

KONKURRENCESTYRELSEN

KONKURRENCELOVEN

**FORARBEJDER
til
Lov nr. 384 af 10. juni 1997**

201

FORARBEJDER¹
til
Lov nr. 384 af 10. juni 1997
KONKURRENCELOVEN

Emne	Henvisning til FT ² eller FF ³	Side i denne publikation
Erhvervsministerens skriftlige fremsættelsestale den 20. februar 1997.	FT 1996/97, tillæg A, s. 3680.	s. 1
Lovforslaget (L 172) med bemærkninger, som fremsat den 20. februar 1997.	FT 1996/97, tillæg A, s. 3641 - 3679.	s. 2 - 40
1. behandling den 18. marts 1997.	FF 1996/97, s. 4917 - 4933.	s. 41 - 57
Erhvervsudvalgets betænkning afgivet den 22. maj 1997.	FT 1996/97, tillæg B, s. 1145 - 1157.	s. 58 - 70
2. behandling den 27. maj 1997.	FF 1996/97, s. 7850 - 7856.	s. 71 - 77
Erhvervsudvalgets tillægsbetænkning afgivet den 29. maj 1997.	FT 1996/97, tillæg B, s. 1450 - 1461.	s. 78 - 89
3. behandling den 30. maj 1997.	FF 1996/97, s. 8290 - 8291.	s. 90 - 91
Lovforslaget, som vedtaget den 30. maj 1997.	FT 1996/97, tillæg C, s. 584 - 589.	s. 92 - 97

¹ Denne rent interne publikation er udarbejdet, fordi der i stigende grad stilles krav om, at Konkurrencestyrelsen kan henvise til eksakte kildesteder i forarbejderne til Konkurrenceloven fra 1997. Der skal i ankesager etc. ikke henvises til denne rent interne publikation, men til de steder i FT eller FF, som er angivet i kolonne 2. Bemærk, at man ikke henviser til 2. afsnit side 3661, men blot til "s. 3661, h. sp." = højre spalte (eller i givet fald venstre spalte!)

² FT = Folketingstidende. I tillæg A optrykkes lovforslag med bemærkninger; tillæg B indeholder betænkninger, mens tillæg C indeholder vedtagne lovforslag.

³ FF = Folketingets Forhandlinger, som indeholder referat af det, der er blevet sagt fra talerstolen under 1., 2. og 3. behandling.

Skriftlig fremsættelse (20. februar 1997)

Erhvervsministeren (Jan Trøjborg):

Hermed har jeg den ære for det Høje Ting at fremsætte:

Forslag til konkurrencelov.
(Lovforslag nr. L 172).

Forslaget til ny konkurrencelov er ensbetydende med en grundlæggende ændring af den konkurrenceretlige regulering i Danmark. Forslaget har til hensigt at tilpasse den danske konkurrencelov til EUs konkurrenceregler og samtidig sikre hensynet til den danske erhvervsstruktur. Derved sikres de bedste muligheder for, at der er et godt samspil mellem EUs konkurrenceregler og de danske konkurrenceregler. Det sikres ligeledes, at de konkurrenceretlige vilkår her i landet ikke adskiller sig væsentligt fra det, der gælder efter EU-reglerne. Virksomhedernes handlemåde på markedet skal således kun tilpasses ét regelsæt.

Det overordnede konkurrenceretlige princip i lovforslaget er forbudsprincippet. Samtidig indebærer lovforslaget, at gennemsigtighedsprincippet, som det kendes i den gældende konkurrencelov, afskaffes.

Forslaget indeholder fire hovedelementer. Der indføres for det første et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler og for det andet et forbud mod misbrug af dominerende markedsstilling. For at sikre, at de administrative byrder, som er forbundet med indførelse af en forbudsbaseret konkurrencelov, er mindst mulige for både virksomhederne og konkurrencemyndigheden, indeholder lovforslaget en bagatelgrænse for, hvornår forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler finder anvendelse.

Som det tredje hovedelement indføres en pligt for virksomhederne til at meddele konkurrencemyndigheden, når de har foretaget en fusion, en virksomhedsovertagelse eller en virksomhedssammenlægning. Meddelelsen skal først ske, når fusionen m.v. har fundet

sted. På denne måde får konkurrencemyndigheden mulighed for at være orienteret om større koncentrationer i Danmark med henblik på vurdering af behovet for at følge disse virksomheders fremtidige markedsadfærd.

Som det sidste hovedelement indeholder lovforslaget en ligestilling af privat og offentlig erhvervsvirksomhed. Kun i de tilfælde, hvor en privat eller offentlig erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsende adfærd er en direkte eller nødvendig følge af anden offentlig regulering, viger konkurrencelovens bestemmelser. Over for offentligt reguleret erhvervsvirksomhed vil konkurrencemyndigheden, ligesom det kendes fra den gældende konkurrencelov, kunne rette en offentliggjort henvendelse til den regulerende myndighed og heri påpege mulige konkurrenceskadelige virkninger af reguleringen.

Efter lovforslaget vil administrationen af konkurrenceloven, som i dag, blive varetaget af et uafhængigt kollegialt råd, Konkurrencerådet. Konkurrencerådet vil blive sammensat af medlemmer udpeget efter indstilling fra erhvervs- og forbrugerorganisationer fra kommunale organisationer samt fra medlemmer, der er uafhængige af erhvervsinteresser. Rådets sekretariatsforretninger varetages af en styrelse under Erhvervsministeriet, Konkurrencestyrelsen.

Ligeledes indebærer lovforslaget en bevarelse af Konkurrenceankenævnet som ankeinstans for afgørelser truffet af Konkurrencerådet.

Overtrædelse af en række af bestemmelsernes lovforslag kan straffes med bøde. Det er hensigten, at indførelsen af et forbudsprincip i konkurrenceloven medfører en væsentlig skærpelse af sanktionsniveauet i forhold til den gældende konkurrencelov.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til det Høje Tings velvillige behandling.

Fremsat den 20. februar 1997 af erhvervsministeren (Jan Trøjborg)

Forslag

til

Konkurrencelov

Kapitel 1

Lovens formål og anvendelsesområde

§ 1. Loven har til formål at fremme en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse gennem virksom konkurrence.

§ 2. Loven omfatter enhver form for erhvervsvirksomhed.

Stk. 2. Reglerne i kapitel 2 og 3 gælder ikke, hvis en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering eller af beslutning truffet af en kommunalbestyrelse eller en bestyrelse i et kommunalt fællesskab godkendt efter § 60 i lov om kommunernes styrelse. Afgørelse af, hvorvidt en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering m.v., træffes af den myndighed m.v., der har fastsat reguleringen eller truffet beslutningen, eller, såfremt reguleringen er fastsat ved lov eller EU-forordning, af vedkommende minister. I sådanne tilfælde kan Konkurrencerådet rette henvendelse til pågældende myndighed og påpege mulige skadelige virkninger for konkurrencen. Myndigheder skal svare på henvendelsen inden 3 måneder fra modtagelsen heraf. Konkurrencerådet kan fremkomme med forslag til fremme af konkurrencen på det pågældende område.

Stk. 3. En myndighed m.v., der regulerer eller træffer beslutning om erhvervsvirksomhed, der udøves af myndigheden selv, eller af en virksomhed i hvis styrende organ myndigheden er repræsenteret, skal anmelde reguleringen eller beslutningen til Konkurrencestyrelsen, hvis reguleringen eller beslutningen har betydning for konkurrencen. Erhvervsministe-

ren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler om anmeldelsespligten, herunder regler om anmeldelsespligtens omfang.

§ 3. Loven omfatter ikke løn- og arbejdsforhold. Konkurrencerådet kan dog til brug for sit arbejde kræve oplysninger af organisationer og virksomheder om løn- og arbejdsforhold.

§ 4. Bestemmelserne i kapitel 2 omfatter ikke konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, der er meddelt fritagelse efter EF-Traktaten, eller som opfylder betingelserne i en forordning om fritagelse eller undtagelse af visse kategorier af aftaler m.v.

§ 5. Bestemmelserne i kapitel 2 finder ikke anvendelse på aftaler, vedtagelser og samordnet praksis inden for samme virksomhed eller concern.

Stk. 2. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler om anvendelsen af stk. 1, herunder regler om, hvad der forstås ved aftaler m.v. inden for samme virksomhed eller concern.

Kapitel 2

Forbud mod visse konkurrencebegrænsende aftaler

§ 6. Det er forbudt for virksomheder m.v. at indgå aftaler, der direkte eller indirekte har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen.

Stk. 2. Aftaler efter stk. 1 kan f.eks. bestå i:

- 1) at fastsætte købs- eller salgspriser eller andre forretningsbetingelser,
- 2) at begrænse eller kontrollere produktion, afsætning, teknisk udvikling eller investeringer,
- 3) at opdele markeder eller forsyningskilder,
- 4) at anvende ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen, eller
- 5) at stille som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahenten godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

Stk. 3. Stk. 1 gælder også for vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder.

Stk. 4. Konkurrencerådet kan udstede påbud om at bringe overtrædelser af stk. 1 til ophør.

Stk. 5. Aftaler og vedtagelser, som er forbudt efter stk. 1-3, er ugyldige, medmindre de er undtaget efter § 7, er fritaget efter § 8 eller § 10 eller er omfattet af en erklæring efter § 9.

§ 7. Forbudet i § 6, stk. 1, gælder ikke for aftaler mellem virksomheder, vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder, såfremt de deltagende virksomheder har:

- 1) en samlet årlig omsætning på under 1 mia. kr. og en samlet markedsandel for den pågældende vare eller tjenesteydelse på under 10 pct., jf. stk. 3, eller
- 2) en samlet årlig omsætning på under 150 mio. kr., jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Undtagelsen i stk. 1, nr. 2, gælder ikke i tilfælde, hvor:

- 1) konkurrencen inden for samme branche begrænses af den samlede virkning af lignende aftaler m.v., eller
- 2) virksomheder eller en sammenslutning af virksomheder aftaler, vedtager eller på anden måde tilkendegiver, at der ved videre salg i efterfølgende omsætningsled skal overholdes mindstepriser eller -avancer.

Stk. 3. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler om beregning af omsætningen efter stk. 1, herunder regler om, at de nævnte omsætningsgrænser skal beregnes på grundlag af andre værdier for finansielle virksomheder.

Stk. 4. Undtagelsen i stk. 1 gælder, selv om virksomhederne overskrider de nævnte græn-

ser i to på hinanden følgende år. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler herom, herunder regler om mindre overskridelser af de nævnte grænser.

§ 8. Konkurrencerådet fritager efter anmeldelse aftaler mellem virksomheder, vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder, fra forbudet i § 6, stk. 1, hvis rådet skønner, at de:

- 1) bidrager til at styrke effektiviteten i produktionen eller distributionen af varer eller tjenesteydelser m.v. eller fremmer den tekniske eller økonomiske udvikling,
- 2) sikrer forbrugerne en rimelig andel af fordelene herved,
- 3) ikke pålægger virksomhederne begrænsninger, som er unødvendige for at nå disse mål, og
- 4) ikke giver virksomhederne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer eller tjenesteydelser m.v.

Stk. 2. Anmeldelse af den pågældende aftale m.v. med anmodning om fritagelse efter stk. 1 skal indgives til Konkurrencestyrelsen. Rådet fastsætter nærmere regler om anmeldelse, herunder regler om brug af særlige anmeldelseskemaer.

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 1 skal angive, for hvilket tidsrum fritagelsen gælder. Fritagelsen kan tidligst få virkning fra anmeldelsestidspunktet. Fritagelsen kan meddeles på vilkår.

Stk. 4. Efter anmeldelse forlænger Konkurrencerådet en fritagelse, såfremt rådet skønner, at betingelserne i stk. 1 fortsat er til stede. Stk. 3 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Konkurrencerådet kan ændre eller tilbagekalde en afgørelse efter stk. 1 og stk. 4, hvis:

- 1) de faktiske forhold har ændret sig på et for afgørelsen væsentligt punkt,
- 2) deltagerne i aftalen m.v. ikke overholder stillede vilkår, eller
- 3) afgørelsen er truffet på grundlag af urigtige eller vildledende oplysninger fra deltagerne i aftalen m.v.

§ 9. Konkurrencerådet kan efter anmeldelse fra en virksomhed eller sammenslutning af virksomheder erklære, at en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis ikke efter de forhold,

som Konkurrencerådet har kendskab til, falder ind under forbudet i § 6, stk. 1, og at der derfor ikke er grundlag for at udstede påbud i medfør af § 6, stk. 4. Rådet fastsætter nærmere regler om anmeldelse, herunder regler om brug af særlige anmeldelseskemaer.

§ 10. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet regler om fritagelse fra forbudet i § 6, stk. 1, for grupper af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, som opfylder betingelserne i § 8, stk. 1.

Kapitel 3

Misbrug af dominerende stilling

§ 11. Det er forbudt for en eller flere virksomheder m.v. at misbruge en dominerende stilling på det danske marked eller en del heraf.

Stk. 2. Misbrug efter stk. 1 kan f.eks. foreligge ved:

- 1) direkte eller indirekte påtvingelse af urimelige købs- eller salgspriser eller af andre urimelige forretningsbetingelser,
- 2) begrænsning af produktion, afsætning eller teknisk udvikling til skade for forbrugerne,
- 3) anvendelse af ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for samhandelsparter, som derved stilles ringere i konkurrencen, eller
- 4) at det stilles som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahenten godkender til lægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

Stk. 3. Konkurrencerådet kan udstede påbud om at bringe overtrædelser af stk. 1 til ophør.

Stk. 4. Konkurrencerådet kan efter anmeldelse fra en eller flere virksomheder erklære, at en given adfærd ikke efter de forhold, som Konkurrencerådet har kendskab til, er omfattet af stk. 1, og at der derfor ikke er grundlag for at udstede påbud i medfør af stk. 3. Rådet fastsætter nærmere regler om anmeldelse, herunder regler om brug af særlige anmeldelseskemaer.

Kapitel 4

Meddelelse om fusioner m.v.

§ 12. Fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger af virksomheder skal med-

deles til Konkurrencestyrelsen. Dette gælder dog ikke, hvis fusionen, virksomhedsovertagelsen eller sammenlægningen af virksomheder er mellem moder- og dattervirksomheder eller mellem dattervirksomheder i samme koncern.

Stk. 2. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler om meddelelsespligten efter stk. 1, herunder regler om, at visse fusioner m.v. ikke skal meddeles.

Kapitel 5

Offentlighed

§ 13. Lov om offentlighed i forvaltningen gælder ikke for sager efter denne lov, bortset fra sager om fastsættelse af bestemmelser efter § 2, stk. 3, 2. pkt., § 5, stk. 2, § 7, stk. 3 og 4, 2. pkt., § 8, stk. 2, 2. pkt., § 9, 2. pkt., § 10, § 11, stk. 4, 2. pkt., § 12, stk. 2, § 14, stk. 3, § 18, stk. 2, 2. pkt. og § 21, stk. 3.

Stk. 2. Konkurrencerådets henvendelser og vedkommende myndigheders svar efter § 2, stk. 2, anmeldelser efter § 2, stk. 3, 1. pkt., samt afgørelser truffet i medfør af loven kan offentliggøres.

Stk. 3. Konkurrencerådet kan offentliggøre oplysninger om Konkurrencerådets virksomhed og generelle redegørelser.

Stk. 4. Ved offentliggørelse efter stk. 2 og 3 kan oplysninger om tekniske forhold, herunder forskning, produktionsmåder, produkter samt drifts- og forretningshemmeligheder ikke offentliggøres, for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller den virksomhed, oplysningen angår. Endvidere kan oplysninger om enkelte kunders forhold i virksomheder, der er under tilsyn af Finanstilsynet, ikke offentliggøres.

Stk. 5. Den, som skal afgive oplysninger til Konkurrencerådet, kan over for rådets formand begære, at oplysninger, som i medfør af stk. 4 ikke må udleveres eller gøres offentligt tilgængelige, heller ikke må afgives over for rådets medlemmer. Formanden afgør endeligt, i hvilket omfang og i hvilken form oplysningerne bør afgives.

Kapitel 6

Konkurrencemyndigheden. Organisation og beføjelser

§ 14. Konkurrencerådet påser overholdelsen af denne lov og de forskrifter, der er udstedt i

medfører af loven, jf. dog § 2, stk. 2, 2. pkt. Konkurrencerådet kan behandle sager af egen drift, efter anmeldelse, på grundlag af en klage eller som følge af en henvisning fra Europa-Kommissionen. Konkurrencerådet afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse. Konkurrencerådet kan endvidere træffe beslutning om ikke at behandle sager, hvis Europa-Kommissionen har den samme sag under behandling efter EU-konkurrence-reglerne.

Stk. 2. Konkurrencestyrelsen er sekretariat for Konkurrencerådet i sager efter denne lov og varetager på rådets vegne den daglige administration af loven.

Stk. 3. Erhvervsministeren fastsætter Konkurrencerådets forretningsorden og de nærmere regler for rådets og Konkurrencestyrelsens virksomhed.

§ 15. Konkurrencerådet består af en formand og 18 medlemmer. Formanden udnævnes af kongen. De øvrige medlemmer udnævnes af erhvervsministeren for en periode af op til 4 år. Rådet skal omfatte et alsidigt kendskab til offentlig og privat erhvervsvirksomhed, herunder juridiske, økonomiske, finansielle og forbrugermæssige forhold. Formanden og otte af rådets medlemmer skal være uafhængige af erhvervs- og forbrugerinteresser. Et af disse medlemmer skal have særlig indsigt i statslig erhvervsvirksomhed. Efter erhvervsministerens nærmere bestemmelse udnævnes syv medlemmer efter indstilling fra erhvervsorganisationer, ét medlem efter indstilling fra forbrugerorganisationer og to medlemmer med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed efter indstilling fra de kommunale organisationer.

Stk. 2. Erhvervsministeren udpeger faste stedfortrædere for Konkurrencerådets medlemmer.

§ 16. De påbud, som Konkurrencerådet efter § 6, stk. 4, og § 11, stk. 3, kan udstede med henblik på at bringe de skadelige virkninger af konkurrencebegrænsninger til ophør, kan bl.a. omfatte:

- 1) Hel eller delvis ophævelse af aftaler, vedtægter, forretningsbetingelser m.v.
- 2) At angivne priser eller avancer ikke må overskrides, eller at der ved beregningen af priser eller avancer skal anvendes bestemte kalkulationsregler.

3) Pligt for en eller flere af de pågældende virksomheder til at sælge til nærmere angivne købere på virksomhedens sædvanligt gældende vilkår for tilsvarende salg. Virksomheden kan dog altid kræve kontant betaling eller betryggende sikkerhed.

4) At give adgang til en infrastrukturfacilitet, der er nødvendig for at kunne udbyde en vare eller tjenesteydelse.

Stk. 2. Påbud efter stk. 1, nr. 2, kan fastsættes for indtil ét år ad gangen.

§ 17. Konkurrencerådet kan kræve alle oplysninger, herunder regnskaber, regnskabsmaterialer, udskrift af bøger, andre forretningspapirer og elektronisk lagrede data, som skønnes nødvendige for dets virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af lovens bestemmelser.

§ 18. Konkurrencestyrelsen kan efter retskendelse og mod behørig legitimation til brug for rådets virksomhed efter loven:

- 1) på stedet gøre sig bekendt med og tage kopier af enhver oplysning, herunder regnskaber, regnskabsmaterialer, bøger, andre forretningspapirer og elektronisk lagrede data, og
- 2) få adgang til en virksomheds eller sammenlutnings lokaler og transportmidler.

Stk. 2. Politiet yder bistand ved udøvelsen af beføjelser efter stk. 1. Erhvervsministeren kan efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Kapitel 7

Anke

§ 19. Konkurrencerådets afgørelser truffet efter § 2, stk. 1 og 3, 1. pkt., § 3, 1. pkt., § 6, stk. 4 og 5, § 8, stk. 1, samt stk. 3-5, § 9, § 11, stk. 3 og 4, § 12, stk. 1, og § 13, stk. 4, kan påklages til Konkurrenceankenævnet.

Stk. 2. Klage efter stk. 1 kan indgives af:

- 1) den, afgørelsen retter sig til, og
- 2) den, som i øvrigt har individuel, væsentlig interesse i sagen.

Stk. 3. Beslutning efter § 14, stk. 1, om at afvise at behandle en klage kan ikke påklages til Konkurrenceankenævnet.

Stk. 4. Klage over afgørelse truffet efter § 13, stk. 4, har opsættende virkning. Klage over andre afgørelser kan af Konkurrencerådet eller

Konkurrenceankenævnet tillægges opsættende virkning.

§ 20. Konkurrencerådets afgørelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed end Konkurrenceankenævnet og kan ikke indbringes for domstolene, før ankenævnets afgørelse foreligger.

Stk. 2. Klage til Konkurrenceankenævnet kan indgives senest fire uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Når særlige grunde taler derfor, kan ankenævnet se bort fra overskridelsen af klagefristen.

Stk. 3. Konkurrenceankenævnets afgørelse kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Finder indbringelse ikke sted inden for fristen, er ankenævnets afgørelse endelig.

§ 21. Konkurrenceankenævnet består af en formand, der skal opfylde betingelserne for at være højesteretsdommer, samt to andre medlemmer, som skal have henholdsvis økonomisk og juridisk sagkundskab.

Stk. 2. Formanden og medlemmerne udnævnes af erhvervsministeren. De skal være uafhængige af erhvervsinteresser. Hvervet ophører med udgangen af den måned, hvori vedkommende fylder 70 år.

Stk. 3. Erhvervsministeren fastsætter nærmere regler for ankenævnets virksomhed, herunder regler om betaling for indbringelse af afgørelser for ankenævnet.

Kapitel 8

Bestemmelser om straf

§ 22. Undlader nogen at give de oplysninger, som Konkurrencerådet kan kræve efter denne lov, eller at efterkomme et påbud meddelt i medfør af denne lov, kan rådet som tvangsmiddel pålægge den pågældende daglige eller ugentlige bøder, der kan inddrives ved udpantning.

§ 23. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt:

- 1) overtræder § 6, stk. 1,
- 2) overtræder § 11, stk. 1, hvis der inden for de seneste 5 år er givet påbud for et tilsvarende misbrug af dominerende stilling, jf. § 11, stk. 3,
- 3) undlader meddelelse efter § 12, stk. 1,

4) undlader at efterkomme påbud udstedt efter § 6, stk. 4, eller § 11, stk. 3, jf. § 16.

5) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Konkurrencerådet eller Konkurrenceankenævnet eller fortier forhold af betydning for den pågældende sag, eller

6) undlader at efterkomme krav efter § 17.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 1, finder ikke anvendelse fra det tidspunkt, hvor en aftale m.v. er anmeldt til Konkurrencerådet efter § 8, stk. 2, og indtil rådet har meddelt sin afgørelse efter § 8, stk. 1.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 4. Forældelsesfrist for strafansvar er 5 år.

Kapitel 9

Kontrolundersøgelser efter EU-reglerne

§ 24. Den bistand, som medlemsstaternes kompetente myndigheder skal yde Europa-Kommissionen efter Det Europæiske Fællesskabs forordninger om monopoler og konkurrencebegrænsninger, ydes i Danmark af Konkurrencestyrelsen.

§ 25. Anmoder Europa-Kommissionen Konkurrencestyrelsen om at foretage en kontrolundersøgelse i henhold til artikel 13 i forordning nr. 17/62, artikel 20 i forordning nr. 1017/68, artikel 17 i forordning nr. 4056/86, artikel 10 i forordning nr. 3975/87 eller artikel 12 i forordning nr. 4064/89, kan styrelsen efter retskendelse og mod behørig legitimation hos virksomheder eller en sammenslutning af virksomheder:

- 1) kontrollere bøger og andre forretningspapirer,
- 2) tage afskrifter eller lave ekstraktudskrifter af bøger og forretningspapirer,
- 3) kræve mundtlige forklaringer på stedet, og
- 4) få adgang til virksomhedernes samtlige lokaler, grunde og transportmidler.

Stk. 2. Ved undersøgelsen skal der forevises en skriftlig fuldmagt fra styrelsen. Fuldmagten skal indeholde oplysning om Europa-Kommissionens anmodning og om kontrolundersøgelsens genstand og formål.

Stk. 3. Virksomhederne eller sammenslutningen har pligt til at underkaste sig kontrolundersøgelsen, hvis den foretages på grundlag af en Kommissionsbeslutning.

§ 26. Bestemmelserne i § 25 gælder også, når Konkurrencestyrelsen bistår Europa-Kommissionen ved kontrolundersøgelser i henhold til artikel 14 i forordning nr. 17/62, artikel 21 i forordning nr. 1017/68, artikel 18 i forordning nr. 4056/86, artikel 11 i forordning nr. 3975/87 eller artikel 13 i forordning nr. 4064/89.

Kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

§ 27. Loven træder i kraft den 1. januar 1998. Dog træder bestemmelsen i § 15 i kraft den 1. juli 1997.

Stk. 2. Ved lovens ikrafttrædelse ophæves konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, samt lov om kontrol om overholdelsen af Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs forordninger om monopoler og konkurrencebegrænsninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 449 af 10. juni 1991.

Stk. 3. Sager efter konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, der ikke er færdigbehandlede ved lovens ikrafttrædelse, bortfalder. Dette gælder dog ikke klagesager samt sager, der verserer ved Konkurrenceankenævnet.

Stk. 4. Konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, som består på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse, og som er forbudt i medfør af § 6, stk. 1, kan, hvis de anmeldes inden den 1. juli 1998 med henblik på en fritagelse efter § 8, opretholdes indtil 3 måneder efter, at Konkurrencerådet har truffet afgørelse i sagen, uanset at Konkurrencerådet meddeler afslag. Konkurrencerådet kan forlænge fristen på 3 måneder.

Stk. 5. Offentlig regulering, som er omfattet af § 2, stk. 3, og som er gældende på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse, skal anmeldes til Konkurrencerådet inden den 1. juli 1998.

Stk. 6. De administrative regler, der er fastsat i medfør af § 7, nr. 2, i lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, forbliver i kraft, indtil nye regler eventuelt fastsættes efter § 4, stk. 3, i lov om mærkning og skiltning med pris m.v., som affattet ved denne lovs § 28, nr. 1. Administrationen af de hidtil gældende regler, som nævnt i 1. pkt., overføres til Forbrugerstyrelsen. Forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af de hidtil gældende regler, som nævnt i 1. pkt., straffes med bøde. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 28. I lov om mærkning og skiltning med pris m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 456 af 17. juni 1991, som ændret ved lov nr. 429 af 1. juni 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 4 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Inden for vare- og tjenesteydelsesområder, hvor det må antages at være af særlig betydning som prisvejledning for forbrugerne, kan Forbrugerstyrelsen fastsætte regler om fakturering og anden dokumentation for prisberegningen.«

2. Efter § 9 indsættes:

»§ 10. På vare- og tjenesteydelsesområder af særlig betydning for forbrugerne kan Forbrugerstyrelsen gennemføre og offentliggøre sammenlignende undersøgelser af priser, rabatter og bonus m.v.«

§ 29. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Den gældende konkurrencelov, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, som ændret ved lov nr. 357 af 9. juni 1995, bygger på to hovedprincipper: kontrolprincippet og gennemsigtighedsprincippet.

I kontrolprincippet ligger, at en konkurrencebegrænsende aftale eller adfærd først er forbudt, når konkurrencemyndigheden har foretaget et indgreb.

Ved gennemsigtighed forstås tilvejebringelse af den lettest og billigst mulige adgang for producenter, forhandlere og forbrugere til at skaffe sig relevant information om priser, forretningsbetingelser og andre oplysninger om konkurrenceforhold. Behovet for konkurrenceregulerende indgreb skønnes at blive desto mindre, jo mere gennemsigtighed der er i markedet.

I første halvår af 1993 fandt der i Folketinget drøftelser sted om et eventuelt principskifte i dansk konkurrencelovgivning, jf. FT 1992/1993 sp. 7941 ff. I juni 1993 besluttede Industriministeriet derfor at nedsætte et udvalg, der bl.a. fik til opgave at udarbejde et lovudkast til illustration af, hvorledes en dansk konkurrencelovgivning baseret på et forbudsprincip svarende til EF-Traktatens konkurrenceregler kunne udformes.

I august 1995 afgav udvalget betænkning nr. 1297 med titlen »Konkurrencelovgivningen i Danmark«. Betænkningens lovudkast indebærer, at konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis mellem virksomheder, der har en samlet omsætning på 1 mia. kr. og derover, og en samlet markedsandel på 10 pct. eller derover, er forbudt. Kontrolprincippet foreslås dog videreført for alle andre konkurrencebegrænsende aftaler m.v. Misbrug af dominerende stilling foreslås ligeledes omfattet af et kontrolprincip. I lovudkastet er offentlig og privat erhvervsvirksomhed søgt ligestillet i videst mulig omfang. Udvalget har derimod ikke fundet anledning til at indføre fusionskontrol. I forhold til den gældende konkurrencelov foreslås gennemsigtighedsprincippet afskaffet.

Betænkningen har været udsendt i høring hos interesseorganisationer og offentlige myndigheder. På baggrund af betænkningen, de afgivne høringssvar samt Erhvervsministeriets rapport fra 1995 om »Offentlig/Privat – lige konkurrence« har Erhvervsministeriet udarbejdet forslag til ændring af konkurrenceloven. Dette lovforslag bygger alene på forbudsprincippet både for så vidt angår konkurrencebegrænsende aftaler m.v. og misbrug af dominerende stilling. Kontrolprincippet foreslås således helt afskaffet, ligesom gennemsigtighedsprincippet, i overensstemmelse med forslaget fra Konkurrencelovsudvalget, udgår. Der foreslås ikke indført fusionskontrol.

I det følgende gives under 2. en kort gennemgang af gældende ret, under 3. redegøres for lovforslagets formål og midler, under 4. opregnes de hørte myndigheder og interesseorganisationer, under 5. redegøres for lovforslagets administrative og statsfinansielle konsekvenser, under 6. redegøres for de erhvervsøkonomiske konsekvenser, under 7. redegøres for kommunale konsekvenser, under 8. redegøres for forholdet til EU-retten og under 9. redegøres for de miljømæssige konsekvenser.

2. Gældende ret

Konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, som ændret ved lov nr. 357 af 9. juni 1995, har siden 1990 udgjort det centrale grundlag for Konkurrencerådets arbejde. Konkurrenceloven blev udarbejdet på grundlag af betænkning nr. 1075, afgivet af et sagkyndigt udvalg i 1986, med titlen »Fra monopollov til konkurrencelov - om modernisering af monopolloven og pris- og avanceloven«.

Konkurrenceloven, der som nævnt bygger på kontrolprincippet, har til formål at bidrage til øget konkurrence og dermed effektivitet i produktion og omsætning, idet det betones, at produktion og omsætning sker under stigende internationalisering.

Loven omfatter al erhvervsvirksomhed, dog kan lovens indgrebsbeføjelser ikke anvendes overfor offentlig og offentligt reguleret erhvervsvirksomhed, li-

som forbudet mod bindende videresalgspriser er gældende for denne type virksomhed.

Konkurrenceloven omfatter ikke løn- og arbejdsforhold.

Konkurrenceloven administreres af et uafhængigt illegalt organ, Konkurrencerådet, der består af en mand og 14 medlemmer. Formanden og 7 af de rige medlemmer er uafhængige af erhvervsinteresser. Konkurrencerådet omfatter et alsidigt kendskab i erhvervsforhold, herunder juridiske, økonomiske, nansielle og forbrugermæssige forhold.

Konkurrencerådet træffer afgørelse i sager af principiel eller i øvrigt væsentlig betydning. Til Konkurrencerådet er knyttet et sekretariat, som forbereder og udfører rådets afgørelser, samt varetager den lønende orientering af offentligheden om rådets virksomhed. De fleste af rådets afgørelser kan indbringes for et uafhængigt ankenævn, Konkurrenceankenævnet, og ankenævnets afgørelser kan prøves af omstolene.

Konkurrencelovens centrale virkemidler er dels gennemsnitsgighed, dels de konkurrenceregulerende indgrebsbeføjelser. Hertil kommer en enkelt forbudsbestemmelse, der retter sig mod håndhævelse af vindende videresalgspriser.

Bestemmelserne om gennemsnitsgighed omfatter anmeldelsespligt for aftaler m.v., hvorved der udøves eller vil kunne udøves dominerende indflydelse, mulighed for pålæg af indberetningspligt for priser, avancer, rabatter, bonus og forretningsbetingelser m.v. samt mulighed for fastsættelse af regler om fakturering, mærkning og skiltning.

Ifølge konkurrenceloven gælder lov om offentlighed i forvaltningen ikke for Konkurrencerådets sager, medmindre anmodningen om aktindsigt angår anmeldelsespligtige aftaler m.v. og oplysninger, der er indberettet, hvor konkurrencen ikke er tilstrækkelig virksom. Endvidere har Konkurrencerådet bred adgang til at offentliggøre undersøgelser og andre informationer om konkurrenceforhold, ligesom rådet kan kræve udlevering af alle oplysninger om konkurrenceforhold, der har betydning for lovens administration.

Hvis der ikke er tilstrækkelig gennemsnitsgighed, kan Konkurrencerådet foretage forskellige indgreb for at bringe konkurrenceskadelige virkninger til ophør. Grundbetingelserne er, at der på et markedsområde foreligger en konkurrencebegrænsning, der medfører eller vil kunne medføre skadelige virkninger for effektiviteten eller omsætningen, samt at der er en dominerende indflydelse.

Hvis Konkurrencerådet efter en konkret helhedsbedømmelse finder, at betingelserne for indgreb er opfyldt, beslutter rådet at indlede forhandlinger med

den eller de pågældende virksomheder. Ved forhandlingerne søger Konkurrencerådet at sikre konkurrencen ad frivillighedens vej.

Er forhandling ikke tilstrækkeligt til sikring af konkurrencen, kan Konkurrencerådet udstede påbud om ændring eller ophævelse af aftaler og vedtagelser samt udstede leveringspåbud. Endvidere kan rådet foretage direkte prisindgreb.

3. Lovforslagets formål og midler

a. Formål

Det foreliggende lovforslag er udarbejdet ud fra den overordnede målsætning, at konkurrenceloven i videst mulig omfang skal sikre en fri og effektiv konkurrence. Dette indebærer, at lovforslaget er udformet således, at det i videst mulig omfang rammer de konkurrencebegrænsninger, der hæmmer konkurrencen og effektiviteten på markedet. Lovforslaget søger både at fremme konkurrencen mellem de virksomheder, der allerede er på markedet, og at sikre konkurrencen ved fri adgang til markedet for nye virksomheder.

Hensigten med lovforslaget er endvidere at skabe optimale muligheder for et godt samspil mellem de danske og de EU-retlige konkurrenceregler samt at sikre, at de konkurrenceretlige vilkår her i landet ikke adskiller sig markant fra det, der gælder efter EU-reglerne. Dette indebærer samtidig, at virksomhedernes handlemåde kun vil skulle tilpasses ét regelsæt.

Lovforslaget indebærer, at der indføres et one-stop-shop princip, det vil sige et princip om, at konkurrencebegrænsende aftaler m.v. som udgangspunkt enten skal behandles efter EU-konkurrencereglerne eller efter de nationale konkurrenceregler. Dette er en lovfæstelse af praksis efter den gældende konkurrencelov.

b. Principskifte

Det væsentligste middel til opnåelse af konkurrencelovens overordnede formål er indførelse af et forbudsprincip. Samtidig har det været en intention bag lovforslaget, at loven, under hensyntagen til den danske erhvervsstruktur, i størst muligt omfang tilpasses EU-reglerne. Med lovforslaget afskaffes kontrolprincippet.

Forbudsprincippet har fundet udtryk i flere af forslagens centrale bestemmelser.

c. Forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v.

Der foreslås - i lighed med Konkurrencelovsudvalgets lovudkast - indført et generelt forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, samordnet praksis mellem virksomheder samt vedtagelser inden for en

sammenslutning af virksomheder. Til forskel fra den udtømmende opregning i Konkurrencelovsudvalgets lovudkast er opregningen af forbudte konkurrencebegrænsende aftaler i forslaget gjort ikke-udtømmende. Herved sikres Konkurrencerådet mulighed for fremtidige indgreb overfor typer af konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der ikke er kendte i dag. Bestemmelsen ligger således på linie med artikel 85 i EF-Traktaten, og Europa-Kommissionens og EF-Domstolens praksis vil derfor være vejledende ved fortolkningen af denne bestemmelse.

Forbudet omfatter aftaler m.v. indgået af virksomheder, der tilsammen har en omsætning på 1 mia. kr. eller derover, eller tilsammen har en markedsandel på 10 pct. eller derover. Dette er til forskel fra Konkurrencelovsudvalgets lovudkast, hvor virksomhederne både skulle have en omsætning på 1 mia. kr. eller derover og en markedsandel på 10 pct. eller derover for at være omfattet af forbudet.

For at sikre at de administrative byrder, som er forbundet med indførelsen af en forbudsbaseret konkurrencelov, er mindst mulige for både virksomhederne og konkurrencemyndigheden, indeholder lovforslaget en bagatelgrænse for, hvornår forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v. ikke finder anvendelse.

Forbudet gælder således ikke for konkurrencebegrænsende aftaler m.v. mellem virksomheder, der uanset markedsandelens størrelse har en samlet omsætning på under 150 mio. kr. I modsætning til Konkurrencelovsudvalgets lovudkast er aftaler m.v. uden for forbudet ikke omfattet af et kontrolprincip, men lades ureguleret. Dette indebærer, at konkurrencebegrænsende aftaler m.v. indgået af mindre virksomheder ikke underlægges forbudsbestemmelsen.

Den nedre absolutte omsætningsgrænse på 150 mio. kr. finder imidlertid ikke anvendelse, hvor konkurrencen inden for en branche er begrænset som følge af den samlede virkning af parallelle aftaler. Den nedre absolutte omsætningsgrænse finder heller ikke anvendelse, hvor virksomheder aftaler eller tilkendegiver bindende videresalgspriser.

I lighed med EU-rettens regler gives der i lovforslaget mulighed for at fritage aftaler m.v., der ellers omfattes af forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v. Lovforslaget indeholder både hjemmel til, at fritagelse kan ske individuelt, det vil sige for den enkelte aftale, eller for grupper af aftaler i såkaldte gruppefritagelser. Endvidere er der i lovforslaget givet hjemmel til, at Konkurrencerådet efter ansøgning kan erklære, at en aftale m.v., efter de forhold som Konkurrencerådet har kendskab til, ikke falder ind under forbudet.

Overtrædelse af forbudet straffes med bøde.

d. Forbud mod misbrug af dominerende stilling

Lovforslaget indeholder et forbud for virksomheder mod at misbruge en dominerende stilling på det danske marked eller dele heraf. Denne bestemmelse er en ændring i forhold til Konkurrencelovsudvalgets lovudkast, der indeholdt en tilsvarende bestemmelse, som imidlertid var baseret på kontrolprincippet. Konkurrencerådet var således alene bemyndiget til at bringe et sådant misbrug til ophør ved påbud efter forudgående forhandling.

Udformningen af forbudet mod misbrug af dominerende stilling er inspireret af bestemmelsen i EF-Traktatens artikel 86.

Overtrædelser af forbudet kan af Konkurrencerådet imødegås med udstedelse af påbud om at bringe overtrædelsen til ophør. Af retssikkerhedsmæssige årsager er forbudet imidlertid ikke strafsanktioneret, i modsætning til EF-traktatens artikel 86, medmindre den virksomhed, som overtræder forbudet, inden for de seneste 5 år har modtaget et påbud om at bringe et tilsvarende misbrug til ophør. Det er hensynet til virksomhederne, der har begrundet, at forbudet som udgangspunkt ikke er strafsanktioneret, idet afgrænsningen af, hvornår en virksomhed er dominerende, og hvornår betingelserne for misbrug er opfyldt, kan være vanskelig at foretage. Derimod er overtrædelse af selve påbudet om ophør sanktioneret med bødestraf.

Lovforslaget indeholder hjemmel til, at Konkurrencerådet efter ansøgning kan erklære, at en virksomheds adfærd, efter de forhold som Konkurrencerådet har kendskab til, ikke er omfattet af forbudet.

e. Fusionskontrol

Af hensyn til den danske erhvervsstruktur, der er kendetegnet ved mange små og mellemstore virksomheder, er der i lovforslaget ikke indført fusionskontrol. Derimod er der i overensstemmelse med Konkurrencelovsudvalgets lovudkast indført en pligt for virksomhederne til at underrette Konkurrencerådet om fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger. Denne meddelelsespligt er begrundet i, at Konkurrencerådet bør være orienteret om større koncentrationer i Danmark med henblik på vurdering af behovet for at følge disse virksomheders fremtidige markedsadfærd. Meddelelsen skal dog først ske, når fusionen m.v. har fundet sted, og selve meddelelsen kan ikke danne grundlag for en beslutning eller et indgreb i relation til fusionen m.v. fra Konkurrencerådets side.

f. Ligestilling af offentlig og privat erhvervsvirksomhed

Af hensyn til tilpasningen til EU-konkurrencereglerne og som en konsekvens af den stedfundne udvikling i samfundet er det fundet nødvendigt i videst muligt omfang at sikre en ligestilling af offentlig og privat erhvervsvirksomhed. I modsætning til den gældende lov finder lovforslagets forbudsbestemmelser således anvendelse på både offentlig og privat erhvervsvirksomhed. Dog vil en erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsning være undtaget fra lovens forbudsbestemmelser, hvis den er en direkte eller nødvendig følge af anden offentlig regulering. Herved sikres det, at Konkurrencerådet ikke kan gribe ind overfor en konkurrencebegrænsende adfærd, som er resultatet af en politisk bestemt beslutning.

Der indføres en særskilt anmeldelsespligt for de regler, som en offentlig myndighed fastsætter på områder, hvor den pågældende offentlige myndighed selv driver erhvervsvirksomhed. Der vil være offentlig adgang til disse anmeldelser.

g. Offentlighed

Forslagets bestemmelse om offentlighed indebærer, at offentlighedsloven ikke gælder for sager efter konkurrenceloven. Dog er der offentlighed om sager vedrørende fastsættelse af regler efter konkurrenceloven, hvor ministeren typisk skal indhente en udtalelse fra Konkurrencerådet, eller hvor Konkurrencerådet selv fastsætter regler. Bestemmelsen indebærer endvidere, at Konkurrencerådet kan offentliggøre afgørelser, der træffes efter loven, dog med visse undtagelser for forretningshemmeligheder m.v. Parters rettigheder, herunder partsoffentlighed, reguleres udelukkende efter reglerne i forvaltningsloven.

h. Lovens administration

Lovens administration vil som efter den gældende lov blive varetaget af Konkurrencerådet. Ligeledes vil rådets sekretariatsforretninger varetages af en styrelse under Erhvervsministeriet. Som noget nyt foreslås denne benævnt Konkurrencestyrelsen. Rådet forudsættes at behandle sager af principiel eller særlig stor betydning, samt sager i hvilke der foreligger særlig tvivl, mens den daglige administration af loven forudsættes varetaget af Konkurrencestyrelsen på rådets vegne.

Lovforslaget indeholder endvidere en ændring af rådets størrelse og sammensætning. Det forudsættes således som noget nyt, at 2 personer med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed bliver repræsen-

teret i rådet. Antallet af rådsmedlemmer forøges med lovforslaget fra 14 til 18 medlemmer samt formanden.

Konstruktionen med Konkurrenceankenævnet som rekursinstans bliver bevaret.

4. Høring

Betænkning nr. 1297 og det i betænkningen indeholdte udkast til konkurrencelov har været sendt i høring hos Advokatrådet, AMP-samarbejdet, Amtsrådsforeningen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsmarkedspensionsrådet (AMPR), Arbejdsministeriet, Assurandør-Societetet, Boligministeriet, Byggeriets Firkant (BYG), Børsmæglerforeningen, CO-Industri, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Fiskeriindustri og Eksportforening, Danmarks Havfiskeriforening, Danmarks Nationalbank, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sparekasseforening, Dansk Annoncerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhvervsjordbrug, Dansk Familielandbrug, Dansk Fødevareråd, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, Dansk Skovforening, Danske Andelselskaber, Danske Dagblades Forening, Danske Elværkers Forening, Danske Fjernvarmeværkers Forening, Danske Vognmænd, De Danske Husmoderforeninger, De Danske Landboforeninger, Den Danske Forlæggerforening, De samvirkende Danske Husholdningsforeninger, Det Fælleskommunale EF-sekretariat, Entreprenørforeningen, Finansministeriet, Finansrådet, Forbrugerrådet, Foreningen af Regionale Naturgasselskaber (KOMGAS), Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen for danske affalds- og genvindingsvirksomheder, Forskningsministeriet, Forsvarsministeriet, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Handelskammeret, Håndværksrådet, Indenrigsministeriet, Justitsministeriet, Kommunernes Landsforening, Kulturministeriet, Københavns Kommune, Landbrugs- og Fiskeriministeriet, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, Liberale Erhvervs Råd, Miljø- og Energiministeriet, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Realkreditrådet, Skatteministeriet, Socialministeriet, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Trafikministeriet, Turistvognmændenes Landsforening, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Økonomiministeriet.

Lovforslaget er sendt i høring hos ovennævnte organisationer og institutioner samt Danmarks Apotekerforening, Dansk Dataforening, Dansk Taxiforbund og Renosam.

5. Administrative og statsfinansielle konsekvenser

I Konkurrencelovsudvalgets betænkning foreslås, at Konkurrencestyrelsen som udgangspunkt søger at løse de ændrede arbejdsopgaver med samme mængde ressourcer, som Konkurrencerådet har i dag. Udvalget giver udtryk for usikkerhed vedrørende omfanget på længere sigt af de nye administrative opgaver, men forudser dog betydelige ekstra arbejdsopgaver i overgangsperioden.

Lovforslaget indeholder bestemmelser, der er umiddelbart strafsanktionerede, og som stiller erhvervslivet i en helt ny situation. Dette kræver en omfattende og målrettet information og vejledning rettet mod såvel organisationer som enkeltvirksomheder. Administrativt vil der være behov for vurdering af, om visse grupper af aftaler på forhånd skal fritages, hvis betingelserne herfor efter lovforslaget er opfyldt. På baggrund af erfaringerne fra Sveriges skifte til forbudslovgivning må det endvidere forudses, at et betydeligt antal aftaler inden for en kort periode vil blive anmeldt til bedømmelse af, om de er omfattet af loven og i givet fald kan opnå individuel fritagelse. Samtidig vil visse opgavetyper, som varetages i dag forsvinde eller flytte. Konkurrencestyrelsen forudsættes som udgangspunkt at søge at løse de ændrede opgaver med samme mængde ressourcer, som Konkurrenceseekretariatet har i dag.

Loven skal administreres af et nyt råd med et udvidet antal medlemmer i forhold til det nuværende råd. Samtidig omdannes konkurrencemyndigheden til en egentlig styrelse. Denne styrelse skal fortsat udover at administrere konkurrenceloven - administrere EU-konkurrencereglerne, reglerne inden for området offentlige udbud samt licitationsloven. Desuden skal styrelsen rådgive og vejlede virksomheder, myndigheder og forbrugere m.v. om disse regelsæt. Endelig skal styrelsen udføre sekretariatsopgaver for Elprisudvalget og for Gas- og Varmepreisudvalget.

6. Erhvervsøkonomiske konsekvenser

En tilpasning af de danske konkurrenceregler til EU-reglerne, således at der indføres ensartede og effektive forholdsregler til imødegåelse af skadelige konkurrencebegrænsninger, vil generelt være til fordel for virksomhederne. Større danske virksomheder omfattes allerede af EU-konkurrencereglerne, og for deres aftaler m.v. og adfærd vil der herefter kun gælde ét konkurrenceretligt system. For mindre danske virksomheder indebærer forslaget ligeledes en lettelse, idet disse virksomheders aftaler m.v. ikke underlægges forbudsbestemmelserne og helt friholdes for regulering. Disse virksomheder besværes således

ikke - i modsætning til efter den gældende lov - med et kompliceret regelsæt.

Indførelse af et forbudsprincip i stedet for det kontrolprincip, som er gældende i dag, vil påføre de virksomheder, der ønsker at indgå konkurrencebegrænsende aftaler m.v., et merarbejde, da de skal kunne godtgøre, at sådanne aftaler m.v. er berettigede til at opnå fritagelse fra forbudet.

De gældende bestemmelser om offentlighed omkring anmeldte aftaler m.v. og omkring prisindberetninger vil efter forslaget falde bort. Det vil navnlig have betydning for virksomheder, der er i konkurrence med udenlandske virksomheder, der ikke har været underkastet tilsvarende gennemsiglighedsregler.

Forslaget medfører, at der i videst muligt omfang sikres en ens behandling af privat og offentlig erhvervsvirksomhed. De således omfattede statslige og kommunale erhvervsvirksomheder vil herefter være omfattet af konkurrencereglerne på samme måde som private virksomheder.

7. Kommunale konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke nye direkte udgifter for kommuner og amtskommuner. Der forudses heller ikke i forbindelse med lovforslaget indført nye gebyrer.

Bestemmelsen i § 2, stk. 3, indebærer, at statslige og kommunale myndigheder, der udøver erhvervsvirksomhed og samtidig fastsætter regler for denne erhvervsvirksomhed, skal anmelde reguleringen til Konkurrencerådet, hvis reguleringen har betydning for konkurrencen.

8. Forholdet til EU-retten

Forslaget indebærer, at den danske konkurrencelov tilpasses EU-konkurrencereglerne under hensyntagen til den danske erhvervsstruktur.

Forslaget lovfæster one-stop-shop princippet.

9. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til kapitel I

Lovens formål og anvendelsesområde

Til § 1

Den overordnede målsætning for den foreslåede konkurrencelov er en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse gennem virksom konkurrence. I

forhold til den gældende konkurrencelov er det fundet hensigtsmæssigt at anvende en formulering af formålsbestemmelsen, der betoner, at kriteriet for en effektiv ressourceanvendelse er samfundsekonomisk effektivitet.

Effektivitetsbegrebet indebærer dels, at varer og tjenesteydelser produceres og distribueres til de lavest mulige omkostninger dels, at udbudet af varer og tjenesteydelser sker i en mængde og sammensætning, der afspejler brugernes og forbrugernes præferencer.

Det samfundsekonomiske effektivitetsbegreb har to dimensioner: statisk effektivitet og dynamisk effektivitet eller effektivitet på kort sigt og effektivitet på længere sigt. Ved statisk effektivitet forstås, at samfundets ressourcer er optimalt udnyttet på et givet tidspunkt eller inden for en kortere tidsperiode, mens dynamisk effektivitet refererer til ændringer i samfundets ressourcer på en sådan måde, at de udnyttes stadig mere effektivt i overensstemmelse med ændringer i forbrugernes præferencer.

Ved dynamisk effektivitet sigtes der især på erhvervslivets omstillingsevne, således at der udvikles ændringer eller innovationer i form af nye produktionsprocesser, produkter eller ydelser. Det konkurrencemæssige pres tvinger virksomhederne til løbende at foretage innovationer og reducere deres omkostninger for at fastholde deres markedsposition.

Af formålsbestemmelsen fremgår det, at et væsentligt middel til opnåelse af målsætningen om effektiv ressourceanvendelse er virksom konkurrence. Dette middel er naturligt i et markedspræget samfund, hvor virksom konkurrence normalt vil føre til effektiv ressourceanvendelse. Imidlertid kan man forestille sig undtagelsestilfælde, hvor dette ikke gælder. Således vil eksistensen af naturlige monopoler, f.eks. i tilknytning til visse samfundsmæssige infrastrukturinvesteringer, kunne føre til en mere effektiv ressourceanvendelse end det, som vil være tilfældet under virksom konkurrence. I sådanne tilfælde må det imidlertid sikres, at det naturlige monopol ikke bringer målsætningen om effektiv ressourceanvendelse i fare. Det kan f.eks. ske ved at sikre lige adgang til benyttelsen af de fælles infrastrukturfaciliteter under hensyntagen til de samfundsmæssige forpligtelser, som gælder for området.

Begrebet virksom konkurrence sigter til både strukturelle og adfærdsmæssige forhold. De strukturelle forhold, som skal karakterisere et marked med virksom konkurrence, er bl.a., at antallet af aktører på markedet er tilstrækkeligt stort under hensyntagen til stordriftsfordele, og at adgangen til markedet ikke er begrænset. På den adfærdsmæssige side ligger bl.a. en forudsætning om uafhængige beslutnin-

ger taget af virksomheder, som er aktive på markedet. Konkurrencen kan kun fungere effektivt eller virksomt, hvis virksomhederne har en grundlæggende frihed til at indgå aftaler og til selv at disponere i økonomiske forhold. Denne frihed til økonomisk beslutningstagen er også en frihed til at tilpasse sig konkurrenternes adfærd på markedet. En virksom konkurrence vil derimod blive svækket eller sat ud af kraft, hvis virksomhedens kontakt på markedet afløses af aftaler eller samordnet praksis, hvis formål eller følge er at øve indflydelse på en aktuel eller potentiel konkurrents adfærd, eller hvis formål eller følge er at oplyse om virksomhedens egen fremtidige markedsadfærd. Kun under et stadigt konkurrencepres vil virksomhederne løbende tvinges til at tilpasse produktion og omsætning til et optimalt niveau.

Lovens formål fremmes gennem regler, der dels sikrer, at en konkurrencebegrænsning ikke finder sted gennem aftale, vedtagelse eller ved samordnet praksis, som vil forårsage, at en virksomhed afgiver sin frihed til selvstændigt at konkurrere på markedet, dels sikrer, at en virksomheds mulighed for at konkurrere på markedet ikke begrænses ved, at en anden virksomhed misbruger en dominerende stilling på markedet. Endvidere fremmes lovens formål gennem adgangen til at påpege konkurrenceskadelige virkninger af offentlig regulering.

I den foreslåede formålsbestemmelse undlades generelt omtale af lovens konkurrenceregulerende midler.

Den gældende konkurrencelov nævner i formålsbestemmelsen foranstaltninger imod begrænsninger i erhvervsfriheden. Begrebet erhvervsfrihed er ikke entydigt. Det kan dels forstås som etableringsfrihed, det vil sige fri adgang til for enhver at nedsætte sig i hvilket erhverv, den pågældende vil, dels som en sikring imod ulighed erhvervsudøvere imellem eller urimelige vilkår for erhvervsudøvelsen.

Det er hensigtsmæssigt, at formålsbestemmelsen i en ny konkurrencelov udformes så enkelt som muligt med én overordnet målsætning, og af denne grund nævnes hensynet til erhvervsfriheden ikke udtrykkeligt. På samme måde som i den gældende konkurrencelov indgår erhvervsfriheden imidlertid som et af de væsentlige hensyn.

Ved forberedelsen af den gældende konkurrencelov blev det overvejet at medtage hensynet til forbrugerne. Dette blev dog afvist af det lovforberedende udvalg, idet forbrugerbeskyttelse ikke blev fundet at kunne indgå som selvstændig målsætning i en konkurrencelov. Effektivitetsmålsætningen i den gældende lov bygger på den antagelse, at forbrugernes velfærd maksimeres, når samfundets ressourcer udnyttes optimalt. Det forekommer fortsat rigtigst, at

alene effektivitetshensynet anføres som den overordnede målsætning for konkurrencelovgivningen. Der er imidlertid under beskrivelsen af effektivitetshensynet redegjort for, at virksom konkurrence er ønskelig, netop fordi det må anses som det mest effektive middel til at sikre det udbud af varer og tjenesteydelser, som bedst afspejler forbrugernes præferencer, både med hensyn til kvalitet og pris.

Til § 2

Med lovforslagets § 2 ligestilles offentlig og privat erhvervsvirksomhed i modsætning til under den gældende konkurrencelov, hvor forbuds- og indgrebsbestemmelserne ikke gælder for erhvervsvirksomhed, der udøves af stats- og kommunalforvaltningen. En ligestilling af privat og offentlig erhvervsvirksomhed harmonerer med EU-konkurrencereglerne, hvor Traktatens artikel 85 og 86 gælder direkte for offentlige virksomheder, jf. artikel 90.

§ 2, stk. 1, afgrænser sammen med § 3 lovforslagets anvendelsesområde. Efter lovforslaget er al erhvervsvirksomhed som udgangspunkt omfattet. Det centrale begreb for lovforslagets anvendelsesområde er således begrebet erhvervsvirksomhed.

Begrebet »erhvervsvirksomhed« skal efter denne lov forstås bredt, således at enhver økonomisk aktivitet, der foregår i et marked for varer og tjenester, er omfattet af loven. Det kræves ikke, at der opnås en økonomisk gevinst. Således kan et »non-profit« foretagende også være omfattet af begrebet erhvervsvirksomhed. Valget af selskabsform (aktieselskab, andelsforening, brancheforening, selvejende institution m.v.) er ikke afgørende for lovens anvendelse. Eventuelle afgrænsningsproblemer forudsættes løst i forlængelse af Konkurrencerådets praksis efter den gældende lov. I overensstemmelse med hidtidig praksis er begrebet erhvervsvirksomhed således defineret bredt for at kunne modsvare en dynamisk erhvervsudvikling.

Begrebet erhvervsvirksomhed dækker offentlig og privat erhvervsvirksomhed.

Ved offentlig erhvervsvirksomhed forstås erhvervsvirksomhed, der udøves af stats- eller kommunalforvaltningen, og som består i at udbyde eller efterspørge varer eller tjenesteydelser m.v., som har betydning for konkurrencen. Det betyder, at hvis offentlige erhvervsvirksomheder udbyder eller efterspørger varer og ydelser på et marked, vil denne erhvervsvirksomhed være omfattet af loven. Med formuleringen »efterspørge« sigtes på de tilfælde, hvor offentlige erhvervsvirksomheder optræder som købere, og derigennem påvirker eller kan påvirke konkurrencen.

Eksempler på offentlig erhvervsvirksomhed vil bl.a. kunne findes inden for områderne offentlige værker, offentlig transport, offentlig havnevirksomhed og renovation. Indtægtsdækket virksomhed, som drives af en række statsinstitutioner, vil også være offentlig erhvervsvirksomhed. Desuden kan kommunal opgavevaretagelse for andre kommuner være offentlig erhvervsvirksomhed.

Myndighedsudøvelse ligger uden for begrebet erhvervsvirksomhed og vil derfor ikke være omfattet af loven. Som eksempler på myndighedsudøvelse kan nævnes konkrete forvaltningsakter, regeludstedelse, regelfortolkning, regelhåndhævelse og betjening af Folketinget, minister, kommunalbestyrelse og amtsråd.

Begrebet offentlig erhvervsvirksomhed skal forstås således, at den form for offentlig erhvervsvirksomhed, som ikke består i at udbyde eller efterspørge varer eller tjenester m.v. på et marked, ikke falder ind under lovens anvendelsesområde. Det skyldes, at denne type erhvervsvirksomhed ikke har direkte betydning for konkurrencen i erhvervslivet.

Sådan erhvervsvirksomhed omfatter de aktiviteter, hvor stats- eller kommunalforvaltningen fremstiller varer eller ydelser ved egne ansatte og til eget brug, og benævnes ofte som »in house« produktion.

Som eksempler på »in house« produktion kan nævnes en kommunes egen udførelse af trykkeri- eller håndværksopgaver til kommunens eget brug.

Undtagelsen af offentlig »in house« produktion er en videreførelse af praksis efter gældende lov.

Hvad angår privat erhvervsvirksomhed, dækker dette i forlængelse af Konkurrencerådets praksis enhver form for erhvervsvirksomhed, der udøves af private markedsaktører.

Det er ikke fundet nødvendigt at fremhæve i lovforslagets § 2 på hvilket geografisk marked, lovforslaget skal finde anvendelse. Loven omfatter efter hidtidig praksis det danske territorium. Grønland og Færøerne er undtaget fra lovens anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 29.

Efter lovforslagets § 2, stk. 2, er en erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsninger, som er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering m.v., undtaget fra reglerne i kapitel 2 og 3. I sådanne tilfælde kan konkurrencemyndigheden rette en offentliggjort henvendelse til vedkommende myndighed og gøre opmærksom på eventuelle konkurrence-skadelige virkninger.

Ved »offentlig regulering« forstås bl.a. lovgivning, bekendtgørelser, generelle budgetregler, aktstykker og beslutninger inden for grænserne af kommunalfuldmagten samt kommunale regulativer. Sidestillet med beslutninger truffet af kommunalbestyrelsen er

sigt fortsat at lade denne del af konkurrencelovens anvendelsesområde varetage af Konkurrencerådet.

Ifølge § 2, stk. 3, skal statslige og kommunale myndigheder m.v., der udøver erhvervsvirksomhed og fastsætter regler for denne erhvervsvirksomhed, anmelde reguleringen eller beslutningen til Konkurrentstyrelsen. Ved »udøves« forstås, at statslige og kommunale myndigheder alene forestår en erhvervsvirksomhed eller er repræsenteret i den pågældende erhvervsvirksomheds styrende organ. Det kræves ikke, at myndigheden har bestemmende indflydelse i erhvervsvirksomheden for, at anmeldelsespligten indtræder. Anmeldelsespligten omfatter tillige koncessionsvilkår. Ved anmeldelsespligten sikres, at Konkurrencerådet får mulighed for at blive bekendt med de tilfælde, hvor offentlige myndigheder optræder i dobbeltfunktioner.

Anmeldelse af myndigheders regulering m.v. af erhvervsvirksomhed, som udøves af myndigheden selv, skal alene ske i tilfælde, hvor erhvervsvirksomheden har betydning for konkurrencen.

Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet de nærmere regler for anmeldelsespligten, jf. § 2, stk. 3. Det forudsættes, at de nærmere regler gøres så smidige, at kun de oplysninger, som vedrører forhold af betydning for konkurrencen, indsendes til Konkurrentstyrelsen.

De anmeldte forhold er offentligt tilgængelige i Konkurrentstyrelsen, jf. § 13, stk. 2.

Til § 3

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 3 i den gældende konkurrencelov.

Bestemmelsen indebærer, at der skal foretages en afgrænsning af løn- og arbejdsforhold over for erhvervsvirksomhed. Det forudsættes, at bestemmelsen administreres i overensstemmelse med hidtidig praksis. Undtagelsen omfatter herefter kun forhold, der vedrører egentlige løn- og arbejdsforhold, og alene forholdet mellem arbejdsgiver og arbejdstager i denne forbindelse. Dette gælder, uanset om forholdene er indeholdt i kollektive overenskomster.

Til § 4

EU-konkurrencereglerne finder anvendelse, når der kan konstateres en mærkbar påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne, mens de nationale konkurrenceregler finder anvendelse på konkurrencebegrænsninger, der udspiller sig inden for de enkelte medlemsstaters territorialgrænser. Der vil dog i et vist omfang være en overlappning mellem anvendelsesområdet for EU-konkurrencereglerne og

de nationale konkurrenceregler, idet f.eks. EU-konkurrencereglerne kan anvendes ikke blot, hvor der i en konkurrencebegrænsende aftale eller adfærd deltaget virksomheder fra flere medlemsstater, men tillige, hvor de deltagende virksomheder er beliggende i en enkelt medlemsstat, hvis aftalen m.v. gør det vanskeligere for virksomheder fra andre medlemsstater at trænge ind på den pågældende medlemsstats område.

Hensigten med lovforslagets § 4 er at indføre one-stop-shop princippet, det vil sige et princip om, at konkurrencebegrænsende aftaler m.v. som udgangspunkt enten skal behandles efter EU-konkurrencereglerne eller efter de nationale konkurrenceregler. Dette er en lovfæstelse af praksis efter den gældende konkurrencelov.

Af lovforslagets § 4 fremgår, at en aftale m.v., der har fået en individuel fritagelse efter Traktatens artikel 85, stk. 3, ikke vil være omfattet af forbudsbestemmelserne i lovforslagets kapitel 2.

Endvidere vil aftaler m.v., der er omfattet af en forordning om fritagelse eller undtagelse af visse kategorier af aftaler m.v., ikke være omfattet af bestemmelserne i lovforslagets kapitel 2.

En aftale m.v., der opfylder betingelserne i en EU-gruppefritagelse eller EU-undtagelse, opnår samme retlige gyldighed og fordele, som opnås ved, at Konkurrencerådet træffer afgørelse om individuel fritagelse efter § 8, stk. 1. Fritagelsen opnås uden forudgående anmeldelse af aftalen m.v. til Konkurrentstyrelsen og dermed uden, at der er foretaget eller skal foretages nogen undersøgelse af eller træffes nogen afgørelse om, at den pågældende aftale opfylder betingelserne i § 8, stk. 1. Aftaleparterne kan derfor selv vurdere, hvorvidt en aftale m.v. er omfattet af en EU-gruppefritagelse eller EU-undtagelse.

Til § 5

§ 5 undtager aftaler, vedtagelser og samordnet praksis inden for samme virksomhed eller koncern fra forbudsbestemmelserne i lovforslagets kapitel 2. Bestemmelsen forudsættes administreret i overensstemmelse med EU-konkurrenceretten for så vidt angår koncernforhold.

Dette er ensbetydende med, at forbindelserne mellem virksomheder, der tilhører samme koncern i egenskab af modervirksomhed og dattervirksomhed eller i egenskab af dattervirksomheder under bestemmende indflydelse af samme modervirksomhed, ikke udgør en aftale eller samordnet praksis og dermed er omfattet af undtagelsen. Dette forudsætter, at virksomhederne udgør en økonomisk enhed, inden for hvilken dattervirksomheden eller dattervirksom-

tederne ikke har nogen reel selvstændighed ved fast-
æggelsen af sin eller deres adfærd på markedet.

Begreberne modervirksomhed og dattervirksom-
hed forudsætter, at der er tale om koncerner, hvor
der i kraft af økonomisk ejerskab eller stemmerettig-
heder foreligger en bestemmende indflydelse.

Koncernbegrebet er videre end i selskabslovgiv-
ningen, hvor det kun omfatter moder- og dattersel-
skab. I dansk selskabslovgivning opererer man såle-
des ikke med begrebet horisontale koncerner, men
denne type koncerner kendes bl.a. fra tysk ret, lige-
som man i EU-konkurrenceretten har behandlet ho-
risontale koncerners stilling i forhold til artikel 85,
stk. 1.

I modsætning til vertikale koncerner er horisonta-
le koncerner ikke kendetegnet ved en overordnet
virksomheds bestemmende indflydelse gennem øko-
nomisk ejerskab eller stemmemæssigt flertal. Der-
imod har to eller flere virksomheder – ofte gennem
kontrakt, som til tider er udbygget yderligere gen-
nem gensidige aktiebesiddelser (cross-holding) –
stillet sig under fælles ledelse.

Det følger af Kommissionens praksis, at hvis der i
sådanne tilfælde er tale om effektivt udøvet fælles
ledelse, og samtlige deltagere er underordnet en fæl-
les ledelse, og der eksisterer en udligningsordning
for forretningsmæssige og økonomiske risici, er der
tale om en virksomhedssammenslutning. Virksom-
hederne vil derfor blive opfattet som en økonomisk
enhed, hvorfor deres indbyrdes aftaler ikke vil være
omfattet af forbudet mod konkurrencebegrænsende
aftaler i artikel 85, stk. 1. En sådan vurdering skal
dog foretages konkret i hvert enkelt tilfælde.

Lovforslagets § 5 forudsættes for så vidt angår ho-
risontale koncerner administreret i overensstemmel-
se med Kommissionens praksis.

I overensstemmelse med EU-konkurrenceretten
omfatter virksomhedsbegrebet også andelselskaber,
jf. bemærkningerne til § 6. For så vidt angår andels-
elskabers interne aftaleforhold, det vil sige forholdet
mellem andelselskabet som sådan og dets med-
lemmer samt medlemmernes indbyrdes forhold, og
som fastlagt i eksempelvis andelselskabets vedtæg-
ter, vil disse være omfattet af undtagelsen, såfremt de
er begrænset til, hvad der er nødvendigt for at sikre
en tilfredsstillende drift af andelselskabet, herunder
af en kontraheringsstyrke.

Da der kan være behov for at klargøre retsstillin-
gen for markedsaktørerne og fastsætte præciserende
regler, bemyndiges erhvervsministeren i stk. 2 til ef-
ter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet
at fastsætte nærmere regler om anvendelsen af stk. 1.

Såfremt en aftale m.v. ikke er en virksomheds-/

koncernintern aftale, vil forbudsbestemmelserne i
kapitel 2 gælde fuldt ud.

Til kapitel 2

Bestemmelser om forbud mod visse konkurrencebegrænsende aftaler m.v.

Lovforslaget indeholder i § 6 et generelt forbud
mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der sva-
rer til EF-Traktatens artikel 85, stk. 1.

Efter lovforslagets § 7 gælder forbudet i § 6 ikke
for konkurrencebegrænsende aftaler m.v. mellem
virksomheder eller en sammenslutning af virksom-
heder, som har en samlet omsætning på under 1 mia.
kr., og hvis samlede markedsandel samtidig er under
10 pct. af markedet for varen eller tjenesteydelsen.
Forbudet gælder endvidere ikke for konkurrencebe-
grænsende aftaler m.v. mellem virksomheder, der
uanset markedsandelens størrelse har en samlet om-
sætning på under 150 mio. kr. Aftaler, der omfattes
af de kvantitative kriterier i § 7, falder ikke under
kontrolprincippet, men lades helt ureguleret, ctr. be-
tænkning nr. 1297. Den nedre omsætningsgrænse
finder dog ikke anvendelse, hvor konkurrencen in-
den for en branche er begrænset som følge af den
samlede virkning af parallelle aftaler. Den nedre
omsætningsgrænse gælder heller ikke i tilfælde, hvor
virksomheder aftaler eller tilkendegiver bindende vi-
deresalgspriser.

Konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der ikke
opfylder de kvantitative betingelser, der er fastsat i
lovforslagets § 7, omfattes som udgangspunkt af for-
budet i § 6, stk. 1.

I EU-konkurrencereglerne er der imidlertid mu-
lighed for, at en virksomhed ved en anmeldelse til
Kommissionen kan få udstedt en såkaldt negativat-
test, hvor Kommissionen erklærer, at efter de for-
hold, som den har kendskab til, er der ikke grundlag
for at skride ind i medfør af artikel 85, stk. 1. Endvi-
dere er der efter EU-konkurrencereglerne mulighed
for, at konkurrencebegrænsende aftaler m.v. kan bli-
ve fritaget fra forbudet, hvis de opfylder visse betin-
gelser. Der er typisk tale om aftaler, som ud fra en
mere langsigtet og bredere vurdering skønnes at
kunne bidrage til øget samfundsmæssig effektivitet,
selvom de på kort sigt og isoleret betragtet indebæ-
rer en konkurrencebegrænsning. En sådan fritagelse
kan enten ske individuelt, det vil sige for den enkelte
aftale, eller for grupper af aftaler, f.eks. eneforhand-
lingsaftaler, efter fælles betingelser fastlagt i en så-
kaldt gruppefritagelse.

Lovforslaget indeholder i § 8 bestemmelser om, at
Konkurrencerådet efter individuel vurdering fritager
aftaler m.v., der opfylder de angivne betingelser.

Endvidere giver lovforslagets § 9 Konkurrencerådet mulighed for efter anmeldelse fra en virksomhed at erklære, at en aftale m.v. ikke omfattes af forbudet i § 6, stk. 1, og at Konkurrencerådet derfor ikke vil skride ind i medfør af § 6, stk. 4. Derudover giver § 10 erhvervsministeren bemyndigelse til at udstede nationale gruppefritagelsesbestemmelser efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet.

Der er en væsentlig forskel mellem individuel fritagelse og gruppefritagelse. En individuel fritagelse forudsætter en anmeldelse og en konkret afgørelse for hver enkelt konkurrencebegrænsende aftale m.v., mens en gruppefritagelse gælder automatisk for alle konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der opfylder de fastlagte fælles betingelser, uden at der hertil kræves en anmeldelse og en forudgående administrativ afgørelse. Det er således overladt til aftalparterne selv at vurdere, om betingelserne i en gruppefritagelse er opfyldt.

Disse bestemmelser skal sammenholdes med § 4, hvorefter konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der er omfattet af enten Kommissionens individuelle fritagelser efter artikel 85, stk. 3, eller af forordninger om gruppefritagelser eller undtagelser fra EU-konkurrencereglerne, ikke er omfattet af forbudet i § 6.

Bestemmelserne i § 4 og §§ 6-10 udgør et sammenhængende system i lovforslagets regulering af konkurrencebegrænsende aftaler m.v., hvor:

- § 6 indeholder det generelle forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der ligger over et af de kvantitative kriterier, der er fastsat i § 7.
- § 7 indeholder de kvantitative kriterier for, hvornår en konkurrencebegrænsende aftale m.v. ikke falder ind under forbudsbestemmelsen i § 6, dog med forbehold af den samlede virkning af lignende aftaler, og aftaler om bindende videresalgspriser.
- § 8 indeholder betingelserne for at opnå individuel fritagelse af en konkurrencebegrænsende aftale m.v., der omfattes af forbudet, samt fastsætter pligt til anmeldelse af aftaler m.v. som betingelse for at opnå en individuel fritagelse.
- § 9 giver Konkurrencerådet mulighed for efter anmeldelse at erklære, at et forhold efter de foreliggende oplysninger slet ikke falder ind under forbudet i § 6, stk. 1.
- § 10 giver erhvervsministeren en bemyndigelse til ved bekendtgørelse at fritage grupper af konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der opfylder nærmere angivne betingelser.
- § 4 indebærer, at konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der er omfattet af en individuel fritagelse eller en gruppefritagelse fra EU-reglerne, også er fritaget fra forbudsbestemmelsen i § 6.

Til § 6

Udgangspunktet for bestemmelsen er, at alle konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis er forbudt, medmindre de ligger under de kvantitative kriterier i § 7. Endvidere omfatter forbudet ikke:

- aftaler m.v. inden for samme virksomhed eller koncern (§ 5, stk. 1),
- aftaler m.v., som har opnået en individuel fritagelse efter § 8, stk. 1,
- aftaler m.v., som Konkurrencerådet på det foreliggende grundlag har erklæret falder uden for forbudet (§ 9),
- aftaler m.v., som er omfattet af en national gruppefritagelse (§ 10, stk. 1),
- aftaler m.v., der har opnået en individuel fritagelse efter Traktatens artikel 85, stk. 3, samt
- aftaler m.v., der er omfattet af en EU-gruppefritagelse eller EU-undtagelse, jf. § 4.

Såfremt Konkurrencerådet efter klage, af egen drift eller efter henvisning fra Kommissionen konstaterer, at en virksomhed har overtrådt forbudet, kan der dels udstedes påbud om at bringe overtrædelsen til ophør efter forslagets § 6, stk. 4, jf. § 16, dels kan der over for politiet anmodes om iværksættelse af strafferetlig forfølgning efter forslagets § 23, stk. 1, nr. 1.

De generelle forbud

Den gældende konkurrencelov indeholder ikke et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v. Det eneste forbud, som indeholdes i konkurrenceloven, er § 14, ifølge hvilken det er forbudt at fastsætte bindende videresalgspriser i efterfølgende omsætningsled (vertikal prisfastsættelse).

Udformningen af § 6 svarer til Traktatens artikel 85, stk. 1. Kommissionens og Domstolens praksis efter artikel 85, stk. 1, vil være vejledende for fortolkningen af § 6 i det omfang, det faktiske grundlag vurderet efter danske markedsforhold må antages at være det samme.

Aftaler mellem virksomheder

Hovedanvendelsesområdet for § 6 er konkurrencebegrænsende aftaler. En aftale kan indgås af to eller flere virksomheder. Der stilles ikke krav om, at en aftale skal være juridisk bindende. F.eks. kan en såkaldt »gentleman's agreement« være omfattet af aftalebegrebet, ligesom der heller ikke stilles krav om, at aftalen skal være skriftlig. Aftalebegrebet omfatter såvel horisontale som vertikale aftaler.

Aftalebegrebet skal i overensstemmelse med

Domstolens fortolkning af aftalebegrebet i artikel 85, stk. 1, fortolkes bredt.

Det er uden betydning for anvendelse af lovforslagets § 6, hvilken betegnelse aftalen har, og hvorledes den er udformet.

Eksempelvis vil standardsalgsbetingelser, der indgår i de almindelige forretningsforhold mellem en leverandør og dennes kunder, efter omstændighederne være omfattet af § 6.

Et vilkår, der indgår i teksten på en faktura, vil kunne anses for en aftale ved kundens stiltiende accept heraf, f.eks. ved at kunder i praksis følger de nævnte vilkår, eller ved kundens afgivelse uden indsigelser af nye ordrer på samme vilkår som hidtil.

Hvis der allerede foreligger en aftale, vil også ensidige handlinger med henblik på at sikre aftalens gennemførelse blive anset for en del af den samlede aftale. Således kan en virksomheds konkurrencebegrænsende adfærd inden for rammerne af virksomhedens aftalesystem om videreförhandling være omfattet af § 6. Eksempelvis vil en leverandørs beslutning om at afslå en forhandler, der ellers opfylder betingelserne i et selektivt salgssystem, men som ikke er indforstået med at følge de salgsbindinger, som leverandøren har aftalt med andre forhandlere, være en handling, der vil være omfattet af § 6, eftersom formålet med afslaget er at sikre overholdelsen af de salgsbindinger, der ligger til grund for aftaler indgået mellem leverandøren og forhandlerne.

Omvendt vil rent ensidige handlinger fra en virksomheds side, som ikke på nogen måde kan siges at være aftalt eller accepteret (udtrykkeligt eller stiltiende), og som heller ikke senere ændrer karakter til at blive en del af en aftale, ikke være omfattet af aftalebegrebet i § 6. Efter omstændighederne vil sådanne rent ensidige handlinger kunne være omfattet af bestemmelserne i kapitel 3 om misbrug af dominerende stilling. I de tilfælde, hvor f.eks. en mindre erhvervsvirksomhed passivt accepterer en konkurrencebegrænsende aftale med en større virksomhed, vil der ved strafudmålingen i forbindelse med domfældelse for overtrædelse kunne tages hensyn til dette forhold.

En aftale mellem to eller flere virksomheder om etablering af et såkaldt joint venture, en separat virksomhed, som kontrolleres i fællesskab af de stiftende virksomheder, falder som udgangspunkt også ind under forbudet i § 6. Efter EU-konkurrencereglerne betragtes visse joint ventures som fusioner, der behandles efter reglerne om kontrol med fusioner. Da lovforslaget ikke indeholder bestemmelser om fusionskontrol, foreslås alle former for joint ventures omfattet af § 6 – med forbehold af § 4 – idet der dog vil være mulighed for, at der kan opnås en individuel

fritagelse efter § 8 eller opnås en erklæring om ikke-indgreb efter § 9, eller at et joint venture kan falde ind under en dansk gruppefritagelse udstedt i medfør af § 10.

Vedtægelse inden for en sammenslutning af virksomheder

§ 6 omfatter tillige vedtægelse, der er truffet inden for en sammenslutning af virksomheder ved dens kompetente organer. Begrebet vedtægelse kan omfatte vedtægter, beslutninger og henstillinger. Det er ikke noget krav, at vedtægelsen er juridisk bindende for medlemmerne. Begrebet sammenslutning af virksomheder omfatter brancheforeninger af enhver slags og enhver anden form for organiseret samarbejde mellem virksomheder, jf. § 6, stk. 3.

Som eksempel på vedtægelse kan nævnes brancheforeningers vedtægelse, hvad enten de er bindende eller vejledende for medlemmerne.

Samordnet praksis

Samordnet praksis indebærer, at to eller flere virksomheder koordinerer deres adfærd, uden at der er indgået en egentlig aftale. En sådan adfærd rammes af forbudet, jf. § 6, stk. 3. Det forudsættes dog, at der har været en eller anden form for kontakt mellem virksomhederne, f.eks. afholdelse af møder eller udveksling af informationer.

Virksomheder, der forholder sig ensartet på markedet (parallel adfærd) – uden at der er tale om nogen form for viljemæssig tilpasning – rammes ikke af forbudet.

Omvendt vil begrebet samordnet praksis i overensstemmelse med EU-konkurrenceretten også kunne omfatte enhver direkte eller indirekte kontakt mellem virksomheder, som har til formål eller til følge enten at påvirke en aktuel eller potentiel konkurrents markedsadfærd eller at informere en sådan konkurrent om den markedsadfærd, som man har besluttet sig til – eller overvejer – selv at følge. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor virksomheder på møder har udvekslet oplysninger om priser og produktionsmængder eller lignende forretningshemmeligheder, og hvor formålet har været at samordne den senere markedsadfærd.

Den praktiske betydning af, at samordnet praksis er omfattet af forbudet, er navnlig af bevismæssig art, idet man herved kan ramme en adfærd, hvis eksistens ikke kan bevises med forekomsten af en egentlig aftale.

Virksomhedsbegrebet

Der henvises til bemærkningerne til § 2, stk. 1, vedr. begrebet erhvervsvirksomhed.

Konkurrencebegrænsningskriteriet

Enhver form for konkurrencebegrænsning rammes af forbudet i § 6. Bestemmelsen omfatter både hindring, begrænsning og fordrejning af konkurrencen, ligesom den omfatter aftaler m.v., der »direkte eller indirekte har til formål eller til følge« at begrænse konkurrencen.

Udtrykket »til formål eller til følge« er alternative kriterier. Forbudet rammer således både aftaler m.v., der tilsigter begrænsninger, selv om de ikke får denne virkning, og aftaler m.v., der har sådanne virkninger, uanset intentionerne. § 6 kræver således ikke, at der faktisk har fundet en påvirkning sted.

Det anses ikke for konkurrencebegrænsende, at flere virksomheder i samme omsætningsled inden for en branche afgiver fælles bud på en bestemt opgave, hvis ingen af de pågældende virksomheder alene ville have kunnet klare opgaven (f.eks. på grund af kravene til knowhow, kapacitet eller økonomiske ressourcer).

Forbudte konkurrencebegrænsninger

§ 6, stk. 2, nr. 1-5, anfører en række eksempler på konkurrencebegrænsende aftaler m.v. Opregningen i nr. 1-5 er ikke udtømmende, men er alene en eksemplificering, jf. ordene »f.eks. bestå i«.

§ 6, stk. 2, nr. 1

§ 6, stk. 2, nr. 1, omfatter bl.a. karteller, der kan indskrænke konkurrencen betydeligt, f.eks. fordi den normale pris konkurrence fjernes eller begrænses væsentligt gennem aftaler eller samordnet praksis mellem producenter eller distributører. Dette gælder også, hvor prisfastsættelsen sker inden for en brancheorganisation, indkøbsorganisation eller lignende, jf. stk. 3. Endvidere omfatter forbudet aftaler mellem indbyrdes konkurrerende producenter om fastsættelse af priser eller om etablering af rabataftaler.

Prissamarbejder af vejledende karakter, herunder bl.a. horisontale listepriser, der ofte har været udsendt af bl.a. brancheorganisationer, er omfattet af forbudet. Disse listepriser har ofte i praksis vist sig at være prisstyrende.

Forbudet omfatter også vertikale aftaler m.v. mellem f.eks. en producent og en forhandler om fastsættelse af priser m.v. (herunder rabat- og bonusaftaler) ved videresalg i efterfølgende omsætningsled.

Under udtrykket »andre forretningsbetingelser« falder bl.a. fælles konkurrencebegrænsende afsætningsvilkår, vilkår for betaling, garantier, rabatter m.v.

§ 6, stk. 2, nr. 2

§ 6, stk. 2, nr. 2, omfatter bl.a. selvbegrænsningsaftaler, der har til formål at opretholde et højt prisniveau gennem en begrænsning af udbudet af et produkt.

Kollektive boykot-foranstaltninger mod en enkelt virksomhed er forbudt. Konkurrenceklausuler i forbindelse med virksomhedsoverdragelse vil tillige være omfattet, hvis de går ud over, hvad der efter Kommissionens og Domstolens praksis kan anses for nødvendigt - i tids- og produktmæssig samt geografisk henseende.

Visse former for konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der falder under denne kategori, har dog ikke udelukkende negative virkninger. Dette gælder f.eks. selektive distributionsaftaler, specialiseringsaftaler, aftaler om forskning og udvikling, licensaftaler m.v. Efter en afvejning af om den foreliggende aftale m.v. i andre henseender har så gunstige virkninger, at den bør tillades, kan der indrømmes en individuel fritagelse til aftalen, jf. § 8, ligesom der er mulighed for, at sådanne aftaler kan være fritaget efter en EU-gruppefritagelse, jf. § 4, eller en gruppefritagelse fastsat af erhvervsministeren, jf. § 10.

§ 6, stk. 2, nr. 3

§ 6, stk. 2, nr. 3, omfatter bl.a. horisontale markedsdelingsaftaler mellem konkurrenter, f.eks. gennem opdeling efter geografiske områder, kvoter eller kundekategorier. Endvidere er vertikale markedsdelingsaftaler, oftest aftaler mellem producenter og distributører, om f.eks. geografisk afgrænsede salgsområder, opdeling af kundekredse m.v., forbudt.

§ 6, stk. 2, nr. 4

Under § 6, stk. 2, nr. 4, falder typisk vertikale konkurrencebegrænsende aftaler om f.eks. prisdiskrimination, rabatter m.v., der diskriminerer forskellige købere eller kategorier af købere. Horisontale aftaler om rabatter vil falde direkte ind under § 6, stk. 2, nr. 1, idet aftaler mellem indbyrdes konkurrenter om rabatter er en indirekte prisfastsættelse eller regulering af prisniveauet. En enkelt virksomheds ensidige adfærd, som medfører diskrimination, vil ikke være omfattet af § 6, stk. 2, nr. 4, da de generelle betingelser i § 6, stk. 1, skal være opfyldt. En sådan adfærd kan dog efter omstændighederne være omfattet af

forbudet i § 11, stk. 1, hvis virksomheden har en dominerende stilling.

Som hovedregel anses de rabat- og bonusformer, der er omkostningsmæssigt begrundede, det vil sige har deres grundlag i sparede omkostninger hos sælgeren, ikke at medføre skadelige virkninger for konkurrencen. Tværtimod kan de fremme en effektiv konkurrence, såfremt de baserer sig på objektive og rimelige kriterier og er kendte for køberne.

Med hensyn til de rabat- og bonusformer, der ikke modsvarer af omkostningsbesparelser hos sælgeren, men som er et led i sælgerens almindelige salgspolitik, vil en række rabatformer kunne påvirke konkurrencen mellem virksomhederne og dermed adgangen til markedet på en måde, der skader effektiviteten og strukturtilpasningen. Dette gælder navnlig rabatter, der har til formål at bevare et kundeforhold (troskabsbetingede rabatter).

En yderligere skærpelse af konkurrencebegrænsningen i et rabat- og bonussystem foreligger i de tilfælde, hvor der er knyttet en »engelsk klausul« til. Den engelske klausul går ud på, at en leverandør fra aftagerne får leveret detaljerede oplysninger om de mest favorable tilbud fra konkurrerende virksomheder med henblik på altid at kunne tilbyde priser, der ikke overstiger konkurrenternes laveste tilbudte priser.

En enkelt dominerende virksomheds leveringsnægtelse og anden diskrimination rammes ikke af dette forbud, men skal vurderes efter bestemmelserne i lovforslagets kapitel 3 om misbrug af dominerende stilling.

§ 6, stk. 2, nr. 5

§ 6, stk. 2, nr. 5, omfatter bl.a. konkurrencebegrænsende aftaler m.v. om tillægsydelse, hvilket vil sige, at det stilles som vilkår for indgåelse af en aftale, at den anden part påtager sig yderligere forpligtelser, som hverken efter deres natur eller ifølge handelsædvane har forbindelse med aftalens genstand.

Forbudet omhandler først og fremmest det forhold, at en virksomhed er i besiddelse af et attraktivt produkt, som den kun vil sælge, hvis køberen tillige aftager andre varer eller tjenesteydelser fra virksomheden, selv om disse ville kunne fås bedre og billigere andetsteds. Den modsatte situation, hvor køberen lokkes med tillægsydelse, er reguleret af markedsføringslovens § 6.

Hjemmel til at udstede påbud

Konkurrencerådets hjemmel til at udstede påbud om at bringe overtrædelsen af § 6, stk. 1, til ophør, fremgår af lovforslagets § 6, stk. 4. Denne bestem-

melse giver Konkurrencerådet hjemmel til både på eget initiativ, efter klage eller som følge af henvisning fra Kommissionen at udstede et påbud, jf. § 16. Et påbud vil i overensstemmelse med Konkurrencerådets hidtidige praksis være skriftligt. I påbudet ligger dels, at der foreligger en konkurrencebegrænsning i strid med § 6, stk. 1, dels at konkurrencebegrænsningen skal bringes til ophør. Herudover kan der blive tale om strafferetlig forfølgning for den begåede lovovertrædelse efter § 23, stk. 1, nr. 1.

Ugyldighed

Spørgsmålet om ugyldighed kendes fra den gældende konkurrencelov i relation til anmeldelsespligten i § 5. Ifølge konkurrencelovens § 5, stk. 3, er aftaler og vedtagelser, der skulle have været anmeldt i henhold til lovens § 5, stk. 1, ugyldige, hvis de ikke er blevet anmeldt inden 14 dage. Ugyldigheden indtræder såvel mellem parterne som i forhold til tredjemand.

Ifølge lovforslagets § 6, stk. 5, er konkurrencebegrænsende aftaler og vedtagelser, som er forbudt i medfør af § 6, stk. 1, ugyldige, medmindre de er undtaget efter § 7 eller er fritaget i medfør af § 8 eller § 10, stk. 1, eller er omfattet af en erklæring efter § 9. Ugyldighed indtræder heller ikke for aftaler m.v., der har opnået en individuel fritagelse efter EF-Traktatens artikel 85, stk. 3, eller opfylder betingelserne i en EU-gruppefritagelse eller EU-undtagelse for konkurrencereglerne anvendelse, jf. lovforslagets § 4.

Det er kun de konkurrencebegrænsende bestemmelser i en aftale m.v., der bliver ugyldige. Hele aftalen er kun ugyldig, hvis de konkurrencebegrænsende bestemmelser ikke kan udskilles fra aftalens øvrige bestemmelser. Virkningen af ugyldigheden vil i øvrigt skulle fastlægges efter dansk rets almindelige regler. Hertil kommer, at en eventuel skadelidte kan have krav på erstatning.

Til § 7

Af § 7, stk. 1, nr. 1, fremgår, at forbudet i § 6, stk. 1, ikke gælder, såfremt virksomheder eller en sammenslutning af virksomheder har en samlet årlig omsætning på under 1 mia. kr., og aftaleparternes samlede markedsandel for den pågældende vare eller tjenesteydelse samtidig er under 10 pct. Opfyldelse af begge kriterierne er nødvendigt til at undtage en virksomhed m.v. fra aftaleforbudet i § 6, stk. 1.

Endvidere er der i § 7, stk. 1, nr. 2, indsat en nedre »bagatelgrænse«. Denne bagatelgrænse indebærer, at hvis aftaleparternes samlede omsætning er på under 150 mio. kr., omfattes deres konkurrencebegræn-

sende aftaler m.v., uanset deres samlede markedsandel, heller ikke af forbudet i § 6, stk. 1.

Beregningen af den samlede omsætning skal ske ud fra koncernomsætningen, hvis en virksomhed er en del af en koncern. Koncernomsætning forstås som koncernens samlede årlige omsætning med fradrag af den interne omsætning mellem koncernens virksomheder.

I de tilfælde, hvor en virksomhed har indgået en række lignende aftaler med andre virksomheder på markedet, er det summen af de deltagende virksomheders samlede omsætning, som skal lægges til grund ved beregningen.

Omsætningen for brancheforeninger er den samlede omsætning for samtlige medlemmer i foreningen med tillæg af foreningens egen omsætning.

For at en virksomhed kan beregne, om betingelsen med hensyn til markedsandel er opfyldt, er det nødvendigt at afgrænse det relevante marked, det vil sige det marked, som i det konkrete tilfælde berøres af en given aftale m.v. Dette sker gennem en afgrænsning af produktmarkedet og det geografiske marked.

Produktmarkedet udgøres af de produkter eller tjenesteydelser, som er genstand for aftalen m.v., og af alle andre produkter, som er eller af brugerne betragtes som identiske eller ligeværdige. De omhandlede produkter skal således være substituerbare. Hvorvidt dette er tilfældet, skal vurderes ud fra brugernes synspunkt. Der skal herved foretages en helhedsvurdering af, om produkterne med hensyn til pris, funktion og egenskaber i øvrigt kan tilfredsstille samme behov hos brugerne.

Det geografiske marked er det område i Danmark, i hvilket aftalen m.v. har virkning. Det geografiske marked kan således omfatte hele landet eller en del af det. Faktorer, som har betydning for afgrænsningen af det geografiske marked, kan f.eks. være de distributionsmuligheder, der findes, det pågældende produkts transportafhængighed i fysisk og økonomisk forstand, og de muligheder, som køberne har for at anvende forskellige leverandører. For et givet produkt kan det geografiske marked være en mindre del af Danmark, hvis køberne i området i praksis i det væsentlige kun efterspørger det lokale produkt.

Såfremt en virksomhed er i tvivl om, hvorvidt en aftale m.v. opfylder betingelserne for at være undtaget fra forbudsbestemmelsen i § 6, vil den kunne anmode Konkurrencestyrelsen om en uformel udtalelse.

Efter § 7, stk. 2, nr. 1, gælder den nedre bagatelgrænse på 150 mio. kr. ikke, hvor konkurrencen inden for samme branche begrænses af den samlede virkning af lignende aftaler m.v. Disse aftaler m.v. omfattes således også af forbudet i § 6. Som eksem-

pel på sådanne lignende aftaler m.v. kan nævnes lokale aftaler inden for samme branche. Med denne bestemmelse vil desuden omgåelse af forbudet kunne hindres derved, at medlemmerne i en brancheforening kunne erstatte en landsdækkende aftale m.v. med en række lokale aftaler m.v.

Grænsen på 150 mio. kr. er valgt, fordi der efter den gældende konkurrencelov kun har været få sager om aftaler med alvorlige konkurrencebegrænsninger under denne grænse.

Efter § 7, stk. 2, nr. 2, gælder den nedre omsætningsgrænse på 150 mio. kr. heller ikke, hvor virksomheder m.v. aftaler, vedtager eller på anden måde tilkendegiver, at der ved videresalg i efterfølgende omsætningsled skal overholdes mindstepriser eller -avancer. Sådanne aftaler eller tilkendegivelser er omfattet af forbudet i § 6.

§ 7, stk. 2, nr. 2, indebærer, at indkøbsforeninger, der selvstændigt foretager indkøb, etablerer varelag og videresælger til medlemmerne - med tilkendegivelse af, at der ved videresalg skal overholdes de angivne mindstepriser eller avancer - også er omfattet af bestemmelsen.

Forbudet omfatter enhver tilkendegivelse af, at et efterfølgende omsætningsled skal overholde mindstepriser eller -avancer, hvad enten tilkendegivelsen sker skriftligt, herunder i prislistes, ved stemping eller påtegning på vares emballage, i annoncer og reklamer, eller mundtligt, herunder tilkendegivelser gennem sælgers repræsentant eller ved vares levering. Såvel tilkendegivelser, der generelt retter sig mod efterfølgende omsætningsled, som tilkendegivelser over for enkeltvirksomheder er omfattet.

Efter § 7, stk. 3, kan erhvervsministeren efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet fastsætte nærmere regler om beregning af omsætningen efter stk. 1, herunder regler om, hvorledes omsætningsgrænserne skal beregnes på grundlag af andre værdier for finansielle virksomheder.

For så vidt angår finansielle virksomheder, kan der ikke på samme måde som for andre virksomheder beregnes en omsætning ved f.eks. at opgøre salget af ydelser i et år. Dette skyldes bl.a., at de finansielle ydelser typisk er udstrakt over tiden og i betydeligt omfang afregnes ved løbende betalinger til de finansielle virksomheder i form af renter, forsikringspræmier, løbende gebyrer m.v. En opgørelse af de finansielle virksomheders omsætning må afspejle disse forhold uden dog, at kravet til selve omsætningstærsklen ændres.

Efter § 7, stk. 4, kan erhvervsministeren efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet fastsætte nærmere regler om undtagelsen for mindre overskridelser af omsætnings- og markedsandels-

grænserne. Undtagelsesbestemmelsen indebærer, at virksomheder, der har ligget under disse grænser, ikke efterfølgende bliver omfattet af forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v., blot fordi virksomhederne i 2 på hinanden følgende år har en omsætning eller markedsandel, der i mindre omfang overskrider de i stk. 1 nævnte grænser. Ved fastsættelsen af de nærmere regler for anvendelse af undtagelsesbestemmelsen vil det blive præciseret, at bestemmelsen ikke kan anvendes til at omgå omsætnings- og markedsandelsgrænserne f.eks. ved, at store virksomheder overtager mindre virksomheder, der har indgået konkurrencebegrænsende aftaler.

Til § 8

I § 8, stk. 1, fastsættes de nærmere betingelser for en fritagelse fra forbudet i § 6, stk. 1. Betingelsen for at kunne give en fritagelse efter § 8, stk. 1, er, at den foreliggende aftale m.v. i andre henseender har så gunstige virkninger, at den bør tillades, selv om den som konkurrencebegrænsende aftale er omfattet af § 6, stk. 1. En fritagelse af aftalen skal endvidere være i overensstemmelse med lovens generelle målsætning om at fremme den samfundsøkonomiske effektivitet.

Fritagelse efter § 8, stk. 1, kan efter stk. 2 kun opnås, hvis parterne har anmeldt aftalen m.v. til Konkurrencestyrelsen med ansøgning om fritagelse. Anmeldelsen medfører endvidere, at det anmeldte forhold fra anmeldelsestidspunktet ikke er strafbart. Hvis Konkurrencerådet imidlertid finder, at der ikke kan ske fritagelse, genindtræder strafbarheden, jf. § 23, stk. 2.

Det er som udgangspunkt op til parterne at tilvejebringe tilstrækkelige informationer til, at Konkurrencerådet kan fastslå, at betingelserne i § 8, stk. 1, for at kunne udstede en fritagelse er opfyldt. Konkurrencerådet kan dog tillige af egen drift indhente yderligere informationer fra de berørte parter, jf. § 17.

Såfremt betingelserne efter stk. 1 skønnes opfyldt, har Konkurrencerådet pligt til at fritage aftalen m.v. ved en skriftlig afgørelse.

En aftale, der er i strid med § 6, stk. 1, er efter § 6, stk. 5, ugyldig, indtil Konkurrencerådet har truffet beslutning om at give en fritagelse efter § 8, stk. 1. Hvis Konkurrencerådet træffer afgørelse om, at aftalen kan fritages fra forbudet i § 6, stk. 1, bliver aftalen gyldig med virkning fra anmeldelsestidspunktet.

§ 8, stk. 1, nr. 1-4

For at opnå en fritagelse skal de konkurrencebegrænsende aftaler m.v. ifølge § 8, stk. 1, nr. 1 og 2,

medføre fordele enten i henseende til produktion/distribution eller i henseende til at fremme den tekniske/økonomiske udvikling (de positive alternative betingelser), samtidig med, at det skal sikres, at forbrugerne får en rimelig andel af disse fordele (den obligatoriske positive betingelse).

Endvidere fremgår det af § 8, stk. 1, nr. 3 og 4, at aftalerne m.v. ikke må pålægge aftaleparterne unødvendige konkurrencebegrænsninger, ligesom de ikke må give virksomhederne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer (de negative og kumulative betingelser).

Konkurrencerådet har mulighed for at udøve et vist skøn ved vurderingen af, hvorvidt betingelserne i § 8, stk. 1, er opfyldte. Ved udøvelsen af dette skøn skal Konkurrencerådet tage hensyn til Kommissionens og Domstolens praksis.

§ 8, stk. 1, nr. 1

Ifølge denne bestemmelse er det en betingelse for at opnå fritagelse, at den konkurrencebegrænsende aftale m.v. bidrager til enten at styrke effektiviteten i produktionen eller distributionen eller til at fremme den tekniske eller økonomiske udvikling.

Ved vurderingen af effektivitet skal der tages hensyn til ikke blot den driftsøkonomiske effektivitet, men tillige til den samfundsøkonomiske effektivitet i overensstemmelse med formålsbestemmelsen i § 1 skal hovedvægten lægges på den samfundsøkonomiske effektivitet. Det skal udtrykkeligt fremgå af anmeldelsen, på hvilken måde aftalen m.v. vil bidrage til at forbedre produktionen eller distributionen eller til at forbedre den tekniske eller økonomiske udvikling. Der kan også være tale om aftaler m.v., der fremmer den miljømæssige udvikling, gennem eksempelvis udvikling af ny miljøteknologi, miljøbevarende foranstaltninger og lignende.

Efter Kommissionens praksis kan specialiseringsaftaler føre til en forbedring af produktionen eller distributionen, hvis de f.eks. udnytter stordriftsfordele, reducerer produktionsomkostninger eller fører til et mere varieret vareudbud eller højere kvalitetsniveau. Eksklusive købsaftaler kan forbedre sikkerhed og regelmæssighed i afsætningen og dermed produktionsplanlægningen. Ligeledes kan eneforhandlingsaftaler forbedre distributionen ved, at eneforhandleren kan koncentrere sin markedsføringsindsats om bestemte salgsområder. Endelig kan selektive distributionssystemer føre til et højere serviceniveau for forbrugerne.

Aftaler om fælles forskning og udvikling eller licensaftaler om anvendelse af ny teknologi (patent- og know-howlicensaftaler) vil efter Kommissionens praksis kunne fremme den teknologiske udvikling.

Endvidere vil efter Kommissionens praksis aftaler om fælles, endelig reduktion af strukturelt betinget overkapacitet og rationalisering kunne fremme den økonomiske udvikling. Men det er en forudsætning for at kunne meddele fritagelse, at virksomhederne som følge af ekstraordinære forhold ikke på egen hånd vil kunne gennemføre den nødvendige kapacitetstilpasning.

Efter Kommissionens praksis vil f.eks. fremme af investeringer i eller anvendelse af miljøteknologi ud fra samfundsøkonomiske effektivitetsbetragtninger kunne indebære sådanne fordele med hensyn til effektiv ressourceanvendelse eller reduktion af miljøskader, at dette kan begrunde en fritagelse af aftaler, der er nødvendige for at muliggøre disse mål. Det vil dog ikke være muligt at opnå en fritagelse, hvis der er tale om en aftale m.v., som primært tjener konkurrencebegrænsende formål, selv om parterne forsøger at begrunde aftalerne m.v. med henvisning til miljøbeskyttelse.

§ 8, stk. 1, nr. 2

Forbrugerbegrebet skal forstås bredt. Der tænkes ikke alene på den endelige forbruger, men tillige på mellemlid i distributionen (brugere). Lovforslagets forbrugerbegreb går derfor ud over forbrugerbegrebet i forbrugerlovgivningen. Når lovforslaget ikke anvender et andet begreb, skyldes det sammenhængen med Traktatens artikel 85, stk. 3, der i den danske oversættelse bruger begrebet »forbrugere«.

Fordele for forbrugerne kan følge af omkostningsreduktioner, forbedring af distributionen, miljømæssige forbedringer eller et højere serviceniveau. Også et højere kvalitetsniveau kan indebære fordele for forbrugerne, i hvert fald hvis det kan opnås med uændret eller endog faldende prisniveau.

Inden for visse brancher kan der være betydelige konkurrencemæssige fordele knyttet til store produktionsanlæg, landsdækkende distribution og lignende. Hvis to eller flere mindre virksomheder ønsker at samarbejde for at blive et mere konkurrencedygtigt alternativ til større virksomheder på markedet, og bliver konkurrencen og dermed effektiviteten i den pågældende branche herved forøget, må betingelserne i nr. 1 og 2 anses for opfyldt. Kravene efter stk. 1, nr. 3 og 4, vil dog skulle afstemmes i forhold til de positive virkninger, som aftalerne har for en styrkelse af effektiviteten i distributionen og produktionen og fordelene for forbrugerne herved.

I almindelighed vil tilstedeværelsen af et aktuelt eller dog potentielt konkurrencetryk være afgørende for, om fordele ved aftalen m.v. vil komme forbrugere til gode, idet aftaleparterne i tilfælde af stærk konkurrence på det pågældende marked vil være

tvunget til at lade fordelene ved f.eks. en omkostningsreduktion komme forbrugerne til gode i form af lavere priser. Vurderingen af, om en aftale m.v. vil medføre fordele for forbrugerne, hænger derfor snævert sammen med vurderingen af, om der vil være tilstrækkelig aktuel eller potentiel konkurrence, jf. betingelsen herom i nr. 4.

§ 8, stk. 1, nr. 3

Det er alene nødvendige konkurrencebegrænsninger, der kan opnå en fritagelse i medfør af § 8, stk. 1. Dette indebærer, at der stilles krav om, at aftaleparterne ikke vil kunne nå de samme mål ved hjælp af mindre indgribende foranstaltninger (proportionalitetsprincippet). Det er således ikke tilstrækkeligt, at konkurrencebegrænsningerne medfører konkrete fordele efter nr. 1, men begrænsningerne skal tillige kunne anses for nødvendige for, at aftalen m.v. kan få disse fordele.

I Kommissionens fritagelsespraksis har anvendelsen af proportionalitetsprincippet ofte ført til, at fritagelse er blevet afvist, eller at en aftale m.v. dog har måtte ændres på en række punkter, hvor konkurrencebegrænsningerne gik videre end aftalens m.v. formål nødvendiggjorde. Som eksempel kan nævnes, at aftaler om kapacitetsreduktioner ikke må indeholde bestemmelse om fælles prisfastsættelse eller produktionskvoter.

§ 8, stk. 1, nr. 4

Ifølge den sidste betingelse kræves det, at der opretholdes et konkurrenceminimum. Ved vurderingen af, om aftalen m.v. vil kunne eliminere konkurrencen, skal der både tages hensyn til hvor meget konkurrence, der vil være tilbage mellem aftaleparterne, og til muligheden for konkurrence fra andre virksomheder på markedet. Hvis en aftale m.v. vil føre til, at konkurrencen mellem aftaleparterne i det væsentlige ophæves, vil en fritagelse alene kunne gives, hvis der fra andre virksomheder på markedet kan forventes et væsentligt konkurrencetryk. Hvis en aftale m.v. omvendt kun på snævert afgrænsede områder begrænser konkurrencen mellem aftaleparterne, vil en stor markedsandel ikke i sig selv forhindre fritagelse af en sådan aftale. Jo større en del af markedet en konkurrencebegrænsende aftale m.v. dækker, jo vanskeligere vil det være for aftaleparterne at opfylde dette kriterium, og dermed kriterierne for en fritagelse efter § 8, stk. 1.

§ 8, stk. 2

Traktatens artikel 85, stk. 3, fastsætter de indholdsmæssige betingelser for, at en aftale m.v. kan

kaldelse på grund af ændringer i de faktiske forhold, vil der blive indrømmet aftaleparterne m.v. en vis frist til at få ændret deres aftaler m.v., således at de ikke rammes af forbudet i lovforslagets § 6.

Ifølge nr. 2 kan Konkurrencerådet ændre eller tilbagekalde en fritagelse, hvis deltagerne i aftalen m.v. ikke overholder stillede vilkår. Det følger af almindelige forvaltningsretlige regler om proportionalitet, at mindre overtrædelser af meddelte vilkår ikke medfører, at fritagelsen kan tilbagekaldes.

I det omfang, virksomhederne over for Konkurrencerådet afgiver urigtige eller vildledende oplysninger, vil rådet normalt tilbagekalde fritagelsen, jf. nr. 3. Beslutningsgrundlaget har i så fald været forkert, medmindre der er tale om oplysninger, som har været uden betydning for vurderingen af, om fritagelsesbetingelserne var opfyldt.

Det er alene urigtige eller vildledende oplysninger, som virksomhederne har tilvejebragt til brug for Konkurrencerådet, som kan medføre tilbagekaldelse af afgørelsen. Hvis der er tale om urigtige oplysninger, som Konkurrencerådet af egen drift har indhentet fra andre end parterne eller disses repræsentanter, kan afgørelsen ikke tilbagekaldes efter nr. 3, men efter nr. 1.

Til § 9

Ifølge artikel 2 i Rådsforordning nr. 17/62 kan Kommissionen efter begæring fra en virksomhed udstede en såkaldt negativattest, hvor Kommissionen fastslår, at der ikke efter de forhold, som den har kendskab til, findes anledning til i medfør af Traktatens artikel 85, stk. 1, eller artikel 86, at skride ind over for en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis.

Årsagerne hertil kan set i relation til artikel 85, stk. 1, bl.a. være, at Kommissionen finder, at der enten ikke foreligger en mærkbar konkurrencebegrænsning eller, at der ikke foreligger en mærkbar påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

En negativattest kan have begrænset virkning. Den indebærer således, at Kommissionen på baggrund af de foreliggende oplysninger ikke ser anledning til at gribe ind over for den virksomhed, som har begæret negativattesten. Kommissionens afgørelse vil kunne tages op til revision, hvis forholdene ændrer sig. En negativattest er ikke en fritagelse, og det at have indgivet en ansøgning udelukker ikke, at der kan pålægges bøder. Der er dog tale om en beslutning, som kan efterprøves af Domstolen.

Fordelen ved at ansøge om en negativattest er set fra en virksomheds side, at det kan afklares - eventu-

elt på forhånd - om de væsentlige betingelser for, at forbudet finder anvendelse, overhovedet er til stede.

I § 9 foreslås en bestemmelse, som i det væsentlige svarer til bestemmelsen i Rådsforordning nr. 17/62 (1 § 11, stk. 4, foreslås en dansk negativattest for så vidt angår misbrug af dominerende stilling).

Konkurrencerådet kan således ifølge § 9 efter anmeldelse fra en virksomhed m.v. erklære, at en aftale m.v. efter de forhold, som Konkurrencerådet har kendskab til, ikke falder ind under forbudet i § 6, stk. 1, og at der ikke er grundlag for at skride ind i medfør af § 6, stk. 4.

Udstedelsen af en erklæring efter § 9 forudsætter en anmeldelse, som indgives til Konkurrencestyrelsen. Det forudsættes, at såfremt en virksomhed m.v. har indgivet en anmeldelse efter § 9, har Konkurrencerådet pligt til at træffe en afgørelse.

En erklæring fra Konkurrencerådet efter § 9 medfører, at der ikke vil kunne pålægges bøder, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 23.

For så vidt angår de formelle regler for anmeldelse, henvises til bemærkningerne til § 8, stk. 2.

Finder Konkurrencerådet, at der ikke kan udstedes en erklæring efter § 9, er dette ensbetydende med, at den pågældende aftale m.v. er omfattet af forbudet i § 6. Hvis virksomheden ikke indgiver en anmeldelse om fritagelse efter § 8, kan der pålægges bøder, ligesom aftalen m.v. er ugyldig.

En erklæring binder Konkurrencerådet - dog ikke i det omfang, hvor Konkurrencerådets grundlag for afgørelsen ændrer sig, eller der gør sig forhold gældende, som Konkurrencerådet ikke havde kendskab til.

Hvis en virksomhed anmelder en aftale m.v. med henblik på kun at opnå en erklæring efter § 9, kan Konkurrencerådet ikke af sig selv undersøge, om betingelserne for en fritagelse efter § 8 er til stede.

Til § 10

§ 4 i lovforslaget indebærer, at aftaler m.v., der opfylder betingelserne i en EU-gruppefritagelse, ikke omfattes af forbudet i § 6.

I § 10 fastsættes, at erhvervsministeren efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet kan udstede særlige nationale gruppefritagelser, der fritager grupper af aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis fra forbudet i § 6, stk. 1.

Visse af EU-gruppefritagelserne indeholder markedsandele eller øvrige forhold, som er knyttet til fællesmarkedet som sådant, det vil sige, at gruppefritagelserne forudsætter et grænseoverskridende element - eksempelvis EU-gruppefritagelsen for enerforhandlingsaftaler.

fritages fra forbudet i artikel 85, stk. 1, mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v. Efter forordning nr. 17/62 artikel 4, stk. 1, kan en sådan fritagelse alene opnås, hvis aftalen m.v. er blevet anmeldt til Kommissionen. Omvendt har Kommissionen pligt til at behandle alle sådanne anmeldelser og dermed træffe afgørelse om, hvorvidt betingelserne for, at en aftale m.v. kan opnå individuel fritagelse, er opfyldt.

En tilsvarende procedure med en forudgående anmeldelse og administrativ afgørelse om fritagelse er indsat i lovforslaget ved § 8, stk. 2.

Også i den gældende konkurrencelov findes der i § 5 en bestemmelse om anmeldelse af konkurrencebegrænsende aftaler m.v. Anmeldelsespligten efter den gældende konkurrencelov har imidlertid et andet udgangspunkt og tjener et andet formål end anmeldelse efter lovforslagets § 8, stk. 2.

Efter den gældende konkurrencelov er det alene aftaler m.v. med en dominerende indflydelse på markedsforholdene, der er undergivet anmeldelsespligt, mens lovforslagets § 8, stk. 2, sammenholdt med § 6, stk. 1, omfatter enhver konkurrencebegrænsende aftale m.v., der ikke opfylder de kvantitative kriterier, der er fastsat i lovforslagets § 7, stk. 1, nr. 1, eller nr. 2. Endvidere er der den forskel, at der efter den gældende konkurrencelovs § 5 er tale om en strafsanktioneret egentlig anmeldelsespligt, mens anmeldelse efter lovforslagets § 8, stk. 2, ikke er en pligt i sig selv, men en betingelse for at opnå individuel fritagelse fra det generelle forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler i § 6, stk. 1.

Konkurrencerådet kan fastsætte nærmere regler for anmeldelse, herunder foreskrive brug af særlige anmeldelsesskemaer. Såfremt en aftale m.v. er anmeldt til Kommissionen med henblik på fritagelse efter artikel 85, stk. 3, kan anmeldelse til Konkurrencestyrelsen ske ved fremsendelse af en kopi af den anmeldelse, som er indgivet til Kommissionen, jf. § 4.

§ 8, stk. 3

Ifølge § 8, stk. 3, skal en fritagelse efter § 8, stk. 1, angive fra hvilket tidspunkt, den gælder, og i hvor lang tid den er gældende. Tidspunktet for fritagelsen vil typisk være fra anmeldelsestidspunktet. Hvis der efter anmeldelsen er foretaget ændringer af aftalen m.v., som har været afgørende for Konkurrencerådets indrømmelse af fritagelsen, får fritagelsen først gyldighed fra ændringen af aftalen m.v. En aftale m.v. vil ikke kunne blive tillagt gyldighed forud for anmeldelsestidspunktet.

Den periode, en fritagelse gives for, afhænger bl.a. af, hvor sikker analysen af de forhold, der betinger fritagelsen, er – herunder navnlig med hensyn til den

fremtidige udvikling. Jo mindre sikkerhed, des kortere periode.

Endvidere fremgår det af § 8, stk. 3, at Konkurrencerådet kan meddele vilkår til en fritagelse efter § 8, stk. 1. Som hovedregel vil der blive meddelt vilkår til en fritagelse, i hvert fald i form af indberetningspligt. Som udgangspunkt vil vilkårene blive mindre byrdefulde for virksomhederne, jo kortere fritagelsesperioden er. Antallet af vilkår vil navnlig afhænge af fritagelsesperiodens længde.

§ 8, stk. 4

Af § 8, stk. 4, fremgår, at Konkurrencerådet efter begæring forlænger en fritagelse, såfremt betingelserne i § 8, stk. 1, fortsat er tilstede. Dette kræver dog en fornyet anmeldelse af aftalen m.v., for at Konkurrencerådet kan fastslå, om samtlige kriterier i § 8, stk. 1, fortsat er tilstede, ligesom Konkurrencerådet har mulighed for at ændre på de vilkår, der tidligere har været knyttet til fritagelsen, såfremt der er behov herfor. Ved en forlængelse af en fritagelse efter § 8, stk. 4, skal det angives, fra hvilket tidspunkt fritagelsen gælder, og i hvor lang tid den er gældende.

§ 8, stk. 5

Ud fra retssikkerhedsmæssige betragtninger er det fundet hensigtsmæssigt at indføje bestemmelser om tilbagekaldelse i § 8. En afgørelse om individuel fritagelse eller en forlængelse heraf er en begunstigende forvaltningsakt af afgørende betydning for virksomhedernes retsstilling. Det er derfor præciseret i § 8, stk. 5, hvornår der foreligger særlige hensyn, der kan begrunde en tilbagekaldelse. Af Kommissionens hidtidige praksis fremgår, at Kommissionen stort set aldrig har benyttet sig af muligheden for at tilbagekalde en individuel fritagelse.

Ifølge nr. 1 kan Konkurrencerådet tilbagekalde en fritagelse, hvis de faktiske forhold har ændret sig på et for afgørelsen væsentligt punkt. Denne betingelse vedrører forhold, som ikke kunne forudses, og som parterne ikke nødvendigvis har haft indflydelse på.

I væsentlighedsbetingelsen ligger, at mindre ændringer i de faktiske forhold ikke vil kunne begrunde en tilbagekaldelse af en fritagelse, specielt ikke hvis fritagelsen er givet for en kortere periode. Hvis fritagelsen er givet for en længere årrække, og ændringer i markedsforholdene medfører, at fritagelsen nu vil skade konkurrencen alvorligt, kan en tilbagekaldelse dog være nødvendig. Mindre ændringer i de faktiske forhold kan dog begrunde en ændring af betingelserne for fritagelsen, men Konkurrencerådet forudsættes at administrere denne mulighed med tilbageholdenhed. Hvis det findes nødvendigt med en tilbage-

Gruppefritagelserne er begrundet i, at visse typer af konkurrencebegrænsende aftaler m.v. indebærer samfundsøkonomiske fordele, som overstiger eller er væsentligere end de ulemper, som konkurrencebegrænsningen medfører.

For aftaler m.v., der kun har virkning i Danmark, ville det være urimeligt, om ikke også disse skulle kunne nyde godt af en gruppefritagelse, udstedt med henblik på danske forhold.

Dette indebærer, at de gruppefritagelser, som kan udstedes efter § 10, for det første kan være gruppefritagelser, der bygger på EU-gruppefritagelserne, men tilpasset danske forhold.

For det andet kan der gøre sig specielle konkurrenceforhold gældende i Danmark, som der ikke er gjort op med i en EU-gruppefritagelse. Dette kan nødvendiggøre specielle danske gruppefritagelser.

Sådanne særlige nationale gruppefritagelser skal fastlægges i overensstemmelse med de betingelser, der gælder for opnåelse af individuel fritagelse efter bestemmelserne i § 8, stk. 1. En gruppefritagelse efter § 10 udstedes i overensstemmelse med EU-reglerne for et bestemt tidsrum.

Af specielle danske gruppefritagelser fra forbudet i § 6 tænkes bl. a. udstedt en fritagelse for detailhandelen, som det er tilfældet i Sverige. Den svenske gruppefritagelse for detailhandelen fastslår, hvad der er tilladt for kæder med en markedsandel på mindre end 15 pct., henholdsvis hvad der er tilladt for kæder med en markedsandel på 15 pct., men under 35 pct.

Den svenske gruppefritagelse indeholder ingen negative kriterier, som det kendes fra EU-gruppefritagelsesforordningerne, men alene positive kriterier for hvilke aftaleformer de to kædetyper må indgå.

Der er fælles regler for så vidt angår indkøbssamarbejde, fælles markedsføring, retten til at sælge de i fællesskab indkøbte varer, samt samarbejde om butiksetablering, finansielle og administrative tjenester m.v. De mindre kæder må i højere grad end de store kæder indgå aftaler m.v. om kalkulationshjælp samt prissamarbejde i den fælles markedsføring.

For begge kædetyper i den svenske gruppefritagelse gælder, at der alene må aftales maksimalpriser, samt at de indgåede aftaler m.v. alene må indgås mellem medlemmer af en og samme kæde.

En dansk gruppefritagelse for kædesamarbejde i detailhandelen vil skulle udformes under hensyn til konkurrenceforholdene på det danske marked, hvor detailhandelen er karakteriseret ved kapitalkæder, frivillige kæder og kædesamarbejde inden for brugsforeningsbevægelsen, hvis indbyrdes konkurrenceforhold skal afspejles i gruppefritagelsen.

Erhvervsministeren kan ændre eller ophæve en gruppefritagelse udstedt efter § 10, hvis forholdene har ændret sig på et punkt, der har været væsentligt for gruppefritagelsens udstedelse. I så fald fastsættes en tilpasningsfrist for aftaler m.v., som var omfattet af den oprindelige gruppefritagelse.

Til kapitel 3

Misbrug af dominerende stilling

Udformningen af § 11 er inspireret af bestemmelsen i artikel 86 i Traktaten. Til forskel fra forbudet i Traktatens artikel 86 er forbudet i § 11, stk. 1, ikke strafsanktioneret, medmindre den virksomhed, som overtræder forbudet, har modtaget et tilsvarende påbud efter § 11, stk. 3, inden for de seneste 5 år.

Bestemmelsen i § 11, stk. 2, angiver eksempler på misbrug, som Konkurrencerådet kan forbyde.

Såfremt Konkurrencerådet efter klage, af egen drift eller efter henvisning fra Kommissionen konstaterer, at en virksomhed har overtrådt forbudet, kan der udstedes påbud om at bringe overtrædelsen til ophør efter § 11, stk. 3. Overtrædelser af påbud udstedt i henhold til § 11, stk. 3, er sanktioneret med bødestraf efter § 23, stk. 1, nr. 4.

Til § 11

Virksomhedsbegrebet

§ 11 finder anvendelse på en eller flere virksomheder, som misbruger en dominerende stilling på markedet. Med hensyn til virksomhedsbegrebet henvises til bemærkninger til § 2, stk. 1, vedrørende begrebet erhvervsvirksomhed.

Hvis der er tale om et misbrug foretaget af to eller flere uafhængige virksomheder, og hvis dette misbrug er udslag af en aftale eller samordnet praksis mellem disse virksomheder, vil forholdet skulle afgøres efter § 6, jf. bemærkningerne til § 6 om aftalebegrebet, henholdsvis om samordnet praksis. Det fremgår heraf, at kravene til bevis for samordnet praksis er lempelige, hvis der har været kontakt mellem de pågældende virksomheder.

§ 11 finder endvidere anvendelse i tilfælde, hvor en offentlig virksomhed misbruger sin markedsdominans, selv om den dominerende stilling f.eks. skyldes en lovbestemt eneret.

Med hensyn til en (offentlig eller privat) forsynings- eller transportvirksomhed m.v. med en dominerende markedsposition, der udbyder tjenesteydelser på et marked, hvor der aktuelt eller potentielt er konkurrerende virksomheder, kan der bestå en mulighed for et misbrug af den dominerende stilling ved, at det pågældende selskab vanskeliggør eller

hindrer andre tjenesteudbydere nødvendige adgang til forsynings- eller transportvirksomhedens infrastruktur m.v. Disse andre kan være allerede eksisterende tjenesteudbydere eller nye tjenesteudbydere, der ønsker at komme ind på markedet.

Dominansbegrebet

Kommissionens og Domstolens praksis vil være vejledende ved fortolkningen af begrebet dominerende stilling i lovforslagets § 11. Dette indebærer ændrede betingelser i forhold til den gældende konkurrencelov for at statuere dominans. Efter Kommissionens og Domstolens praksis foreligger der en dominerende stilling, når en virksomhed indtager en så stærk økonomisk stilling, at den har mulighed for at hindre, at der opretholdes effektiv konkurrence på det pågældende marked, idet den nævnte stilling giver virksomheden mulighed for uafhængig adfærd i forhold til konkurrenter, kunder og i sidste instans forbrugere.

Efter Kommissionens og Domstolens praksis er virksomhedens markedsandel et vigtigt kriterium for vurderingen af, om der foreligger dominerende stilling. I de tilfælde, hvor markedsandelen ikke i sig selv er tilstrækkelig til at statuere dominerende stilling, må der inddrages supplerende kriterier. Der kan navnlig lægges vægt på den aktuelle og potentielle konkurrence på markedet, samt strukturelle og adfærdsmæssige forhold på det relevante marked.

En markedsandel på 25 pct. og derunder vil formentlig ikke være tilstrækkeligt til at statuere dominerende stilling. Med en så begrænset markedsandel vil en virksomhed sjældent være i stand til at hindre den effektive konkurrence gennem sin markedsstilling.

Markedsandele på mellem 25 og 40 pct. er formentlig ikke alene tilstrækkelige til at statuere dominans på det relevante marked. En dominerende stilling må derfor bekræftes ved supplerende kriterier.

Ved en markedsandel på over 40 pct. er der en formodning for, at virksomheden(erne) indtager en dominerende stilling på markedet. Dette gælder under alle omstændigheder i de tilfælde, hvor denne markedsandel er fastholdt over en længere periode.

En markedsandel på 50 pct. eller derover kan i sig selv udgøre beviset for, at der foreligger dominerende stilling.

En dominerende stilling forudsætter, at indflydelsen kan opretholdes over en vis periode. En midlertidig markedsandel af betydelig størrelse er derfor ikke i sig selv nok til at statuere dominerende stilling.

Det relevante marked

For at kunne vurdere, om der er tale om dominerende stilling, er det nødvendigt at afgrænse det relevante produktmarked og det relevante geografiske marked.

Markedsandelen for en virksomhed, som kan være stor på et snævert defineret produktmarked, f.eks. teglsten, kan være lille på et bredere defineret produktmarked, f.eks. byggematerialer. På tilsvarende måde kan en virksomhed have en stor markedsandel, hvis det geografiske marked afgrænses til en del af det danske marked, men lille hvis det geografiske marked f.eks. er hele Danmark. Afgrænsningen af det relevante produkt- og geografiske marked er derfor af væsentlig betydning for anvendelsen af § 11.

Det analytiske udgangspunkt ved afgrænsningen af det relevante marked er en efterspørgselsbetiget vurdering af, hvornår der er et betydeligt spring i kæden af substituerende produkter, teoretisk målt ved hjælp af krydspriselasticiteten imellem forskellige udbydere produkter eller tjenesteydelser til samme geografiske marked. Der skal anlægges en både statisk og dynamisk vurdering af den virksomme konkurrence. Krydspriselasticiteten udtrykker, i hvilket omfang forbrugernes efterspørgsel af beslægtede varer påvirkes af prisændringer.

Konkurrencerådet kan som sit analytiske udgangspunkt fra sag til sag vurdere, hvad de involverede virksomheder selv opfatter som det relevante marked. Det kan f.eks. komme til udtryk igennem markedsføringen: Hvilke kunde grupper henvender man sig til, hvilke anvendelsesområder har produktet (det funktionelle aspekt), og hvilke produkter sammenlignes det eventuelt med.

Ved produktmarked forstås markedet for de produkter og/eller tjenesteydelser, som forbrugerne betragter som substituerbare på grund af produkternes art, pris og anvendelse (funktion).

Et produktmarked kan bestå af et antal produktgrupper. Med en produktgruppe menes et produkt eller en mindre gruppe af produkter, som har næsten samme fysiske eller tekniske karakteristika, og som er substituerbare. Inden for en sådan produktgruppe er forskellen mellem de enkelte produkter ubetydelig og beror som regel kun på mærke- og/eller imageaspekter. Produktmarkedet vil normalt svare til den klassificering, som virksomhederne benytter i egen markedsføring.

Ved det relevante geografiske marked forstås det område, hvor de konkrete virksomheder afsætter deres produkter eller tjenesteydelser, som har tilstrækkelige homogene konkurrencevilkår, og som kan adskilles fra afgrænsede områder på grund af væsentlige forskelle i konkurrencevilkårene. Blandt de ele-

ninger, som indgår ved identifikationen af det geografiske marked, er varens eller tjenestens art og karakteristika, eventuelle barrierer for adgangen til det pågældende område, forbrugsvaner, store forskelle mellem virksomhedernes markedsandele i dette og tilgrænsede områder eller større prisforskelle.

Medens det er klart, at efterspørgselsmæssige forhold i sidste instans betinger markedsafgrænsningen, er det dog klart, at faktorer som smag, mode, nærkevarepræferencer m.v. normalt alene er af en ringe tidsmæssig interesse. Konkurrencesituationen fastlægges i nutidens markeder for varer og tjenesteydelser oftest ikke kun af de helt aktuelle konkurrenceforhold, men også på kort - og naturligvis i endnu højere grad på lang - sigt af den potentielle konkurrence. Dette taler mod en meget snæver markedsafgrænsning alene byggende på korttidskrydspriselasticitet. Et vare- eller tjenestemarked karakteriseres typisk af en kæde af substitutter, der langsigtet tilfredsstiller samme behov, og ved fastlæggelsen af markedet må der derfor også tages hensyn til den potentielle konkurrence og den forventede udvikling substituerbarheden.

I overensstemmelse med EU-retten vil der hyppigt ved afgrænsningen af det relevante marked skulle tages hensyn til såkaldt udbudssubstitution, det vil sige spørgsmålet om, hvorvidt andre udbydere af lignende varer vil være i stand til uden større omkostninger og på kort sigt at omlægge deres produktion til de pågældende varer. Denne indfaldsvinkel indebærer en ændring i forhold til den nuværende praksis.

Misbrugsbegreber

§ 11, stk. 2, anfører en række eksempler på misbrug. Opregningen i nr. 1-4 er ikke udtømmende, men er alene en eksemplificering, jf. ordene »f.eks. foreligge ved...«. Eksemplerne er en vejledende illustration af typiske forhold, der kan være et misbrug, som har skadelig virkning efter bestemmelsen i § 11, stk. 1.

Parallelt til opregningen i EF-Traktatens artikel 86 er følgende misbrugsformer opregnet i § 11, stk. 2:

§ 11, stk. 2, nr. 1

§ 11, stk. 2, nr. 1, omfatter bl.a. misbrug, der består i fastsættelse af urimeligt høje priser til skade for efterspørgere af varer eller tjenesteydelser. Efter Domstolens praksis kræves der imidlertid detaljeret bevis for, at der kan statueres urimeligt høje priser. Dette kan ske gennem en analyse af omkostningsstrukturen ved at sammenligne den pågældende vares salgspris med varens produktionspris og dermed

fastlægge fortjenstmargenen. På dette grundlag kan det vurderes, om der består et urimeligt forhold mellem de faktisk afholdte omkostninger og den faktisk opkrævede pris. I bekræftende fald må det undersøges, om der er tale om påtvingelse af en pris, som enten i sig selv eller i forhold til prisen for konkurrerende varer er urimelig. Domstolen har dog anført, at også andre metoder kan bringes i anvendelse med henblik på at opstille kriterier for, hvornår prisen for en vare eller en tjenesteydelse er urimelig.

Udgangspunktet ved vurderingen er, ligesom praksis efter den gældende konkurrencelov, de priser, der ville dannes på markedet med virksom konkurrence.

Lovforslaget indebærer, at enkeltvarekalkulationsprincippet fortsat vil være udgangspunktet. Dette betyder, at der foretages en analyse af omkostningsstrukturen med henblik på beregning af de omkostninger, som medgår til at fremstille det enkelte produkt. Producerer virksomheden flere ydelser eller produkter, skal beregningen foretages for hver enkelt af disse produkter. Anvendelsen af dette princip ligger både i forlængelse af Domstolens praksis og i forlængelse af hidtidig praksis efter den gældende konkurrencelov.

Bedømmelsen af omkostningsstrukturen skal foretages på grundlag af forholdene i en virksomhed, der drives på en teknisk og kommercielt hensigtsmæssig måde. Som ved administrationen af den gældende konkurrencelov tages udgangspunkt i de regnskabsmæssige vurderingsprincipper, som normalt anvendes i branchen eller virksomheden. Dette har normalt ført til, at kostprincippet er anvendt. Det afgørende er, at det samme princip lægges til grund i hele den periode, der bedømmes.

Enkeltvarekalkulationsprincippet kan fraviges, hvor vægtige hensyn, herunder til forsknings- og udviklingsintensive produktionsmåder, taler derfor.

Ved vurderingen af om urimelige købs- eller salgspriser foreligger, skal det afgøres, om prisen eller avancen klart overstiger, hvad der såvel med hensyn til størrelse som varighed ville kunne opnås på et marked med virksom konkurrence. Den nærmere fastlæggelse af prisen eller avancen må ske gennem en hypotetisk præget bedømmelse af forholdene, som de ville være i et konkurrencepræget marked. Ved vurderingen af, hvad der er en rimelig indtjening, tages der udgangspunkt i markedsforholdene. Hvis en virksomhed under fri prisdannelse og konkurrence kan opretholde et givet prisniveau, kan prisen ikke være urimelig.

Lave priser er sammen med kvalitet og service normalt de konkurrenceparametre, som virksomhederne benytter for at kunne vinde markedsandele. I

princippet er skarp priskonkurrence et samfundsmæssigt ønskværdigt fænomen, og hvis en væsentlig lavere pris er resultatet af stordriftsbetinget omkostningseffektivitet, er dette ikke kun konkurrencemæssigt acceptabelt, men i fuld overensstemmelse med den effektivitetsmålsætning, der er grundlæggende for al konkurrencelovgivning. En dominerende virksomhed vil dog kunne misbruge sin markedsdominans, hvis den benytter urimeligt lave priser (predatory pricing - »dræbende priskrig«) i en længere periode med henblik på at fortrænge svagere stillede konkurrenter, der ikke i længere tid er i stand til at holde lige så lave priser. Forudsætningen for, at der kan være tale om urimeligt lave priser, er dog, at den lave pris ikke skyldes en stordriftsbetinget effektivitet, men alene er betinget af større kapitalstyrke. Dette vil nemlig være indikation for, at virksomheden har til hensigt at forhøje priserne, så snart konkurrenten er fortrængt fra markedet.

§ 11, stk. 2, nr. 1, omfatter endvidere misbrug, der består i, at en dominerende virksomhed betinger sig, at der ved videresalg i efterfølgende omsætningsled skal overholdes mindstepriser eller -avancer.

Forbudet gælder både bestemmelser, der generelt retter sig mod efterfølgende omsætningsled og konkrete bestemmelser over for enkeltvirksomheder.

§ 11, stk. 2, nr. 2

§ 11, stk. 2, nr. 2, omfatter f.eks. leveringsnægtelse, det vil sige, at en virksomhed vægrer sig ved at levere f.eks. til aftagere, der ikke opfylder visse af den dominerende virksomheds fastsatte krav. Der kan også være tale om nægtelse af at levere reservedele til et allerede leveret produkt.

Lovforslaget skal administreres i overensstemmelse med Kommissionens og Domstolens praksis vedrørende leveringsnægtelser. Denne praksis svarer i vidt omfang til den nugældende konkurrencelovs praksis vedrørende leveringsnægtelser. Der er dog enkelte fravigelser. Bl.a. stiller Kommissionen og Domstolen krav til større markedsposition (dominanskravet).

Udgangspunktet ved leveringsnægtelser er, at leverandøren har ret til selv at bestemme, hvem denne ønsker at handle med. En klagers erhvervmæssige interesse i levering skal derfor afvejes over for leverandørens krav på frihed til selv at vælge sine forretningsforbindelser. Det er tillige en forudsætning, at der foreligger en konkurrencebegrænsning, som medfører eller vil kunne medføre skadelige virkninger.

Disse afvejninger indebærer, at en leverandør som udgangspunkt ikke vil kunne nægte at levere, såfremt;

- 1) adgangen til leverancer er af væsentlig betydning for den, der ønsker leverancerne.
- 2) leverandøren har en dominerende stilling på markedet, og
- 3) leverandøren ikke har givet en objektiv, saglig og rimelig begrundelse for leveringsnægtelsen, der administreres konsekvent af den pågældende.

§ 11, stk. 2, nr. 3

§ 11, stk. 2, nr. 3, omfatter f.eks. misbrug, der består i, at en virksomhed tilbyder visse af sine aftagere af varer eller tjenesteydelser rabatter eller bonus, som ikke ydes til andre aftagere, der under samme omstændigheder får leveret samme mængder.

Som hovedregel anses de omkostningsbegrundede rabat- og bonusformer, (det vil sige prisnedslag, der er begrundet i omkostningsbesparelser) ikke at medføre skadelige virkninger på priserne eller konkurrencen. Tværtimod kan de fremme en effektiv konkurrence, såfremt de baserer sig på objektive og rimelige kriterier og er kendte for køberne.

De efterspørgselsbetingede/afsætningsbegrundede rabat- og bonusformer (det vil sige prisnedslag, der alene baserer sig på afsætningsmæssige hensyn, f.eks. troskabsrabatter) vil derimod kunne påvirke konkurrencen mellem virksomhederne og dermed adgangen til markedet på en måde, der skader effektiviteten og strukturtilpasningen. Dette vil især være tilfældet på markeder, hvor mulighederne for aktiv konkurrence er begrænset, bl.a. som følge af virksomheder med dominerende indflydelse på konkurrencevilkårene.

En yderligere skærpelse foreligger i tilfælde, hvor der er knyttet en »engelsk klausul« til en aftale om rabat eller bonus, således at den dominerende virksomhed fra aftagerne får leveret detaljerede oplysninger om de mest favorable tilbud fra konkurrerende virksomheder med henblik på altid at kunne tilbyde priser, der ikke overstiger konkurrenternes laveste tilbudte priser.

Det vil imidlertid altid i hvert enkelt tilfælde være nødvendigt på grundlag af nærmere undersøgelser konkret at vurdere, hvorvidt de pågældende rabat- og bonusydelser har urimelige virkninger, herunder om de gives til imødegåelse af lignende rabat- og bonusydelser fra andre konkurrenter.

§ 11, stk. 2, nr. 4

§ 11, stk. 2, nr. 4, omfatter f.eks. »tying«, det vil sige, at en virksomhed, der besidder en stærk stilling på markedet for et produkt, gør brug af sin magt til at pålægge aftagerne af dette produkt løbende at af-

tage andre produkter, der befinder sig på et konkurrenceudsat marked.

Påbud om ophør

Bestemmelsen i § 11, stk. 3, giver Konkurrencerådet hjemmel til på eget initiativ, efter klage eller som følge af en henvisning fra Kommissionen, at give virksomheder påbud om at bringe en konkurrencebegrænsende adfærd omfattet af stk. 1 til ophør, jf. § 16. Et påbud vil i overensstemmelse med Konkurrencerådets hidtidige praksis være skriftligt. I påbudet ligger dels, at der foreligger en konkurrencebegrænsning i strid med § 11, stk. 1, dels at konkurrencebegrænsningen skal bringes til ophør.

Et påbud om ophør kan udstedes, såsnart Konkurrencerådet konstaterer, at forbudet i stk. 1 er overtrådt.

Et påbud om, at en forbudt adfærd skal bringes til ophør, skal som udgangspunkt overholdes fra datoen, hvor påbudet meddeles. I ganske særlige tilfælde kan Konkurrencerådet dog indsætte en frist, indenfor hvilken den forbudte adfærd skal bringes til ophør. Fristen fastsættes ud fra en afvejning af hensynet til virksomhedens praktiske mulighed for umiddelbart at bringe den konkurrencebegrænsende adfærd til ophør overfor hensynet til, at den effektive konkurrence genoprettes, herunder særligt hensynet til virksomheder, der direkte påvirkes af konkurrencebegrænsningen.

Et påbud kan endvidere indeholde særlige vilkår. Som eksempler herpå kan nævnes, at virksomheden skal ændre sine forretningsbetingelser, at virksomheden skal levere til en bestemt virksomhed på nærmere fastsatte vilkår eller lignende. Et vilkår må være proportionalt med konkurrencebegrænsningens karakter.

Overtrædelse af påbud udstedt i henhold til § 11, stk. 3, eller vilkår i disse er sanktioneret med bødestraf efter § 23, stk. 1, nr. 4. Forbudet i § 11, stk. 1, er derimod ikke strafsanktioneret, medmindre den virksomhed, som overtræder forbudet i stk. 1, inden for de seneste 5 år har modtaget påbud for en overtrædelse, der udgør et tilsvarende misbrug efter § 11, stk. 3, jf. § 23, stk. 1, nr. 2.

Det er hensynet til virksomhederne, der har begrundet, at forbudet i stk. 1 som udgangspunkt ikke er strafsanktioneret. Afgrænsningen af, hvornår en virksomhed er dominerende, og hvornår betingelserne for misbrug er opfyldt, kan være vanskelig at foretage. Virksomheder kan derfor have svært ved selv at bedømme, hvornår de overtræder forbudet i stk. 1. Har en virksomhed derimod inden for en periode af 5 år allerede én gang overtrådt forbudet i stk. 1, må der være en formodning for, at virksomheden er ble-

vet gjort opmærksom på forbudet og bekendt med den praktiske administration heraf.

Femårsfristen regnes fra datoen for påbudets meddelelse.

Erklæring om ikke-indgreb

Bestemmelsen i § 11, stk. 4, indeholder hjemmel til, at Konkurrencerådet efter anmeldelse fra en virksomhed kan erklære, at en given adfærd ikke er omfattet af forbudet i § 11, stk. 1. Anmeldelse indgives til Konkurrencestyrelsen. Det forudsættes, at såfremt en virksomhed m.v. har indgivet en anmeldelse efter § 11, stk. 4, har Konkurrencerådet pligt til at træffe en afgørelse. Der henvises til bemærkningerne til § 9.

Til kapitel 4

Meddelelse om fusioner m.v.

For at sikre Konkurrencestyrelsen en mulighed for at følge udviklingen på markederne, indeholder lovforslagets § 12 en pligt for virksomheder til at meddele fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger af virksomheder til Konkurrencestyrelsen. Undladelse af at give meddelelse er underlagt bødestraf, jf. lovforslagets § 23, stk. 1, nr. 3.

Til § 12

Med lovforslagets § 12, stk. 1, indføres pligt til at meddele fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger af virksomheder til Konkurrencestyrelsen. Meddelelsen vil ikke i sig selv give anledning til, at der indledes en undersøgelse vedrørende misbrug af dominerende stilling. Bestemmelsen er begrundet i, at Konkurrencestyrelsen bør være orienteret om større koncentrationer i Danmark med henblik på vurdering af behovet for at følge disse større virksomheders fremtidige markedsadfærd.

Meddelelsespligten er også tænkt som et hjælpemiddel til at give Konkurrencestyrelsen et overblik over virksomhedskoncentrationen inden for de forskellige brancheområder.

Meddelelse skal først ske, når fusionen m.v. har fundet sted.

Fusionsbegrebet skal forstås i overensstemmelse med aktie- og anpartsselskabslovens fusionsregler. Der kan her være tale om enten de såkaldte uegentlige fusioner, hvor et eller flere selskaber fusioneres ind i et andet, eller de egentlige fusioner, hvor to eller flere selskaber fusioneres til et nyt selskab.

Med hensyn til et såkaldt joint venture, en separat virksomhed, som kontrolleres i fællesskab af to eller

flere virksomheder, behandles det efter reglerne i kapitel 2. Der henvises til bemærkningerne til § 6.

Ved virksomhedsovertagelser forstås i denne bestemmelse erhvervelse af så stor en del af en virksomheds kapital eller stemmerettigheder, at den eller de virksomheder eller den personkreds, der overtager kapitalandelen eller stemmerettighederne, opnår en bestemmende indflydelse på selskabets dispositioner.

Sammenlægninger af virksomheder skal i denne sammenhæng forstås som et samlebegreb for øvrige virksomhedskoncentrationer, som ikke kan siges at være fusioner i selskabsretlig forstand eller en decideret virksomhedsovertagelse. Et eksempel kunne være sammenlægning af to andelsselskaber.

Det foreslås at undtage koncerninterne fusioner mellem moderselskaber og datterselskaber samt fusioner mellem datterselskaber. En fusion må anses for koncernintern, når det ene af de fusionerende selskaber har bestemmende indflydelse i de øvrige deltagere i fusionen, eller når fusionsdeltagerne direkte eller indirekte er undergivet bestemmende indflydelse fra samme virksomhed. I disse tilfælde sker der ikke yderligere koncentration af indflydelsen på markedsandelen, hvorfor disse former for fusion ikke er omfattet af meddelelsespligten.

De meddelelsespligtige fusioner m.v. er ikke omfattet af offentlighedsloven, jf. § 13, stk. 1, hvorfor der ikke kan gives aktindsigt i de meddelte oplysninger. Derimod vil Konkurrencerådet som hidtil under iagttagelse af bestemmelsen om undtagelse fra offentlighed i § 13, stk. 4, kunne offentliggøre oplysninger om fusioner m.v. Der henvises til bemærkningerne til § 13.

I medfør af lovforslagets § 12, stk. 2, har erhvervsministeren hjemmel til efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet at udstede bekendtgørelse om omfanget af meddelelsespligten i henhold til § 12, stk. 1.

Bekendtgørelsen kan angive en nedre grænse for meddelelsespligtens omfang baseret f.eks. på fusionsparternes omsætning eller andre begrænsninger i meddelelsespligtens omfang.

Til kapitel 5

Offentlighed

Til § 13

I den gældende konkurrencelov er offentlighed og gennemsigtighed det bærende princip. Den vide gennemsigtighed i den oprindelige lov blev begrænset i 1992, da offentlighedens almindelige adgang til aktindsigt i Konkurrencerådets sager blev begrænset

til sager vedrørende aftaler og vedtagelser, der er anmeldelsespligtige efter konkurrencelovens § 5, samt oplysninger, der er indberettet i henhold til konkurrencelovens § 7, nr. 1, hvor konkurrencen ikke er tilstrækkelig virksom.

Parters rettigheder er reguleret af forvaltningsloven og berøres ikke af forslaget.

Samlet indebærer lovforslaget, at gennemsigtighedsprincippet, som det kendes i den gældende konkurrencelov, afskaffes. Der vil dog fortsat være behov for forbrugeroplysende gennemsigtighed, f.eks. undersøgelser om pris- og rabatforhold eller forretningsbetingelser i en branche, fakturering eller anden dokumentation for prisberegning m.v. Den forbrugeroplysende gennemsigtighed adskiller sig fra konkurrencemæssig gennemsigtighed ved, at gennemsigtigheden begrænses til markedsføringsforhold, der er relevante for dispositioner i forbrugerforhold, mens konkurrencemæssig gennemsigtighed også omfatter en virksomheds interne forretningsforhold. Det foreslås, at bestemmelserne om forbruger-gennemsigtighed ligesom bestemmelserne i den gældende konkurrencelov om mærkning eller skiltning med pris og mængde overføres til forbrugerlovgivningen, jf. § 28.

Endvidere er det fundet nødvendigt at medtage en generel hjemmel for Konkurrencerådets offentliggørelser af oplysninger.

Det foreslås i stk. 1, at sager efter konkurrenceloven generelt undtages fra offentlighed. Dog er der offentlighed om sager vedrørende fastsættelse af regler efter konkurrenceloven, hvor ministeren typisk skal indhente en udtalelse fra Konkurrencerådet, eller hvor Konkurrencerådet selv fastsætter regler. Efter denne bestemmelse finder offentlighedsloven alene anvendelse på sager om fastsættelse af bestemmelser i medfør af konkurrenceloven.

Det foreslås i stk. 2, at Konkurrencerådets henvendelser og vedkommende myndigheds svar efter § 2, stk. 2, anmeldelser efter § 2, stk. 3, 1. pkt., samt afgørelser truffet i medfør af loven, kan offentliggøres. Det må anses for at være af generel interesse for virksomhederne og offentligheden iøvrigt at få kendskab til disse afgørelser og anmeldelser og dermed til praksis på disse områder.

Forslagets stk. 3 medfører, at Konkurrencerådet i lighed med andre myndigheder kan offentliggøre, hvad rådet beskæftiger sig med, eller mere generelt oplysende redegørelser, eksempelvis de redegørelser om fusioner, som Konkurrencerådet efter den gældende lov har udsendt.

Ved offentliggørelse af oplysninger efter stk. 3 vil bestemmelsen i stk. 4 finde tilsvarende anvendelse. Ligeledes vil forvaltningsrettens regler om tavsheds-

pligt og videregivelse af oplysninger finde anvendelse.

Som en undtagelse fra stk. 2 og 3 foreslås det i stk. 4, 1. pkt., at oplysninger om tekniske forhold og drifts- og forretningshemmeligheder, for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller den virksomhed, som oplysningen angår, undtages fra Konkurrencerådets mulighed for offentliggørelse.

Det er i stk. 4, 1. pkt., tilsigtet at skabe overensstemmelse med undtagelserne i offentlighedslovens § 12, stk. 1, nr. 2, idet dog »drifts- og forretningshemmeligheder» er en mere snæver formulering. Det skyldes, at det vil gøre formålet med offentliggørelse af afgørelser illusorisk, hvis forretningsforhold som sådan kan undtages fra offentlighed. Det er af væsentlig betydning for forståelsen og anvendelsen af en afgørelse, at det er muligt i et vist omfang at referere faktuelle oplysninger vedrørende drifts- og forretningsforhold.

Det foreslås samtidig generelt at undtage oplysninger om enkelte kunders forhold i virksomheder, der er under tilsyn af Finanstilsynet, fra Konkurrencerådets offentliggørelse af afgørelser, jf. stk. 4, 2. pkt.

I overensstemmelse med den gældende lov gives der i stk. 5 rådets formand kompetence til at bestemme, om oplysninger og i givet fald i hvilken form disse kan tilgå rådets medlemmer. Denne kompetence er eksklusiv og endelig.

Til kapitel 6

Konkurrencemyndigheden. Organisation og beføjelser

Efter lovforslaget vil administrationen af konkurrenceloven blive varetaget af et uafhængigt kollegialt råd, Konkurrencerådet. Rådets sekretariatsforretninger varetages af en styrelse under Erhvervsministeriet, Konkurrencestyrelsen, der herudover fungerer som en styrelse med en række andre opgaver.

Rådet forudsættes at behandle sager af principiel eller særlig stor betydning, samt sager i hvilke der foreligger særlig tvivl, mens den daglige administration af loven forudsættes varetaget af Konkurrencestyrelsen på rådets vegne.

Afgørelser efter loven kan ikke indklages for erhvervsministeren, men kan alene ankes til Konkurrenceankenævnet. Afgørelserne vil i sidste ende kunne indbringes for domstolene.

Med baggrund i rådets funktion foreslås det at ændre rådets nuværende sammensætning af dels uafhængige medlemmer, dels medlemmer udpeget efter indstilling fra organisationerne. Det har vist sig, at en væsentlig del af rådets virksomhed vedrører of-

fentlig erhvervsvirksomhed og regulering heraf. På denne baggrund er det fundet hensigtsmæssigt, at personer med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed repræsenteres i rådet. Endvidere forudsættes rådet at repræsentere en bredere samfundsmæssig sagkundskab. Den foreslåede bestemmelse medfører en udvidelse af antallet af medlemmer af Konkurrencerådet i forhold til i dag.

Til § 14

Ifølge § 14, stk. 1, er det Konkurrencerådet, der påser overholdelsen af denne lov og bestemmelser udstedt i medfør heraf, jf. dog § 2, stk. 2, 2. pkt., hvoraf det fremgår, at afgørelse af, hvorvidt en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering m.v., træffes af den myndighed m.v., der har fastsat reguleringen, eller, såfremt reguleringen er fastsat ved lov eller EU-forordning, af vedkommende minister.

Det fremgår endvidere, at Konkurrencerådet kan træffe beslutning om at undlade at behandle sager, hvis Kommissionen har den samme sag under behandling efter EU-konkurrencereglerne. Denne regulering af håndhævelsen af den danske konkurrencelov hænger sammen med gennemførelsen af et one-stop-shop princip, som for så vidt angår den materielle regulering er behandlet i lovforslagets § 4.

Med formuleringen »Konkurrencerådet afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse» i § 14, stk. 1, 3. pkt., præciseres det, at der ikke foreligger nogen ubetinget pligt til at behandle en klage. Konkurrencerådet kan således, under hensyntagen til prioriteringen af rådets arbejde, beslutte at afvise at behandle klager af mindre betydning. I sager om fritagelser efter § 8 samt erklæringer om ikke-indgreb efter § 9 og § 11, stk. 4, vil Konkurrencerådet dog være forpligtet til at behandle sagen og træffe afgørelse. Bestlutning om afvisning vil ikke kunne ankes. Bestlutningen vil i stedet kunne indbringes for domstolene og Folketingets Ombudsmand, jf. bemærkningerne til § 19.

Bestemmelsen i § 14, stk. 1, 4. pkt., betyder, at Konkurrencerådet skal holde sig løbende orienteret om Kommissionens tiltag i relation til virksomheder, der er omfattet af den danske konkurrencelov. Så snart det kommer til Konkurrencerådets kendskab, at Kommissionen har taget en sag op, bør det overvejes, om en dansk sag vedrørende samme konkurrencebegrænsning bør afvente Kommissionens afgørelse.

Som hovedregel må Konkurrencerådet afstå fra at behandle sager, hvis Kommissionen har indledt procedure vedrørende de samme konkurrencebegræns-

ninger med henblik på forbud efter artikel 85, stk. 1, eller artikel 86, eller med henblik på fritagelse efter artikel 85, stk. 3. Derimod vil det forhold, at Kommissionen har indledt procedure med henblik på udstedelse af negativattest eller har afvist en klage, som oftest ikke forhindre behandlingen af en sag efter de danske konkurrenceregler, idet et sådant skridt er udtryk for, at Kommissionen er af den opfattelse, at forholdet ikke er omfattet af EU-konkurrencereglerne, typisk fordi der ikke er tale om en mærkbar påvirkning af samhandelen. Der kan på den anden side forekomme tilfælde, hvor det er klart, at Kommissionen har taget stilling til, om et forhold udgør en konkurrencebegrænsning, og Konkurrencerådet bør ved sin stillingtagen tage hensyn hertil ved behandlingen af samme spørgsmål.

Kommissionen indleder som regel først procedure på tidspunktet for meddelelse af klagepunkter eller ved offentliggørelsen i EF-Tidende af en artikel 19, stk. 3-meddelelse efter forordning nr. 17/62 om, at Kommissionen har til hensigt at give en individuel fritagelse efter artikel 85, stk. 3, eller træffe beslutning om negativattest. Kommissionen kan dog også indlede procedure på et tidligere stadium i sagsbehandlingen, f.eks. når den over for en virksomhed begærer fornødne, nærmere definerede oplysninger.

Der kan dog tænkes situationer, hvor der vil være behov for, at Konkurrencerådet, uanset at Kommissionen har indledt procedure, kan fortsætte sagsbehandlingen. Der kan på det danske marked gøre sig så specielle forhold gældende, at den danske sag vanskeligt vil kunne afvente en beslutning eller stillingtagen fra Kommissionen. Det vil i så fald påhvile Konkurrencerådet at godtgøre, at det er nødvendigt at fortsætte sagsbehandlingen, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 4. Det forudsættes, at sådanne sager er af så principiel betydning, at de behandles af Konkurrencerådet.

Efter stk. 2 skal Konkurrencestyrelsen stille sekretariatsbistand til rådighed for rådet og varetage den daglige administration af loven.

Konkurrencerådet og Konkurrencestyrelsen er ved administrationen af konkurrenceloven uafhængige af erhvervsministeren. Dette indebærer, at erhvervsministeren ikke har instruktionsbeføjelser med hensyn til sagernes behandling, ligesom erhvervsministeren ikke kan ændre eller omgøre rådets eller styrelsens afgørelser. Konkrete afgørelser kan således ikke indbringes for ministeren, men alene for Konkurrenceankenævnet.

I stk. 3 bemyndiges erhvervsministeren til at fastsætte Konkurrencerådets forretningsorden, ligesom ministeren fastsætter nærmere regler for Konkurrencerådets og Konkurrencestyrelsens virksomhed.

Rådet forudsættes at behandle sager af principiel eller særlig stor betydning, samt sager i hvilke der foreligger særlig tvivl, mens den daglige administration af loven forudsættes varetaget af Konkurrencestyrelsen på rådets vegne.

Rådet forudsættes som hidtil at behandle sager om henvendelse til offentlige myndigheder i de tilfælde, hvor en erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, jf. lovforslagets § 2, stk. 2.

Endelig er Konkurrencerådet tillagt kompetence til at afgive udtalelse til erhvervsministeren om udstedelse af administrative forskrifter samt gruppefritagelser.

Konkurrencestyrelsen vil i forbindelse med administrationen af loven få brug for at samarbejde tæt med såvel Kommissionen som med andre nationale konkurrencemyndigheder bl.a. med henblik på udveksling af oplysninger. Det vil navnlig være nødvendigt for Konkurrencestyrelsen at have et tæt samarbejde med Kommissionen bl.a. af hensyn til administrationen af det one-stop-shop princip, som foreslås i § 4 og i § 14, stk. 1, 4. pkt.

Efter udløbet af en overgangsperiode på 2 år efter konkurrencelovens ikrafttræden bør arbejdsdelingen mellem Konkurrencerådet og Konkurrencestyrelsen tages op til overvejelse. Såfremt det viser sig, at den fastsatte arbejdsdeling medfører ubensigtsmæssigt lange sagsbehandlingstider, kan det overvejes, om der skal indføres tidsfrister for sagsbehandlingen. Her tænkes udelukkende på sagbehandlingstider i relation til anmeldelser efter lovforslagets § 8, stk. 2, § 9 og § 11, stk. 4.

Til § 15

Antallet af medlemmer af Konkurrencerådet og rådets sammensætning foreslås ændret i forhold til den gældende lov. Det har vist sig, at offentlig erhvervsvirksomhed og offentlig regulering af erhvervsvirksomhed udgør en væsentlig del af rådets virksomhed. På denne baggrund er det fundet hensigtsmæssigt, at rådet besidder et alsidigt kendskab til både offentlig og privat erhvervsvirksomhed. Endvidere bør rådet repræsentere en bredere samfundsmæssig sagkundskab. Efter erhvervsministerens nærmere bestemmelse udnævner ministeren syv medlemmer efter indstilling fra erhvervsorganisationer, ét medlem efter indstilling fra forbrugerorganisationer og to medlemmer med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed efter indstilling fra de kommunale organisationer. Der vil således efter lovforslaget være 9 medlemmer af rådet samt formanden, som skal være uafhængige af erhvervsinteres-

ser. Et af disse medlemmer skal have særlig indsigt i statslig erhvervsvirksomhed.

Det foreslås endvidere, at rådets medlemmer udnævnes for en periode af op til 4 år.

Stk. 2 indebærer, at der til forskel fra den gældende konkurrencelov udpeges faste stedfortrædere for Konkurrencerådets medlemmer.

Til § 16

I § 16 angives de beføjelser, der bl.a. kan anvendes i forbindelse med påbud efter § 6, stk. 4, og § 11, stk. 3. Påbudsbestemmelserne i § 16 er ligestillede, alternative beføjelser, som kan anvendes over for forskellige former for konkurrenceskadelige tiltag. Opregningen er ikke udtømmende med hensyn til Konkurrencerådets mulighed for at gribe ind med påbud. Afhængig af konkurrencebegrænsningens art og virkninger må der konkret tages stilling til, hvorledes konkurrencebegrænsningen mest hensigtsmæssigt kan bringes til ophør. Der er dog i § 16, stk. 1, opregnet de mest almindeligt forekommende typer af påbud.

Svarende til formuleringen i den nugældende konkurrencelovs § 12, stk. 1, 1. led, giver bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, hjemmel til at udstede påbud om hel eller delvis ophævelse af aftaler, vedtagelser eller forretningsbetingelser.

Hjemlen til at udstede påbud om, at angivne priser eller avancer ikke må overskrides, er givet i stk. 1, nr. 2. Den nærmere fastlæggelse af prisen eller avancen må ske gennem en hypotetisk præget bedømmelse af forholdene, som de ville være i et konkurrencepræget marked. Der kan derfor ikke kræves et egentligt bevis for, hvad prisen eller avancen ville være, men der kræves en sandsynliggørelse.

Påbud kan ske i form af fastsættelse af priser eller avancer, der ikke må overskrides, eller ved fastsættelse af bestemte kalkulationsregler, der skal anvendes ved beregningen af priser og avancer. Der er her ved tilsigtet den størst mulige fleksibilitet i forbindelse med påbud vedrørende priser og avancer, hvor der fortsat kan foretages prisregulering således, at virksomheden m.v. får mulighed for og tilskyndelse til at forbedre effektiviteten.

Efter stk. 1, nr. 3, kan der udstedes påbud til en virksomhed om at sælge til nærmere angivne købere på virksomhedens sædvanligt gældende vilkår for tilsvarende salg. Virksomheden kan dog altid kræve kontant betaling eller betryggende sikkerhed.

Efter stk. 1, nr. 4, gives hjemmel til at udstede et påbud om at give tredjeparter adgang til en virksomheds eksisterende infrastrukturfacilitet, der er nødvendig for at kunne udbyde en vare eller tjenestey-

delse. Det kan f.eks. være adgang til et elnet, havn eller lufthavn. Hjemlen til at udstede påbud om at give tredjeparter adgang til en virksomheds infrastrukturfacilitet omfatter alene de tilfælde, hvor potentielle konkurrerende virksomheder er afskåret fra selv at opbygge de fornødne faciliteter.

På teleområdet er spørgsmålet om adgang til infrastrukturfaciliteter udtømmende reguleret via samtrafiklovgivningen, ligesom adgangen til jernbane og lufthavnfaciliteter i hovedsagen er EU-reguleret.

For havne, hvortil der er offentlig adgang, er det et generelt princip, at en havn har pligt til at modtage skibe i det omfang, pladsforholdene tillader det. Vedrørende statshavne skal et eventuelt påbud om at give tredjeparter adgang til havnefaciliteter i en situation, hvor pladsforholdene ikke gør det muligt for nye operatører at komme til, indeholde alternativer om at, enten skal infrastrukturen udvides, eller også skal eksisterende operatører afgive plads.

Bestemmelsen i stk. 2 angiver, at påbud efter stk. 1, nr. 2, kan fastsættes for op til 1 år ad gangen.

Til § 17

I medfør af § 17 kan Konkurrencerådet indhente oplysninger fra virksomheder og sammenslutninger af virksomheder med henblik på udførelsen af de opgaver, rådet er tillagt efter denne lov, jf. § 14. Det er rådet selv, der skønner, hvilke oplysninger, der er nødvendige for dets arbejde. Hvis der er tale om et strafbart forhold, skal rådet dog anmelde dette til politiet, der varetager den videre efterforskning efter retsplejelovens regler. Spørgsmålet om, hvorvidt rådets krav om oplysninger er berettiget, kan ikke indbringes for Konkurrenceankenævnet, jf. lovforslagets § 19, men må i givet fald indbringes for domstolene.

Konkurrencerådet kan efter bestemmelsen indhente oplysninger fra offentlige og private virksomheder, sammenslutninger og offentlige myndigheder med henblik på at vurdere, om der foreligger forhold, som er omfattet af lovens bestemmelser. Til vurdering heraf kan Konkurrencerådet også iværksætte bredere undersøgelser af konkurrenceforholdene på et marked.

Til § 18

Lovforslagets § 18, stk. 1 og 2, har næsten samme ordlyd som den gældende konkurrencelovs § 21, stk. 1 og 2, idet kompetencen til at foretage kontrolundersøgelser dog er tillagt Konkurrencestyrelsen og ikke som efter den gældende lov repræsentanter for Konkurrencerådet.

Efter den gældende konkurrencelovs § 21 forudsættes det, at Konkurrencestyrelsen alene benytter adgangen til at foretage kontrolundersøgelser i de tilfælde, hvor pålæg af tvangsbøder ikke skønnes at være et tilstrækkeligt eller hensigtsmæssigt middel til at fremskaffe de ønskede oplysninger.

Konkurrencestyrelsens adgang til at foretage kontrolundersøgelser skal efter lovforslaget ikke være subsidær i forhold til tvangsbødeinstituttet. Konkurrencestyrelsen kan foretage kontrolundersøgelser, efter at have indhentet retskendelse, i de tilfælde, hvor styrelsen skønner, at sagens karakter gør det påkrævet at indhente de fornødne oplysninger på denne måde.

Konkurrencestyrelsen kan endvidere foretage kontrolundersøgelser til opfyldelse af forpligtelserne efter EU-konkurrencereglerne til at yde Kommissionen bistand. Der henvises til bestemmelserne i kapitel 9 og de tilhørende bemærkninger.

Til kapitel 7

Anke

Konkurrenceankenævnet foreslås bevaret og vil efter den foreslåede formulering af § 14, hvor Konkurrencerådet påser overholdelsen af loven, være ankeinstans for afgørelser truffet af Konkurrencerådet. Ankenævnet vil dermed fortsat kunne virke besparende for det almindelige domstolssystem samtidig med, at afgørelserne vil blive truffet af en instans med særlig indsigt i konkurrencespørgsmål og en domstolslignende sagsbehandling. I de tilfælde, hvor Konkurrencerådet anmoder om titalerejsning for overtrædelser, der bør straffpålægges, indgives der dog politianmeldelse med henblik på, at anklagemyndigheden kan rejse tiltale. Sådanne anmodninger kan ikke ankes til Konkurrenceankenævnet, jf. § 20.

Til § 19

Der tilsigtes med lovforslagets § 19 ingen ændringer i forhold til den gældende konkurrencelovs § 18.

Udgangspunktet vil som hidtil være, at stort set alle Konkurrencerådets afgørelser kan ankes.

Afgørelser om, hvorvidt der er tale om erhvervsvirksomhed, jf. § 2, stk. 1, om der er anmeldelsespligt for offentlig regulering, jf. § 2, stk. 3, 1. pkt., samt om, hvorvidt der er tale om løn- og arbejdsforhold, jf. § 3, 1. pkt., kan indbringes for ankenævnet.

Afgørelser efter § 6, stk. 4, om påbud om at bringe overtrædelser af forbudet i § 6, stk. 1, til ophør samt afgørelser efter § 8, stk. 1, om afslag på ansøgning om individuel fritagelse fra forbudet i § 6 samt ind-

holdet, varigheden, forlængelsen eller tilbagekaldelsen af fritagelsen kan ligeledes indbringes for ankenævnet.

Erklæringer efter § 9, hvor Konkurrencerådet afgiver erklæring om, at anmeldte forhold falder uden for forbudet i § 6, stk. 1, og at der ikke vil blive grebet ind i medfør af § 6, stk. 4, kan indbringes for ankenævnet. Ligeledes kan erklæringer efter § 11, stk. 4, om, hvorvidt anmeldte forhold falder uden for forbudet i § 11, stk. 1, og at der ikke vil blive grebet ind i medfør af § 11, stk. 3, indbringes for ankenævnet.

Afgørelser efter § 11, stk. 3, vedrørende påbud om at bringe misbrug af dominerende stilling til ophør, kan indbringes for ankenævnet.

Endvidere kan Konkurrencerådets afgørelse efter § 6, stk. 5, af, om en aftale m.v. falder ind under en gruppefritagelse udstedt i medfør af § 10, indbringes for ankenævnet.

Konkurrencerådets afgørelse om meddelelsespligt for fusioner m.v., jf. § 12, stk. 1, kan indbringes for ankenævnet.

Endelig er det muligt at anke afgørelser om, hvilke oplysninger der skal undtages fra offentliggørelse, jf. § 13, stk. 4.

Ifølge stk. 2 vil tredjemand, der har en individuel, væsentlig interesse i en sag, kunne indbringe Konkurrencerådets afgørelse for Konkurrenceankenævnet. Endvidere vil tredjemand, der efter retsplejeloven har den fornødne retlige interesse i en sag, tillige kunne indbringe Konkurrenceankenævnets afgørelse for Landsretten.

I forslaget's stk. 3 er det præciseret, at Konkurrencerådets beslutning efter § 14, stk. 1, om afvisning af en klage fra videre behandling ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Afvisning vil i stedet kunne indbringes for domstolene og Folketingets Ombudsmand.

Anke af afgørelser om undtagelse fra offentliggørelse vil automatisk have opsættende virkning, jf. stk. 4.

Anke af andre afgørelser kan tillægges opsættende virkning af såvel Konkurrencerådet som Konkurrenceankenævnet. Hvis anmodning om opsættende virkning indgives til Konkurrenceankenævnet, vil Konkurrencerådet afvente ankenævnets afgørelse af anmodningen.

Til § 20

Ligesom efter den gældende konkurrencelov kan afgørelser ikke indbringes for domstolene, så der foreligger afgørelse fra ankenævnet.

Konkurrencerådets anmodning om titalerejsning

for overtrædelse af loven er ikke en afgørelse og kan derfor ikke indbringes for Konkurrenceankenævnet.

Ved indbringelse af Konkurrenceankenævnets afgørelser for domstolene, er det efter hidtidig praksis Konkurrencerådet, der indstævnes, mens retssagens genstand er Konkurrenceankenævnets kendelse. Dette udelukker dog ikke, at Konkurrenceankenævnet i givet fald kan indstævnes.

Til § 21

Ifølge stk. 1 skal Konkurrenceankenævnet bestå af en formand, der skal opfylde betingelserne for at være højesteretsdommer, samt to andre medlemmer, som skal have henholdsvis økonomisk og juridisk sagskundskab.

Efter stk. 2 udpeges formanden og de to uafhængige medlemmer af erhvervsministeren. Der forudsættes endvidere som efter gældende ret udnævnt suppleanter for de pågældende.

I lighed med § 16, stk. 3, i den gældende konkurrencelov, foreslås det i stk. 3, at erhvervsministeren fastsætter nærmere regler for ankenævnets virksomhed. I disse regler forudsættes de nugældende regler om adgangen til at begære mundtlig procedure samt ankenævnets mulighed for at indhente yderligere oplysninger opretholdt. Hjemlen angår således den praktiske tilrettelæggelse af ankenævnets arbejde og indeholder ingen adgang til at regulere hvilke spørgsmål, der kan indbringes for ankenævnet.

Til kapitel 8

Bestemmelser om straf

Den gældende konkurrencelovs bestemmelse om tvangsbøder som tvangsmiddel, når nogen undlader at give oplysninger til Konkurrencerådet, foreslås videreført.

Overtrædelse af forbudet i § 6, stk. 1, straffes med bøde, ligesom undladelse af meddelelse af fusioner foreslås bødesanktioneret. Overtrædelse af forbudet i § 11 straffes med bøde, hvis virksomheden inden for de seneste 5 år efter § 11, stk. 3, har fået påbud om et tilsvarende misbrug af dominerende stilling. Fristen på 5 år følger af forældelsesfristen for strafansvar i § 23, stk. 4.

Det er hensigten, at indførelsen af et forbudsprincip i konkurrencelovgivningen medfører en væsentlig skærpelse af sanktionsniveauet i forhold til den gældende konkurrencelov.

Endvidere foreslås muligheden for at pålægge juridiske personer strafansvar bevaret, ligesom den nugældende forældelsesfrist foreslås bevaret.

I det omfang konkurrencebegrænsninger i strid med loven påfører en fysisk eller juridisk person et tab, vil der typisk være tale om en retsstridig handling, som kan gøre det muligt for den skadelidte at søge erstatning gennem et civilt søgsmål. Da dette imidlertid følger af dansk rets almindelige regler, er det ikke fundet nødvendigt at indsætte en udtrykkelig bestemmelse herom.

Til § 22

Den gældende konkurrencelovs § 19, hvorefter der kan pålægges den, der undlader at afgive oplysninger til Konkurrencerådet, tvangsbøder, videreføres. Kompetencen til at pålægge tvangsbøder tilkommer Konkurrencerådet.

Som noget nyt indebærer § 22, at undladelse af at efterkomme et meddelt påbud kan sanktioneres med tvangsbøder. Formålet er at indføre en sanktion, som i højere grad end truslen om at rejse straffesag med henblik på pålæggelse af bødestraf kan formå virksomhederne til at efterkomme et påbud.

I modsætning til praksis efter den gældende konkurrencelov bør Konkurrencerådet have mulighed for at inddrive tvangsbøder, også efter at det forhold, som tvangsbøden udspringer af, er bragt til ophør.

Til § 23

Ifølge stk. 1 straffes forsætlige og groft uagtsomme overtrædelser af de i nr. 1-6 opregnede forhold.

Det følger af strafbetingelsen i stk. 1, at virksomheder, der har modtaget erklæring fra Konkurrencerådet efter § 9 eller § 11, stk. 4 (ikke-indgrebserklæring), ikke vil kunne pålægges straf. En ikke-indgrebserklæring bevirker, at kravet om forsættelig eller groft uagtsom overtrædelse ikke kan anses for opfyldt.

Med formuleringen »et tilsvarende misbrug« i stk. 1, nr. 2, er det tilsigtet, at strafpålæggelse for overtrædelse af forbudet mod misbrug af en dominerende stilling i § 11, stk. 1, kun kan komme på tale, såfremt Konkurrencerådet påviser, at et misbrug af en tilsvarende karakter inden for de seneste 5 år har givet anledning til udstedelse af et påbud efter § 11, stk. 3. Ved vurderingen af, om der tidligere har været tale om misbrug af tilsvarende karakter, lægges de eksempler på misbrugsformer, der findes i § 11, stk. 2, til grund. Således vil f.eks. leveringsnægtelse kunne henføres til § 11, stk. 2, nr. 2, mens urimeligt høje priser vil kunne henføres til § 11, stk. 2, nr. 1.

Kategorierne af misbrugsformer anses for at dække stort set alle typer af misbrug af dominerende stilling.

Såfremt en virksomheds misbrug f.eks. henføres til § 11, stk. 2, nr. 1, vil virksomhederne normalt ikke kunne pålægges bødestraf, selvom virksomheden inden for de seneste 5 år har foretaget et misbrug, der kan henføres til en anden kategori, f.eks. § 11, stk. 2, nr. 4. Således vil adfærd, der kan henføres til forskellige kategorier af eksempler, normalt ikke kunne udgøre et »tilsvarende« misbrug.

Hvis der er tale om adfærd, der må henregnes til samme kategori af eksempler, f.eks. leveringsnægtelse, er udgangspunktet, at der er tale om et tilsvarende misbrug; men det vil altid bero på en konkret vurdering.

Lovforslagets stk. 2 indebærer, at der ikke kan pålægges bøder for handlinger, som foretages efter, at anmeldelse til Konkurrencerådet er sket, og inden rådet træffer afgørelse efter § 8, stk. 1, for så vidt handlingerne ligger inden for det, som er beskrevet i anmeldelsen.

Ved udmåling af bødestørrelsen i forbindelse med overtrædelser af forbudet i § 6, stk. 1, eller forbudet i § 11, stk. 1, skal der tages hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel i det omfang, denne fordel ikke er blevet konfiskeret. Konfiskation kan ske efter reglerne i straffeloven, når der foreligger et strafbart forhold.

Det er ikke fundet i overensstemmelse med dansk strafferetlig tradition at foreslå sanktioner på et niveau, der svarer til niveauet for bøderne for overtrædelse af EU-konkurrencereglerne, som bl.a. kan bestå i en vis procentdel af omsætningen. Det foreslås i stedet at give mulighed for at graduere bødens størrelse i forhold til den økonomiske fordel, som er opnået eller tilsigtet ved overtrædelsen af forbudet i § 6, stk. 1, eller ved en overtrædelse af forbudet i § 11, stk. 1.

Det kan være vanskeligt at fastsætte den indvundne eller tilsigtede fortjeneste i forbindelse med en overtrædelse af forbudet mod visse konkurrencebegrænsende aftaler m.v. eller forbudet mod misbrug af dominerende stilling. Kommissionens praksis vedrørende beregning af gevinst vil være vejledende.

Ved bedømmelsen af en overtrædelses grovhed skal der tages hensyn til antallet og værdien af de varer eller tjenesteydelser, som overtrædelsen omfatter, samt antallet og størrelsen af de involverede virksomheder og som følge heraf den økonomiske virkning, som en konkurrencebegrænsende aftale m.v. eller misbruget af en dominerende stilling har haft på markedet.

Herudover skal der tages hensyn til overtrædelsens varighed, ligesom forsøg på at hemmeligholde en konkurrencebegrænsende aftale for Konkurrencerådet kan anses for en skærpende omstændighed.

For så vidt angår forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v., skal hver enkelt af de deltagende virksomheder vurderes for sig, således at der ved udmålingen af bøden tages hensyn til graden af deltagelse i aftalen og virksomhedens størrelse (omsætning).

Det foreslås i stk. 3 at bevare den hidtidige mulighed for at straffe juridiske personer, ligesom staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab kan pålægges bødeansvar.

Det foreslås i stk. 4 at bevare den nugældende forældelsesfrist på 5 år uændret. Forældelsesfristen vil alene gælde for konkurrencebegrænsende handlinger, f.eks. misbrug af dominerende stilling i strid med et påbud, hvorimod f.eks. opretholdelse af en konkurrencebegrænsende aftale er et tilstandsdelikt, som ikke forældes.

Til kapitel 9

Kontrolundersøgelser efter EU-reglerne

I forbindelse med regeringens målsætning om at forenkle lovgivningen foreslås det i loven at indarbejde den hidtil gældende særlige lov om Konkurrencerådets sekretariats rolle ved udførelse af kontrolundersøgelser for Kommissionen eller ved bistand til Kommissionen ved sådanne undersøgelser.

Til § 24, 25 og 26

For så vidt angår bemærkningerne til de enkelte bestemmelser, henvises der til bemærkningerne til forslaget til den hidtil gældende kontrollov, Folketingstidende 1971-72, tillæg A, spalte 1523-28. Der henvises endvidere til bemærkningerne til de senere ændringer af loven, Folketingstidende 1988-89, tillæg A, sp. 3291, Folketingstidende 1989-90, tillæg A, sp. 1501, og Folketingstidende 1990-91, tillæg A, sp. 1011. Af tekniske grunde er der i lovforslaget indsat et udtrykkeligt krav om, at en kontrolundersøgelse kun kan finde sted efter indhentet retskendelse.

Til kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

Det forudsættes, at der vil være et vist tidsrum fra lovens vedtagelse og til dens ikrafttrædelse. I denne mellemliggende periode vil det være muligt for Konkurrencestyrelsen at foretage den nødvendige oplysningsvirksomhed om loven. I perioden vil Konkurrencerådet endvidere kunne forberede de nærmere regler om anmeldelse i henhold til § 8, stk. 2, § 9, 2. pkt., og 11, stk. 4, 2. pkt., ligesom der vil kunne udarbejdes de nødvendige forslag til bekendtgørelser.

som erhvervsministeren efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet forudsættes at udstede i henhold til § 2, stk. 3, 2. pkt., § 5, stk. 2, § 7, stk. 3, og 4, 2. pkt., § 10, § 12, stk. 2, § 14, stk. 3, og § 21, stk. 3.

Yderligere kan der fastsættes nærmere regler i henhold til § 18, stk. 2.

Visse overgangsregler for bestående konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis er påkrævet.

Til § 27

Det foreslås i stk. 1, at loven træder i kraft den 1. januar 1998. Dog foreslås det, at bestemmelsen i § 15 om Konkurrencerådet træder i kraft den 1. juli 1997. Dermed sikres, at der oprettes et nyt Konkurrenceråd, der kan deltage i udstedelse af de supplerende administrative forskrifter inden lovens ikrafttrædelse. I perioden fra 1. juli 1997 til 1. januar 1998 vil det nuværende og det nye Konkurrenceråd således fungere samtidigt.

Samtidig med ophævelsen af konkurrenceloven ophæves dermed også de bestemmelser, som er udstedt med hjemmel i denne lov, jf. dog stk. 6.

Såfremt der ved lovens ikrafttrædelse er sager efter lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, som ændret ved lov nr. 357 af 9. juni 1995, der ikke er færdigbehandlede, bortfalder disse. Dette gælder dog ikke for sager, der behandles på grundlag af en klage, idet disse sager overføres til det nye Konkurrenceråd og færdigbehandles efter denne lovs bestemmelser. Endvidere vil sager, der ved lovens ikrafttrædelse verserer ved Konkurrenceankenævnet, skulle færdigbehandles efter lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993. Konkurrenceankenævnet kan dog efter en konkret vurdering beslutte ikke at færdigbehandle en ankesag i de tilfælde, hvor Konkurrenceankenævnet finder, at en afgørelse vil være uden retlig interesse.

Af stk. 4 fremgår, at de konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, der består på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse, og som falder ind under forbudsbestemmelsen i § 6, kan anmeldes inden 6 måneder fra lovens ikrafttrædelse med henblik på en fritagelse efter § 8.

Virkingen af, at bestående konkurrencebegrænsende aftaler m.v., som er omfattet af forbudet i § 6, er blevet anmeldt inden 6 måneder fra lovens ikrafttrædelse, er, at de er gyldige og ikke indebærer en strafbar overtrædelse efter § 23, stk. 1, nr. 1, indtil 3 måneder efter, at det nye Konkurrenceråd har truffet en afgørelse i henhold til § 6 eller § 8.

Går Konkurrencerådets afgørelse ud på, at aftalen

kan fritages efter § 8, vil fritagelsen have virkning fra afgørelsestidspunktet.

Finder Konkurrencerådet omvendt, at der ikke kan udstedes en fritagelse efter § 8, stk. 1, det vil sige, at aftalen m.v. er forbudt, indtræder den ugyldighed, som er omhandlet i § 6, stk. 5, 3 måneder efter afgørelsestidspunktet.

Anmeldes en bestående konkurrencebegrænsende aftale eller vedtagelse ikke inden fristen på 6 måneder, bliver aftalen eller vedtagelsen herefter ugyldig. Endvidere kan der pålægges bøder for overtrædelse af forbudet tilbage til lovens ikrafttrædelsestidspunkt.

Efter stk. 6 forbliver faktureringsregler udstedt efter konkurrencelovens § 7, nr. 2, i kraft, indtil nye regler eventuelt fastsættes efter bestemmelsen i prismærkningsloven. Det følger af bemærkningerne til § 28, at Forbrugerstyrelsen i samarbejde med de relevante parter kan vurdere faktureringsreglerne med henblik på en bedømmelse af, om der skal ske en ændring af reglerne. Administrationen af faktureringsreglerne overføres med ophævelsen af den gældende konkurrencelov til Forbrugerstyrelsen. Det fremgår endvidere af stk. 6, at forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af faktureringsreglerne kan straffes med bøde. Dette svarer til strafbestemmelsen i den gældende konkurrencelovs § 20, stk. 2. Endvidere er det bestemt, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Til § 28

I forbindelse med, at bestemmelserne om gennemsigtighed ikke videreføres, foreslås i § 28 ændringer i prismærkningsloven med henblik på at give Forbrugerstyrelsen hjemmel til at fastsætte faktureringsregler samt at offentliggøre prisundersøgelser til gavn for forbrugerne. Udover de ændringer, der følger af nr. 1 og 2, forudsættes konkurrencelovens § 7, nr. 3, videreført ved prismærkningslovens §§ 1 og 4.

Til nr. 1

Efter prismærkningslovens § 7, stk. 2, kan Forbrugerstyrelsen ... » inden for vareområder, der har betydning i det daglige forbrug, og hvor det må antages at være af særlig betydning som prisvejledning for forbrugerne ... « fastsætte regler. Det foreslås, at et lignende kriterium lægges til grund for videreførelsen af konkurrencelovens § 7, nr. 2, således at der i prismærkningsloven indsættes en bestemmelse med det foreslåede indhold. Konkurrencelovens § 7, nr. 2, foreslås overført med den ændring, at kriteriet for regeludstedelse ikke længere er konkurrencemæssig

gennemsigtighed, men forbrugeroplysende gennemsigtighed.

Det følger af prismærkningslovens § 9, at forinden der udfærdiges regler efter prismærkningsloven, skal Forbrugerstyrelsen forhandle med repræsentanter for forbrugerne og vedkommende erhvervsorganisationer. Dette vil også være gældende for det foreslåede nr. 1.

I henhold til § 27, stk. 6, forbliver faktureringsregler udstedt efter konkurrencelovens § 7, nr. 2, i kraft, indtil nye regler fastsættes efter bestemmelsen i prismærkningsloven. Administrationen af faktureringsreglerne overføres dog med ophævelsen af den gældende konkurrencelov til Forbrugerstyrelsen. Det fremgår endvidere af stk. 6, at forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af faktureringsreglerne kan straffes med bøde. Dette svarer til straffebestemmelsen i den gældende konkurrencelovs § 20, stk. 2.

Til nr. 2

Bestemmelserne i konkurrencelovens §§ 8 og 9, om undersøgelser og offentliggørelse af oplysninger, foreslås videreført inden for rammerne af prismærkningsloven.

Forbrugerstyrelsen gennemfører og offentliggør allerede i medfør af loven om Statens Husholdningsråd sammenlignende undersøgelser af fortrinsvis varegrupper af stor betydning for husholdningerne. Hovedvægten i denne virksomhed ligger imidlertid på bedømmelse af »kvalitetsparametre«, mens egentlige sammenlignende prisundersøgelser hidtil

ikke er blevet gennemført, primært af omkostningsgrunde.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at øge forbrugernes mulighed for at overskue de muligheder, som markedet byder. Det kan derfor være relevant også at medtage oplysninger om priser og om rabat- og bonusordninger, som en del af undersøgelserne, hvor det skønnes af særlig betydning for forbrugerne. Undersøgelserne må være så konkrete, at forbrugerne får reelle handlemuligheder, det vil sige, at de omfattede erhvervsdrivendes navne må offentliggøres, hvor det er relevant.

De oplysninger, der indgår i en undersøgelse efter nr. 2, er offentligt tilgængelige i medfør af prismærkningsloven i øvrigt. Der er derfor ikke behov for en særlig hjemmel til indkrævning af oplysninger, ankebestemmelser og straffebestemmelser. Det samme gælder for de undersøgelser, som Forbrugerstyrelsen gennemfører for Statens Husholdningsråd. Sidstnævnte undersøgelser udføres på grundlag af de almindelige forvaltningsretlige, strafferetlige, presseetiske og erstatningsretlige regler.

Forinden Forbrugerstyrelsens offentliggørelse af undersøgelser efter nr. 2 skal de involverede virksomheder gives adgang til at korrigere fejl og misforståelser i de indsamlede data.

Til § 29

Konkurrenceloven har ikke været gældende for Færøerne og Grønland. Det foreslås derfor, at heller ikke denne lov skal gælde for Færøerne og Grønland.

skal til at udskifte redningsbælterne med gummi-støvler. Så nemt er det altså heller ikke. Der er stadig væk behov for, at sikkerheden skal være i orden på de færger, der er.

Fru Elisabeth Arnold var inde på det spil, der har været mellem Kommunernes Landsforening og de forskellige kasser: staten, amterne og så videre. Det er rigtigt, at det spil, der har foregået her, ikke har været særlig godt og har været med til at forsinke det hele. Kommunernes Landsforening har i en skrivelse, som vil blive omdelt i Øudvalget, skrevet, at det er et akut behov for 100 mio. kr. for at klare de ting, vi står over for.

Til hr. Bent Hindrup Andersen, der mente, at alle skulle overnatte på øerne, skal jeg sige, at den holdning kan man godt have, men det er ikke bare sådan at sige det, for nogle af færgerne kan jo ikke skaffe besætninger, der bor på øerne. Det drejer sig f.eks. om Samsøfærgen, hvor man nødt til at have besætninger, der bor i Kalundborgområdet. Det er man nødt til, fordi der ikke er besætninger på Samsø.

Hr. Bent Hindrup Andersen var også inde på, hvorfor vi mente, at det var godset, der skulle støttes frem for passagerne. Det mener vi, fordi alle har nogle udgifter, når de skal på arbejde, hvorimod argumentet fra øernes side med, at produkterne, fisk og korn, og hvad det nu er, har en fordyrelse, når de skal ud og konkurrere med andre, og det vil vi godt være med til - det ved jeg også andre vil - at se på, om ikke vi kan hjælpe her.

Jeg vil sige tak til ministeren og ordførerne for en positiv debat, og jeg håber, den bliver til gavn for øerne og deres beboere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 65 af Tommy Dinesen (SF), Holger Graversen (S), Mariann Fischer Boel (V), Kai Dige Bach (KF), Elisabeth Arnold (RV), Aage Brusgaard (FP), Bent Hindrup Andersen (EL), Sonja Albrink (CD) og Kristian Thulesen Dahl (DF) (se foran) vedtoges enstemmigt med 99 stemmer.

Hermed sluttede forespørgslen

Den næste sag på dagsordenen var:
15) Første behandling af lovforslag nr. L 172: Forslag til konkurrencelov. Af erhvervsministeren (Jan Trøjborg). (Fremsat 20/2 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hans Peter Baadsgaard (S):

Danmark har på nogle områder en for svag konkurrence. Det fremgår både af finansredegørelsen for 1995 og også af vismandsrapporten fra efteråret 1995. Og utilstrækkelig konkurrence muliggør, at virksomhederne kan sætte højere priser end dem, der svarer til omkostningerne. Det kan igen medføre, at afsætning og produktion bliver mindre og dermed også beskæftigelsen. Svag konkurrence betyder altså forringet samfundsekonomi.

Beregningerne i vismandsrapporten viser også, at en prissænkning på 1 pct. ville kunne skaffe 25.000 flere i arbejde på kort sigt og 8.000-9.000 flere på langt sigt. Og der er flere andre positive effekter ved en prissænkning som følge af en mere effektiv konkurrence. Og det er også på den baggrund, at vi i Socialdemokratiet kan anbefale det foreliggende lovforslag.

Med dette lovforslag til en ny konkurrencelov sker der nogle grundlæggende ændringer i forhold til gældende lov, og samtidig sker der en tilpasning til EU's konkurrenceregler. Vi får forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, når virksomhederne inden for aftalerne har en markedsandel eller en omsætning over visse grænser. Det er en skærpelse også i forhold til Konkurrencelovsudvalgets forslag, men en skærpelse, vi finder nødvendig, hvis vi skal opnå den ønskede effektive konkurrence.

Ligeledes og med samme begrundelse bliver der også med lovforslaget forbud mod misbrug af dominerende stilling. Jeg skal ikke lægge skjul på her, at vi også har overvejet, om vi skulle indføre fusionskontrol. Men ud fra den betragtning, at vi faktisk ikke har noget imod, at virksomhederne, danske virksomheder, bliver større for bedre at kunne klare sig på det internationale marked, så har vi afstået fra det, og der bliver så alene indført en indberetningspligt, sådan at Konkurrencerådet, myndighederne kan følge med i, hvad der sker af virksomheds-sammenlægninger, fusioner m.v. for på den

måde også at kunne følge, om det fører til misbrug af dominerende stilling.

Lovforslaget omfatter enhver form for erhvervsvirksomhed, dog med den begrænsning, at politisk vedtagne reguleringer ikke skal kunne tilsidesættes. Der bliver måske nogle afgrænsningsproblemer eller afgrænsnings-spørgsmål, som vi skal have afklaret, men der er jo en praksis, som Konkurrencerådet kan tage udgangspunkt i efter den gældende lov. Og i den forbindelse finder vi det også helt rimeligt, at Konkurrencerådet får to medlemmer med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed.

Der er selvfølgelig mange hensyn at tage, når et sådant lovforslag skal udarbejdes, og vi synes i Socialdemokratiet, at der er fundet den rimelige balance i det foreliggende lovforslag. Vi er selvfølgelig indstillet på at drøfte lovforslaget med partier, som er indstillet på at tage et medansvar for, at vi får en god konkurrencelov til gavn for virksomhederne, forbrugerne og det danske samfund.

Vi kan som sagt anbefale lovforslaget og ser frem til en grundig og saglig udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg vil straks benytte mig af hr. Baadgaards invitation til debat og tage fat i bemærkningen om, at Socialdemokratiet har undladt at støtte, at man skal have fusionskontrol ind i konkurrenceloven. Det forstår jeg egentlig taget ikke helt argumentet for, for selvfølgelig kan man selv med en fusionskontrol have fusioner, køb og salg af virksomheder. Det, som vi får, hvis vi har sådan et redskab i loven, er bare en mulighed for at få lidt hånd i hanke med det.

Hvis nu vi kigger på de ansatte på Phønix i Vejen, vil de mon i virkeligheden ikke synes, at det havde været meget betryggende for deres fremtid, hvis der var en eller anden form for regulering, hvor myndighederne med sådan en fusionskontrol i hånden kunne sige: Nu vil vi have lidt styr på, hvad der foregår her og ikke bare se, at en virksomhed er sat til auktion, hvor det jo tydeligvis er med henblik på opsplitting, i hvert fald for nogle vedkommende, og nedlægelse af arbejdspladser.

Så kunne man i Socialdemokratiet ikke genoverveje, om ikke vi skulle have fusionskontrol ind som en styrkelse af denne lov?

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg gav som begrundelse for, at vi ikke fandt det hensigtsmæssigt og nødvendigt at lave en sådan fusionskontrol, at danske virksomheder, dansk erhvervsliv, netop er karakteriseret ved mange små og mellemstore virksomheder, og vi vil ikke stå i vejen for, at virksomheder kan blive større.

Jeg synes, det element, hr. Frank Aaen bringer ind om virksomheden i Vejen, ikke har så meget med konkurrence at gøre. Det er et andet aspekt i den forbindelse, og fusion er jo heller ikke nødvendigvis et spørgsmål om salg, for der er jo også virksomhedssammenlægninger og virksomheder, der kan samarbejde. Men vi har vurderet, at det, vi gør her, er både forsvarligt og hensigtsmæssigt.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jamen endnu en gang til hr. Baadsgaard: Fusionskontrol er jo ikke det samme som at forbyde fusioner. Det er bare at få et redskab til at få styr på, hvad der foregår i tilfælde, hvor der er meget store samfundsmæssige interesser på spil. Man kunne jo også nævne f.eks. fusionsbestræbelserne i sin tid mellem Baltica og Hafnia. Det havde måske været en god ting, hvis Konkurrencerådet dengang havde haft et redskab til at gå ind og sige, at det her faktisk er meget betænkeligt, i stedet for vi bare havde et hemmeligt notat fra Finanstilsynet, der gjorde opmærksom på problemerne. I virkeligheden er vi jo ved at tilnærme os EU-standard på det her område.

Jeg skal komme tilbage til, at jeg ikke synes, det, der foreligger, er godt nok. Men faktisk er der jo generelt i EU fusionskontrol i konkurrencelovgivningen, og jeg kan simpelt hen ikke forstå, hvorfor det er udeladt i den danske regerings forslag.

Svend Erik Hovmand (V):

I Venstre har vi længe og med spænding set frem til fremsættelsen af forslag til ny konkurrencelov. Det er jo nu fire år siden, vi drøftede et eventuelt principskifte i dansk konkurrencelovgivning.

Meget er sket i de fire år, der er gået, hvor vi har haft en socialdemokratisk ledet regering. Lad mig bare som eksempel nævne loven, der giver kommuner og amter ret til at udføre opgaver for hinanden. Et andet eksempel kunne

være det stigende antal af fælleskommunale selskaber. Eller tag f.eks. de statslige styrelser ganske store foretagssomhed på områder uden for deres normale arbejdsopgaver.

Hertil kommer, at vi har masser af eksempler fra de seneste år på, at offentlige virksomheder kun i meget, meget ringe omfang efterkommer Konkurrencerådets henstillinger - en sag, som vi i øvrigt sammen med andre partier har foreslået ændret gennem et konkret forslag, der er til behandling i Erhvervsudvalget.

Alt dette fører selvfølgelig med sig, at vi har brug for en ny dansk konkurrencelov, som skal være stram og entydig i sin tekst med hensyn til at sikre en reel ligestilling af al erhvervsvirksomhed.

Af den grund er det også, at Venstre på dette område tager de væsentligste forbehold over for teksten i erhvervsministerens forslag til ny konkurrencelov. Vi vil simpelt hen ikke være med til en lovgivning, der undergraver private erhvervsvirksomheder til fordel for offentlige. Derfor må der ske nogle ændringer i regeringens lovforslag.

Formålet med lovforslaget er jo udmærket. Vi skal have så meget konkurrence som overhovedet muligt til gavn både for virksomhederne og for forbrugerne. Det er jo som bekendt konkurrencen, vi i sidste ende lever af, og det er den, der udvikler vores samfund. Også konkurrencen i Danmark kan forbedres. Det har vi jo både OECD's og vismændenes ord for.

Problemerne med lovforslaget kommer, når lovtæksten eller bemærkningerne til lovforslaget definerer begreberne.

For eksempel vil den såkaldte in house-produktion ikke være underlagt begrebet erhvervsvirksomhed. Ligeledes vil undtagelsen »offentlig regulering«, der bl.a. kan bestå i lovgivning, bekendtgørelser, generelle budgetregler, aktstykker, beslutninger inden for kommunalfullmagten, kommunale regulativer og beslutninger i fælleskommunale selskaber, selvfølgelig stærkt udhule en ny konkurrencelovs anvendelsesområde.

Og som om dette ikke skulle være nok, så er det også den regulerende myndighed selv, der skal vurdere, om en konstateret konkurrencebegrænsning er en følge af dens egen offentlige regulering og dermed undtagelse fra loven. Man kan så berettiget spørge: Hvor meget offentlig erhvervsaktivitet er der egentlig tilbage under loven, når de offentlige myndigheder selv kan vælge at slippe for konkurrencen?

Det er Venstres klare holdning, at der ikke må være områder uden for konkurrencelovens virkeområde, hvor offentlig erhvervsvirksomhed kan foregå uden konkurrencemæssig påvirkning med den deraf følgende risiko for urentabel drift for skatteborgerne.

Men selvfølgelig er der områder, hvor konkurrenceloven ikke skal gælde. Konkurrenceloven skal naturligvis ikke være over anden lovgivning, men undtagelserne rækker jo netop også meget længere end til anden lovgivning.

Venstre finder det hensigtsmæssigt, at der sker en tilpasning til EU-reglerne på området og i øvrigt til de fleste øvrige nationale konkurrencelove rundt omkring i Europa. Men det er vigtigt, at tilpasningen gennemføres med respekt for de særlige danske forhold.

Her tænker jeg bl.a. på de administrative konsekvenser for specielt de mindre og mellemstore virksomheder, hvorfor den nedre grænse på 150 mio. kr. for reglerne om forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler virker hensigtsmæssig.

Men jeg tænker også på vigtigheden af at sikre de frivillige kæder og andre samarbejdsformer i dansk erhvervsliv.

Ligeledes skal det som noget positivt nævnes, at bestemmelserne om straf i forbindelse med eventuelt misbrug af dominerende stilling virker fornuftige, idet der kan være endog store problemer forbundet med afgrænsning af et givent marked og dermed, om en dominerende stilling overhovedet indtages.

Hvad angår lovforslagets bestemmelser om meddelelse ved fusioner m.v., der finder vi det rigtigst, at der i loven er en meddelelsespligt for fusioner og virksomhedsoverdragelser. Egentlig fusionskontrol finder vi derimod ikke hverken nødvendig eller hensigtsmæssig.

Venstre kan altså se en række positive ting i det fremlagte lovforslag og ser gerne en aftale med regeringen, men vi vil ikke acceptere, at så mange offentlige erhvervsaktiviteter holdes uden for konkurrencelovens bestemmelser. Derfor ser vi frem til et udvalgsarbejde, som kan blive helt afgørende for Venstres tilslutning.

Pernille Sams (KF):

Det er unægtelig en noget særpræget gang og forhistorie, det her lovforslag har haft. Erhvervsministeren nedsatte jo et konkurrencelovsudvalg, som løste den opgave, det fik stillet på ret forbilledlig vis - ikke som visse andre udvalg, som ikke kommer til noget resultat. Tværtimod.

Her blev præsenteret et bemærkelsesværdigt stykke arbejde: Nyttænkning, hvor man anvendte både forbudsprincippet og kontrolprincippet, hvor disse to principper var stærkest, således at den nyskabelse, der i virkeligheden kom ud af det, var meget positiv. Og det var et forslag, alle parter kunne leve med.

EU-Kommissionen udtalte sig endda også vældig positivt i gode vendinger om kompromiset, som blandt andet gjorde sig bemærket ved ikke at have de ulemper, det rene forbudsprincip har, nemlig at det er utrolig bureaukratisk. Her var det lykkedes at forene de bedste sider ved begge principper og undgå den utrolige mængde af dispensationsansøgninger, som følger i kølvandet på forbudsprincippet.

Det er Det Konservative Folkepartis holdning, at vi burde holde os til dette kompromis, som alle de involverede parter tilsluttede sig, og som regeringen selv har bedt dem om at sætte sig sammen og udarbejde. Opgaven er løst upåklageligt, og derfor virker det ikke alene unødvendigt, men også som noget af en hån mod alle disse mennesker, som har siddet i regeringens udvalg, at regeringen nu af rent partipolitiske årsager ikke tør holde fast i skitsen, men fremlægger et helt andet forslag.

Der er efter Det Konservative Folkepartis opfattelse ikke nogen begrundelse for generelt at skifte til en forbudslov, som regeringen her lægger op til. Rækkevidden af forbudene er ret uforudsigelig, og et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler rammer jo også alle de positive aftaler, de anerkendelsesværdige aftaler, som ingen politiske partier vel ønsker at forhindre.

Derfor skal det suppleres med et omfattende dispensationssystem, som erfaringerne viser vil være både langsommeligt, dyrt og bureaukratisk. Men det har regeringen valgt at gøre, og derfor må vi selvfølgelig forholde os til det.

I den forbindelse er det naturligvis positivt, at der indføres en bagatelgrænse for, hvornår forbudet mod de konkurrencebegrænsende aftaler finder anvendelse, ligesom det også er godt, at der ikke indføres direkte fusionskontrol, men derimod en anmeldelsespligt. Andet ville også være et helt forkert signal med den danske virksomhedsstruktur.

Men vi har ét meget stort ankepunkt over for regeringens lovforslag.

Man skriver, at privat og offentlig erhvervsvirksomhed ligestilles. Sådan burde det også være, men reelt er det langt fra tilfældet. Tværtimod lægger regeringen her op til en streng for-

budslov for det danske private erhvervsliv, mens man samtidig undtager stort set hele den offentlige del af erhvervslivet, som bliver større og større med regeringens evige udvidelser af kommunalfuldmagten.

Og her ser vi vel i virkeligheden det største politiske problem: at man cementerer en forskelsbehandling af virksomheder og erhvervsdrift alt efter ejerformen.

Jeg er bekendt med, at erhvervsministeren sikkert vil sige, at der er tale om ligestilling, for det står jo i lovforslaget, men det er altså at gøre vold på det danske sprog at påstå det. Der er absolut ikke tale om reel ligestilling mellem offentlig og privat erhvervsvirksomhed.

Offentlig virksomhed vil i princippet kunne fravige konkurrencelovens principper og undlade at reagere på Konkurrencerådets henvendelser. Reglerne i loven gælder overhovedet ikke for virksomhed, der udspringer af en offentlig regulering eller en beslutning, som er truffet af en kommunalbestyrelse eller en bestyrelse i et kommunalt fællesskab efter styrelseslovens § 60.

Det vil sige, der er uanede muligheder for at drive offentlig erhvervsvirksomhed for skatteydernes penge og unddrage den konkurrencelovens bestemmelser. Derved bliver den offentlige virksomhed endnu mere konkurrenceforvidende, end den i forvejen er, ved ikke at konkurrere på markedets vilkår.

Og det var jo så sent som sidste år, at regeringen med venstrefløjens stemmer udvidede det offentliges adgang til at drive virksomhed til i princippet nu at være ubegrænset. Blot lysten er til stede, kan man såmænd nu få skabt mulighed for at afprøve sine erhvervslyster for skatteydernes penge og det med det øvrige erhvervsliv som tabere, for de har jo ikke adgang til skatteydernes lommer, når noget går galt.

Vi er inderlige modstandere af det offentliges erhvervseventyr, for det undergraver de ellers velfungerende arbejdspladser, som fungerer på markedsvilkår. Men når det offentlige er ude på eventyr, må de da i det mindste underlægges samme konkurrencevilkår, som det private erhvervsliv er underlagt.

For at sætte trumf på det offentliges særstilling har man så oven i købet foreslået, at det er de berørte offentlige myndigheder, der selv skal træffe afgørelse om, hvorvidt en konkurrencebegrænsning er en følge af deres egen beslutning. De kan altså selv bestemme, om loven skal gælde for dem eller ej. Det er da helt stjerneurimeligt.

Ud over det offentliges undtagelse fra loven er der også andre problemstillinger, som vi mener bør finde en anden løsning end foreslået.

Konkret mener vi f.eks., der er et problem i relation til bestemmelsen om forbud af misbrug af dominerende stilling på markedet. Virksomhederne aner ikke, hvad det er for et marked, de skal bedømmes ud fra, og hvornår de derfor kan siges at være dominerende eller ligefrem misbruge en dominerende stilling.

Der er groteske afgørelser på, at markedet er sat så lille, at virksomheden stort set er alene, og så er man jo prisgivet. Der er brug for klare regler, så virksomhederne ved, hvad de har at rette sig efter - ikke sådanne elastikord, som fortolkes efter forgodtbefindende.

Loven ødelægger også ordningen med de faste bogpriser og faste avispriser, hvilket vi ikke mener er ønskeligt. Det må også undre, at det åbenbart er regeringens holdning, og derfor vil jeg gerne spørge erhvervsministeren, om det er en tilsigtet virkning af lovforslaget.

Ligeledes virker det ganske urimeligt og er forhåbentlig også utilsigtet, at frivillige indkøbskæder rammes. Private mindre virksomheder skal vel fortsat have mulighed for at organisere sig i frivillige indkøbskæder med henblik på at købe fælles ind, men også annoncere med fælles priser for at kunne konkurrere med de store virksomheder.

Nu kan jeg desværre se, at min taletid er opbrugt, derfor vil jeg håbe, jeg får lejlighed til at vende tilbage med mine sidste bemærkninger.

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Det kan der sikkert være, efter at hr. Hans Peter Baadsgaard har haft ordet for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg har forstået på fru Pernille Sams, at Det Konservative Folkeparti faktisk foretrækker kontrolprincippet videreført, og derfor vil jeg gerne spørge, om man mener, at vi har en tilstrækkelig effektiv konkurrence, som vilkårene er i dag.

Og det andet spørgsmål, jeg gerne vil stille, er i tilknytning til fru Pernille Sams' bemærkninger om offentlige erhvervsvirksomheder. Jeg vil gerne stille det spørgsmål: Hvad er det for en offentlig erhvervsvirksomhed, fru Pernille Sams er bange for ville kunne drive virksomhed på

skatteydernes regning, som det blev sagt? Eller hvad er det for en offentlig erhvervsvirksomhed, man ikke mener får den nødvendige og tilstrækkelige ligestilling med privat erhvervsvirksomhed i dette lovforslag?

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Til hr. Baadsgaard vil jeg gerne sige, at det ikke er rigtigt. Vi mener, at kontrolprincippet over for det private erhvervsliv i Danmark faktisk har virket ganske udmærket.

Når hr. Baadsgaard spørger, om jeg mener, det giver en tilstrækkelig effektiv konkurrence, så er der jo talrige undersøgelser, der peger på, at for så vidt angår den private del af vores erhvervsliv, har det medført en fin konkurrence - ja, de er presset, og de konkurrerer på livet løs - hvorimod dér, hvor alle undersøgelserne peger på, at der er manglende konkurrence, er dér, hvor det offentlige enten har lovgivet og lavet særlove, som virksomhederne må underlægge sig og dermed skabe ubalance i markedsvilkårene, eller dér, hvor de offentlige virksomheder kører. Så der er klart belæg for at sige, at det har skabt konkurrence for de private virksomheder.

Og så vil jeg gerne have lov til lige at runde min ordførelse af på den måde, at vi må sige, at der skabes en lang række uønskede problemer med det her lovforslag, mens de eksisterende problemer ikke løses.

Derfor kan Det Konservative Folkeparti ikke stemme for lovforslaget, som det ligger, men vi håber på, at regeringen er bevidst om, at det er en uhyre vigtig lov for dansk erhvervsliv. Og derfor vil vi meget gerne både forhandle og hjælpe med råd og dåd, hvis regeringen ønsker at forbedre lovforslaget, for det er der brug for.

Det vil være vigtigt at nå et sobert resultat, som kan danne grundlag for, at vores erhvervsliv har de bedst mulige betingelser for at ruste sig og stå stærkt i den stadig stigende internationale konkurrence. Jo færre snubletråde, vi selv lægger ud for vores erhvervsliv, des bedre vil det kunne sikre danske arbejdspladser og dansk velfærd i fremtiden.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg har stor forståelse for, at fru Pernille Sams var i tidnød, og derfor vil jeg gerne gentage spørgsmålet: Hvad er det for en offentlig erhvervsvirksomhed, som De Konservative fir-

der ikke får en rimelig behandling i forhold til private erhvervsvirksomheder, som lovforslaget beskriver det?

Og så vil jeg gerne spørge fru Pernille Sams i forlængelse af det svar, jeg fik på det ene af mine spørgsmål: Er fru Pernille Sams uenig med vismændene i deres rapport fra efteråret 1995 om, at de danske priser på en række erhvervsområder, selv når vi tager skatter og afgifter fra, ligger betydeligt over udlandets, og at deres konklusion er, at det er, fordi vi har en forringet eller en for ineffektiv konkurrence? Er fru Pernille Sams uenig med vismændene i den rapport?

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Til hr. Baadsgaard vil jeg gerne sige, at det i virkeligheden er al offentlig erhvervsvirksomhed, som kan give disse problemer. Der er jo ikke lagt barrierer ind, der hindrer, at de offentlige myndigheder kan vedtage at drive erhvervsvirksomhed for skatteydernes penge, nøjagtig som de har lyst, og så samtidig beslutte, at det skal være uden for Konkurrencerådets indgrebsbeføjelser.

Det er ifølge dette lovforslag helt op til de enkelte offentlige myndigheder at tage den beslutning og efterfølgende også selv beslutte, at den beslutning, de har taget, medfører, at virksomheden ikke skal underlægges konkurrencelovgivningen. Det mener vi er forkert, fordi det giver en skæv konkurrence over for de private virksomheder. Det er der i forvejen, fordi de må bruge skatteydernes penge, og det gør konkurrencen endnu mere skæv, når de ikke engang skal underlægges den samme konkurrencelovgivning.

Med hensyn til den rapport, som hr. Baadsgaard henviser til, og som skulle påpege, at der var for lidt og for dårlig konkurrence og dermed for høje priser, vil jeg gerne sige, at det påpegede rapporten, for så vidt angår de områder, hvor Folketinget har vedtaget særlove, hvor man har brudt markedsprincipperne, og hvor det offentlige på en eller anden måde er med inde. Men for det almindelige konkurrerende danske erhvervsliv var konklusionen absolut ikke sådan. For det private erhvervsliv var der tværtimod tale om, at der var hård konkurrence og lave priser.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Det er jo let at tale om det her, så længe man kan holde sig til principielle vendinger. Men jeg efterlyste en konkret offentlig erhvervsvirksomhed, som efter Det Konservative Folkepartis mening ikke bliver behandlet rimeligt, og det fik jeg ikke svar på.

Det er jo ikke sådan, at offentlige erhvervsvirksomheder pr. definition er fritaget for konkurrence. Det gælder dér, hvor man har lavet nogle offentlige reguleringer f.eks. på affaldsområdet. Jeg kan så forstå, at det er Det Konservative Folkepartis opfattelse, at en politisk vedtaget regulering eller en politisk beslutning herfra eller i en kommunalbestyrelse skal kunne tilsidesættes af Konkurrencerådet. Så bliver det mere interessant at sidde i Konkurrencerådet, end det bliver at sidde i Folketinget.

Jeg vil gerne opfordre fru Pernille Sams til at læse vismandsrapporten en gang til; jeg har et eksemplar hernede. Det fremgår aldeles ikke af vismandsrapporten, at det drejer sig om det offentlige. For øvrigt er det i volumen så lille en andel af al erhvervsvirksomhed, at det ikke har nogen afgørende indflydelse.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Hr. Baadsgaard taler om priskonkurrencen i Danmark sammenlignet med andre lande. Det er selvfølgelig meget bredt, når man taler om det, men jeg må sige til hr. Baadsgaard, at hver eneste gang jeg rejser, tænker jeg, når jeg f.eks. sammenligner fødevarerpriser, hvor der dog er fantastisk billigt i Danmark.

Til trods for at vi har betragtelig større moms end næsten alle de lande, vi sammenligner os med, er prisniveauet i Danmark for f.eks. fødevarer utrolig lavt. Det gælder også for mange turistomkostninger som hoteller osv., og det er netop, fordi konkurrencen er så utrolig hård. Uanset hvilke bøger man kommer rendende med, er det den kendsgerning, vi oplever som forbrugere.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Vi har jo det system, at man inde på kontorerne kan følge med i, hvad der foregår, og det sad jeg faktisk og gjorde, da jeg hørte, at hr. Baadsgaard afæskede fru Pernille Sams, hvilke virksomheder det skulle være, og lidt efter fik vi i anden eller tredje omgang en bemærkning om, at det jo ikke var almindelige virksomheder.

Må jeg så ikke her afæske hr. Baadsgaard, hvilke offentlige virksomheder det er, der skal have hvilken beskyttelse, i stedet for sådan noget løst noget med, at det kan være nogle affaldshistorier og sådan noget. Det er jo det, der interesserer os. Hvad går det ud på? Hvilke firmaer drejer det sig om? Og hvad er det, de skal beskyttes imod?

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Baadsgaard, at der ikke kun er tale om særlove, som nu kan sætte konkurrenceloven ud af kraft. Der er også tale om enhver beslutning, som træffes i en kommunalbestyrelse, et amtsråd eller alt muligt andet, hvor man beslutter, at nu vil man bruge skatteydernes penge på at gå ud at konkurrere med det private erhvervsliv.

Alle disse beslutninger er også pr. definition undtaget fra at skulle underlægges konkurrenceloven, hvis myndigheden selv beslutter, at de skal være undtaget.

Nu beder hr. Baadsgaard om et konkret eksempel, og så vil jeg sige, at det i princippet er alle offentlige virksomheder, der kan undtages, så derfor kan han få alle de eksempler, han vil. Det kan være en kommunal gartneriafdeling, hvis hr. Baadsgaard meget gerne vil have det. Det kan være et kommunalt ønske om at oprette et slamsugerfirma. Alle muligheder er åbne og kan undtages.

Derfor er der kun ét at gøre, hvis man vil bevare muligheden for konkurrencedygtige danske arbejdspladser i det private erhvervsliv, og det er i det mindste at få konkurrenceloven til også at gælde de offentlige virksomheder. Alt andet er da stjerneurimeligt. Det er urimeligt nok i forvejen, at de kan bruge skatteydernes penge, men det er da endnu mere urimeligt, hvis de ikke en gang skal underlægges samme konkurrenceregler.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Jeg har besluttet ikke at tage en kort bemærkning, så jeg vil i stedet lige knytte en bemærkning til det foregående emne, nu da jeg alligevel har ordet, og det er til hele spørgsmålet, om der findes monopoler og mangel på konkurrence på det danske marked.

Man kan sagtens komme med eksempler på, at der er konkurrence, men man kan sandelig også komme med eksempler på områder, hvor der ikke er konkurrence. Jeg skal bare nævne

mejeriområdet, ølområdet, cementområdet og som den seneste begivenhed har understreget, asfaltområdet i forbindelse med Phønix. Der er masser af områder i Danmark, hvor der mangler konkurrence, og derfor er vi også glade for, at regeringen nu kommer med et forslag til en egentlig konkurrencelov. Det har vi ikke haft i mange år, og vi er et af de få lande i Europa, der ikke har sådan en lov.

Regeringen har været længe om det, det skal siges, men til gengæld er lovforslaget også blevet bedre, end man kunne frygte. Jeg skal især nævne, at man nu trods alt indfører forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, og man indfører forbud mod misbrug af dominerende stilling. Det er to gode ting, og det skal man have tak for.

Men der mangler altså stadig væk noget, og det, man er nødt til at tage fat i, er, at der ikke er nogen form for kontrol med fusioner. Jeg skal minde om, at det står vi ret alene om. Da jeg hørte hr. Svend Erik Hovmands indlæg, hvor han sagde, at nu skulle vi tilnærme vores lovgivning, hvad der er gældende i EU og i dets medlemslande, tænkte jeg, at det var søreme godt, nu går Venstre ind for fusionskontrol.

For hvad er sagen: I EU som helhed er der fusionskontrol, og i samtlige EU-lande med undtagelse af Danmark, Holland, Luxembourg og Finland er der også fusionskontrol. Finland indfører nu fusionskontrol, fordi deres to største supermarkedskæder slutter sig sammen, og så har de opdaget, at de har behov for det.

I Danmark har sagen om Phønix jo illustreret for mange, i øvrigt også i den borgerlige lejr, at vi har brug for fusionskontrol. For hvad er tilfældet her? Sagen er, at vi har et marked med langt højere priser end i andre lande, fordi vi har beskyttet markedet på den måde, at nogle få firmaer kunne aftale tingene med hinanden.

Frygten for, at Phønix skal gå til en norsk ejer, er jo ikke, at danske arbejdspladser kommer på norske hænder. Næh, det er frygten for, at monopolet vil blive brudt, og at priserne kommer ned. Her er et tilfælde, hvor et brud på monopolet ville være en klar fordel ikke alene for de ansatte – det har været nævnt – men sandelig også for de danske forbrugere.

Hr. Baadsgaard siger, at fusioner er nyttige. Ja, vist da. Jeg kan nævne mange fusioner, der er nyttige, men en kontrol med fusioner betyder ikke et forbud mod fusioner, den betyder, at man skal anmelde dem, så monopolmyndighederne kan gribe ind eventuelt ved at stille betingelser for en fusion.

Det er det, der sker i EU. Hver eneste sammenslutning og hvert eneste samarbejde, f.eks. samarbejdet mellem SAS og Lufthansa, skal godkendes af EU's monopolmyndigheder.

Det samme burde selvfølgelig være tilfældet på det niveau, som er for lille for EU, men som får betydning for dele af det danske marked, og derfor burde vi have en fusionskontrol. Jeg håber sandelig, at regeringen kan overtales til at indføre det. Det ville være sært, hvis vi skal være næsten det eneste land i EU, der ikke har nogen mulighed for at gribe ind i tilfælde af konkurrencebegrænsende fusioner.

Det var det væsentligste problem: den manglende mulighed for at begrænse fusioner. Der er andre problemer.

De borgerlige partier har været stærkt inde på, at offentlige virksomheder nu kommer med, men at de er undtaget. Jeg vil i øvrigt sige, at vi er tilhængere af, at de kommer med, og vi er også tilhængere af, at der er visse undtagelser. Jeg er ikke enig i den borgerlige hetz, men jeg er enig i, at den bestemmelse, der står i lovforslaget, er for vag. Man kan ikke læse, hvilke offentlige virksomheder der undtages, og selv om vi ikke tror på de skrækvisioner, der kommer fra borgerlig side, vil vi godt kunne læse i et forslag, hvad loven går ud på, når vi vedtager den. Derfor skal formuleringen ændres på dette punkt.

I den nugældende lov er der en bestemmelse, som tillader boghandlere at operere med et fastprissystem. Denne bestemmelse er tilsyneladende gået ud, og af kulturpolitiske grunde ønsker vi at bevare en sådan bestemmelse, så den skal ind igen.

Endelig er der hele spørgsmålet om åbenhed. Den nuværende lovgivning bygger på gennemsigtighed. Det er naturligt, at når man nu går over til et andet princip, vil gennemsigtigheden blive formindsket, men vi vil godt under udvalgsarbejdet undersøge, om vi ikke er gået for vidt. Gennemsigtighed og åbenhed har trods alt en selvstændig værdi.

Jeg skal konkludere med at sige, at vi vil give tilsagn om et positivt udvalgsarbejde. Det er vores hensigt at opnå sådanne ændringer af lovforslaget, at vi kan stemme for ved tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Må jeg allerførst lige sige en ting, som jeg ikke nåede i mit første indlæg, nemlig at sagen

omkring aviser og bøger føler vi også behov for at se nærmere på i udvalget. Jeg tror, der her er tale om en lapsus.

Men må jeg så sige om det med fusions-spørgsmålet, som SF's ordfører er inde på: Det mener vi faktisk er et spørgsmål, der kan klares over de børsetiske regler, og jeg har også set, at formanden her har taget et initiativ.

Det, der bringer mig frem, er imidlertid spørgsmålet om offentlig virksomhed. Jeg forstår simpelt hen ikke venstrefløjens kamp for de offentlige virksomheder, for venstrefløjen må da også have en interesse i, at forbrugerne hele tiden er sikre på at få den bedste ydelse til den laveste pris, og at de konkurrencemæssige spilleregler, der gælder for det private arbejdsmarked, selvfølgelig også må gælde for offentlige virksomheder.

Hvorfor skulle SF have en særlig interesse i at beskytte særlige offentlige virksomheder, hvis det betyder, at skatteborgerne rammes, hvis det betyder, at forbrugerne af offentlige virksomheder kommer til at betale mere, end de ellers skulle have betalt?

Jeg vil gerne spørge SF's ordfører: Hvad er den dybere ideologiske tankegang i at lave en særlig beskyttelse af offentlig virksomhed her i landet? Jeg forstår ikke, at man kan have den opfattelse, at bare det er en offentlig virksomhed, gør det ikke noget, at omkostningerne er for store, og at man ikke kan klare sig på lige fod i konkurrencen med private virksomheder osv.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Det er beklageligt, at vi skal forlænge debatten, fordi hr. Svend Erik Hovmand ikke hørte efter, hvad jeg sagde. Jeg sagde helt konkret, at den passus i lovforslaget om offentlige virksomheder kan SF ikke støtte. Vi ønsker en generel ligestilling. Vi kan sagtens finde områder – affaldsområdet har været nævnt – hvor kommunerne har brug for at have mulighed for at kontrollere, hvad der sker, men vi vil have det præciseret. Vi vil ikke stemme for en blankocheck, vi vil kunne læse ud af loven, hvad det er, vi undtager, og hvad vi ikke undtager.

Ulla Solvang (RV):

Da hr. Bjørn Elmquist ikke kan være til stede, skal jeg læse hans ordførertale op.

I Det Radikale Venstre synes vi, det er vigtigt og rigtigt, at vi nu omsider tilslutter os de principper, som vi kender fra Romtraktaten, og som er bærende for hele det indre marked.

For det første er fri konkurrence en grundlæggende betingelse for, at man overhovedet kan tale om et frit marked, og for det andet er et frit marked netop, hvad der er bedst for virksomhederne. Misbrug af dominerende markedsstilling og konkurrencebegrænsende aftaler vil især gå ud over de mindre virksomheder, og en sådan udvikling er vi imod.

En halvårsrapport fra vismændene sidste år slog fast, at der er tusinder af arbejdspladser at hente i Danmark, hvis den frie konkurrence sikres bedre vilkår, og det er netop intentionen med dette lovforslag.

For det tredje er fri konkurrence også til gavn for forbrugerne, for fri konkurrence sikrer bedre varer til lavere pris – alt andet lige, som økonomerne plejer at sige – og det lovforslag, som regeringen her har fremsat, indebærer et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler og et forbud mod misbrug af en dominerende markedsstilling.

Der er til bagatelgrænsen knyttet enkelte undtagelser i lovforslaget, men i det hele har bagatelgrænsen til hensigt at modvirke urimelige administrative byrder både for de involverede virksomheder og for konkurrencemyndighederne.

Loven medfører også en pligt for virksomhederne til at meddele det til konkurrencemyndighederne, når de har foretaget en fusion, en virksomhedsovertagelse eller en sammenlægning. Det betyder, at konkurrencemyndighederne bliver orienteret i tide og dermed har mulighed for at følge de relevante virksomheders markedsadfærd med henblik på at sikre den frie konkurrence.

Om denne del af forslaget vil jeg dog godt tilføje, at de allerseneste måneders tummel omkring asfaltvirksomheden Phønix nok giver anledning til fornyede overvejelser om den konkrete ordning på fusionsområdet. Og vi kan undervejs i udvalgsbehandlingen drøfte, om vi i den nye konkurrencelov eller eventuelt andre steder i erhvervslovgivningen bør etablere en kodeks eller en anden nærmere regulering af visse forhold vedrørende fusioner.

Men tilbage til det foreliggende forslag:

Som endnu et vigtigt hovedprincip betyder det, at offentlig og privat erhvervsvirksomhed bliver ligestillet. Det vil således kun være i tilfælde, hvor en egentlig politisk beslutning har bestemt noget andet, at konkurrenceloven må vige.

Med hensyn til offentlig erhvervsvirksomhed kan konkurrencemyndighederne rette en henvendelse til virksomheden for at gøre opmærksom på, at en bestemt adfærd er skadelig for den frie konkurrence. Der kan i sagens natur kun være tale om en mulighed for at rette henvendelse, for hvis konkurrencemyndigheden havde yderligere beføjelser, ville den jo blive en slags overordnet instans i forhold til lovgiver og andre politiske instanser.

Sluttelig skal jeg sige, som jeg sagde indledningsvis: at vi i Det Radikale Venstre er glade for, at de principper, som vi på dette område kender fra Romtraktaten, nu endelig bliver grundlaget for den danske konkurrenceretlige regulering, og at lovforslaget, som det ligger her, vil betyde bedre forhold for den frie konkurrence i Danmark – med de positive konsekvenser for erhvervslivet, beskæftigelsen og forbrugerne, som jeg nævnte før, og det støtter vi i Det Radikale Venstre.

Kirsten Jacobsen (FP):

Fremskridtspartiet går ind for fri konkurrence, for åben og en ærlig konkurrence på lige vilkår. Men når vi ser på lovforslaget her, er vi jo nødt til at erkende, at der er både det ene og det andet i forslaget. Vi erkender nemlig, at vilkårene, som de har været indtil nu, ikke har været gode nok; men dér, hvor vilkårene har været dårlige for konkurrencen, mangler jeg egentlig i lovforslaget redskaber for Konkurrencerådet til at rette op på miseren.

Men det største anstøds punkt for Fremskridtspartiet er, at man finder, at offentlige virksomheder skal undtages, for i Fremskridtspartiet kan vi ikke acceptere, at man kan give private virksomheder påbud, hvorimod offentlige virksomheder, blot kan få en henstilling, som de kan vælge enten at følge eller at lade være med at følge.

Og hvis det er en misforståelse, vil jeg bede ministeren om heroppefra nøjagtigt at påpege, hvor i dette lovforslag den ændring er, der sikrer, at offentlige virksomheder i fremtiden vil blive underlagt nøjagtig de samme vilkår som private virksomheder, hvor den bestemmelse er, som sikrer, at Konkurrencerådet har magt til at give offentlige virksomheder de samme pålæg om at ophæve aftaler, som det har over for private virksomheder, for det har vi ikke kunnet læse i forslaget.

I Fremskridtspartiet synes vi, at det er uacceptabelt, at man overhovedet kan drive offent-

lig virksomhed, og især hvis man kan gøre det på ulige vilkår.

Så vil jeg vende mig lidt mod det, der kaldes forbudet mod misbrug af en »dominerende markedsstilling«, for når man læser forslaget, fremstår det som et noget abstrakt begreb:

Betyder det forbud mod en dominerende stilling, at regeringen endelig har tænkt sig at gøre noget ved det magtmonopol, som findes blandt de finansielle supermarkeder, f.eks. når det drejer sig om ejendomsomsætning? Hvor er de bestemmelser i dette lovforslag, som sikrer, at alle de uheldige tilfælde, som man har set i forbindelse med ejendomsomsætning, hvor man bliver påtvunget det ene og det andet og det tredje og det fjerde produkt, ikke længere kan finde sted? For jeg har lagt sager på bordet for medlemmer af Konkurrencerådet, som de har indrømmet, at de godt kendte, men hvor de bare ikke kunne bevise noget, fordi de ikke havde de fornødne redskaber.

Så hvor er de redskaber i dette forslag, som gør, at man ikke længere kommer ud for, at når man går ind ad den ene dør for at købe et par sokker, kommer man ud af den anden dør med en hel garderobe – måske oven i købet til overpris – og for, at en handel bliver betinget af, at der lægges noget andet oveni?

Derfor vil jeg til slut sige til ministeren, at Fremskridtspartiet er positivt over for at få en ny og bedre konkurrencelov, men at vi er meget store modstandere af, at der skal være særvilkår for offentlige virksomheder, og at vi er meget interesserede i at få sikret, at de uheldige virkninger, der har været af den dominerende markedsstilling i den finansielle sektor, bliver ophævet.

Hvis vi kan få sikkerhed for dét, kan vi formentlig til slut støtte ministerens forslag, men hvis vi skulle stemme om ministerens forslag, som det foreligger lige præcis her og nu, ville tommelfingeren vende nedad og lampen lyse rødt. Men jeg håber, at der under udvalgsarbejdet bliver stillet de fornødne ændringsforslag.

Så hvis der er samarbejdsvilje fra regeringens side, er vi også samarbejdsvillige.

Frank Aaen (EL):

Hele denne debat forgår jo i virkeligheden på et forløjet grundlag, idet man lader, som om man bare ved at regulere lidt her og der og ophæve nogle aftaler og få lidt gennemsigtighed lige pludselig vil have en økonomi med fri konkurrence, og hvad er det for noget sludder, for vi

har jo en økonomi, der dag for dag bliver mere og mere koncentreret, og hvor de multinationale selskaber vokser?

Hvad angår verdenshandelen, er den jo i stadig stigende grad bare en handel mellem et multinationalt selskabs to afdelinger, og hvis vi kigger på dagligvaremarkedet, så er det 3-4 butikskæder og 10-15 storleverandører, der dominerer, hvad vi kan købe i butikkerne, og hvis vi kigger på værfterne, så er det ét stort værft, og hvis vi kigger på elektronikindustrien, så er det 2,3,4 store selskaber, der dominerer, og hvis vi kigger på det kulturelle område, f.eks. med hensyn til, hvad der foregår med tv-stationerne rundt om i verden, så er det jo en utrolig koncentration, der foregår.

Og så står man her og diskuterer, om en ny konkurrencelov kan sikre, at der ikke indgås ufine aftaler virksomhederne imellem!

Jamen det er jo enkelte virksomheder, der dominerer, og det griber man jo overhovedet ikke ind over for med det, der foreligger her, og med det udgangspunkt må vi derfor sige, at det ikke er en lov, der rykker noget som helst.

Alligevel er vi i Enhedslisten tilfredse med, at man indfører et forbudsprincip, så man på den måde i hvert fald kan gøre lidt for at forhindre misbrug – for nu ikke at overvurdere mulighederne – af dominerende stilling på markedet.

Og vi kan også fuldt ud støtte de undtagelser, der er omkring offentlig virksomhed, for dér skal vi ikke have Konkurrencerådet til at stå over demokratiske beslutninger. Vi skal ikke have Konkurrencerådet til at tvinge Københavns Kommune til at bryde blokaden i Nyhavn og køre affaldet væk og på den måde blande sig i en faglig konflikt, således som det kunne have gjort det forleden dag, hvis det havde haft magten til det. Vi skal ikke have Konkurrencerådet til at udøve den form for aktivitet, men det er muligt, hvis man ser på formuleringerne i lovforslaget.

Jeg har tidligere i en anden sammenhæng været inde på, at der også er eksempler på, at man som offentlig myndighed misbruger sin stilling, men jeg tror ikke, vi skal bruge konkurrenceloven til at regulere dét; jeg tror, vi skal kigge på tilsynet med kommuner og amter for at se, om der er brug for at forstærke dens mulighed for at gribe ind, hvis der sker et misbrug lokalt, og jeg tror, vi skal kigge på Folketingets muligheder for at gribe ind, hvis der er statslige virksomheder, der misbruger en dominerende stilling på markedet. Den vej rundt tror jeg vi

skal løse de problemer og ikke ved lige pludselig at få det lagt ind i Konkurrencerådets regi. Det tror jeg er meget farligt.

Det vil altså sige, at selv om vi synes, forslaget er utilstrækkeligt, er vi alligevel villige til at være med til at bære det igennem; men under udvalgsbehandlingen vil vi også arbejde for nogle stramninger, specielt hvad angår fusionskontrollen, som jeg var inde på under de korte bemærkninger. For der er jo år for år en stigning i antallet af køb og salg af virksomheder.

Vi har nævnt eksemplet med Phønix, som andre ordførere også har været inde på, og hvor man jo slås om at omstrukturere asfaltmarkedet i Danmark, som jo i alt væsentligt leverer til det offentlige, men hvor vi altså i dag ikke har nogen mulighed for at få indflydelse på, hvad der foregår, for det er overladt til en offentlig auktion, uden at vi som offentlig myndighed har mulighed for at gribe ind, selv om vi er afhængige af den industri - desværre alt for meget; det er jo velkendt, at vi i Enhedslisten synes, den skulle lave noget mindre.

Og næste gang er det jo en stor medicinalvirksomhed, f.eks. Novo Nordisk, eller måske en anden virksomhed med afgørende offentlig indflydelse, der bliver solgt. Skal vi så også bare kigge på? Ja, det skal vi, som reglerne er i dag, for hvis ikke vi får en fusionskontrol ind i loven, så kan vi som Folketing bare sige: Hov, det var en skam!

Her er en virksomhed, som vi har støttet med milliarder af kroner i udviklingshjælp og med viden, som den har suget ud af de danske læreanstalter og det danske hospitalsvæsen, en milliardværdi skabt på et offentlig grundlag, og så vi må bare se på, at den bliver solgt, måske på samme måde som på den auktion, som Phønix er udsat for i øjeblikket, og derfor forstår jeg simpelt hen ikke, at regeringen i modstrid med EU har undladt at tage fusionskontrollen med ind i loven.

Og vi ønsker en yderligere udvidelse af lovens muligheder for at indsamle og offentliggøre oplysninger om ejerforhold og om, hvem der kontrollerer de enkelte markeder.

Og vi har også nogle andre ændringsforslag, som vi vil arbejde for - nu skal jeg nok skynde mig lidt - f.eks. med hensyn til spørgsmålet om gennemsigtighed. Der ønsker vi, at der sker en offentliggørelse af de aftaler, der godkendes. Men vi vil gerne sikre, at pris aftaler på bogmarkedet og på dagbladsmarkedet fortsat kan gennemføres, for det er vi tilhængere af af kulturelle og demokratiske årsager.

Men der er altså brug for ganske andre boller på suppen, hvis vi skal have lidt styr på den monopolisering og koncentration af den økonomiske magt, der foregår.

Sonja Albrink (CD):

Konkurrenceloven er erhvervslivets vigtigste lov, og derfor ønsker CD, at lovforslaget bliver vedtaget med så bredt et flertal som overhovedet muligt.

Forslaget til en ny konkurrencelov sigter på ligestilling af offentlig og privat virksomhed, på effektivisering og på tilpasning til EU's love.

Alle ved, at CD både har arbejdet for, at borgerne får den bedst mulige service og de bedst mulige varer, og for, at danske virksomheder har gode konkurrencebetingelser, ikke mindst for beskæftigelses og velfærdens skyld, for borgerne skal have sikkerhed for, at de ikke betaler for høje priser eller får for dårlig kvalitet, og ingen skal tages ved næsen, hverken af et privat firma med monopol eller af det offentlige i form af manglende konkurrence.

Men der er problemer i lovforslaget, for i CD mener vi ikke, at lovforslaget er vidtgående nok, når det gælder at sikre, at vi kan få fuld gavn af markedsmekanismerne i den offentlige sektor. Udgangspunktet bør være så meget ligestilling af det offentlige og det private som overhovedet muligt.

I lovforslaget skal nogle offentlige virksomheder dog kunne tilsidesætte konkurrenceloven, fordi de er styret af f.eks. lovkrav. Men hvis konkurrenceloven ikke skal gælde for al offentlig virksomhed, må vi stille krav om, at det kan kontrolleres, dels at det er en rimelig undtagelse uden skade for borgernes service, fordi der mangler konkurrence, og dels at de, der træffer beslutningen, er folkevalgte. For hvis loven medfører, at en offentlig virksomhed selv kan beslutte, at den ikke vil have konkurrence, synes jeg ikke, vi er kommet mange skridt videre.

Hvad angår fusionskontrol, er vi i CD tilfredse med, at der er blevet en anmeldelsespligt. Men vi vil under udvalgsbehandlingen nærmere undersøge problemstillingen privat-offentlig, før vi tilkendegiver vores stilling til dette lovforslag.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Der blev stillet et spørgsmål tidligere i debatten, som ikke er blevet besvaret af den ordfører, spørgsmålet var rettet til. Jeg vil spørge ministeren om det samme, nemlig: Hvad er det for

offentlige virksomheder, der skal beskyttes af det her forslag? Kan vi få nogle konkrete ting på bordet, så vi ved, hvad vi har at forholde os til, hvis det her forslag bliver vedtaget?

Hermed har jeg også allerede indiceret, at Dansk Folkeparti naturligvis ikke kan støtte forslaget i den form, som det har nu, under ingen omstændigheder. Vi mener, at konkurrence er et gode. Det er godt for forbrugernes fri valgmulighed. Det giver de bedste ydelser til den laveste pris. Det betyder, at der er en sammenhæng mellem pris og kvalitet. Monopoler er til skade for forbrugerne, det er erkendt, det er det inden for privat regi. Og så er mit spørgsmål: Hvorfor i alverden er det ikke også det, når det drejer sig om offentlig virksomhed?

Og derfor er spørgsmålet til ministeren: Hvad er det for virksomheder, der skal beskyttes? Det er for os totalt uforståeligt, at den erkendelse, som har bredt sig, og som åbenbart har meget bred opbakning her i Folketinget, om, at det er bedst for forbrugerne, for konkurrencen osv., at der er konkurrence, effektiv konkurrence, ikke kan brede sig, når det drejer sig om offentlige virksomheder.

Det har allerede været nævnt af andre ordførere heroppefra, at regeringen inden for de seneste år har fået gennemført love, som giver lokale offentlige myndigheder større mulighed for engagement i erhvervsvirksomheder, har fået gennemført en lovgivning, som øger kommunernes mulighed for at arbejde for hinanden, og generelt har fået øget antallet af offentlige selskaber. Det betyder også, at hvis en reel konkurrence på den her baggrund skal etableres, så kræver det en ligestilling i det her lovforslag mellem private og offentlige virksomheder. Og det betyder altså, som mange også har været inde på allerede, at der skal ændres ganske meget i lovforslaget.

Ud over det vil jeg komme med den kommentar, at jeg synes, det har været lidt pudsigt at høre ordførernes kommentarer omkring det her med EU-reglernes indvirken på dette lovforslag. Der har endda fra nogle partier, som ofte er meget stærkt tilhængere af EU's regler og Traktatens bestemmelser, været stor skepsis over for forbudsbestemmelsen i det lovforslag, som regeringen her har fremsat. Det er rent faktisk det forbudsprincip, som er gældende i EU-Traktatens regler i artikel 85 og artikel 86.

Det synes jeg egentlig har været lidt pudsigt, og jeg kunne godt tænke mig at høre ministerens kommentarer til, om ikke det i virkelighe-

den er lidt af en pseudodiskussion, for er sandheden ikke, at EU's konkurrenceregler gælder i Danmark, lige så vel som de gælder i andre EU-lande? Er det ikke sandheden, at så snart man kan sige, at en aftale på nogen måde påvirker samhandelen, altså når der etableres nogle aftaler, som er konkurrencebegrænsende, eller når man har en dominerende stilling, altså når der er noget, som på en eller anden måde kan siges at påvirke samhandelen, så gælder EU's konkurrenceregler i artikel 85 og artikel 86 rent faktisk i dag? Artikel 85 forbyder konkurrencebegrænsende aftaler, og artikel 86 forbyder misbrug af dominerende stilling.

Hvis sandheden er, som jeg her har fremlagt det, så gælder forbudsprincippet jo allerede i dag, så snart man kan sige, at der er tale om noget, som har en vis effekt på samhandelen. Og det gælder jo altså ikke nødvendigvis kun samhandelen mellem medlemslande, det gælder jo samhandel i det hele taget inden for et vist af Domstolen defineret, afgrænset område; så det behøver ikke nødvendigvis være mellem lande. Det kan alene være på grund af den størrelse, handelen har i et enkelt land, at EU-Traktatens regler kan få indvirkning.

Hvis vi nu ikke vedtager det her princip, jamen så gælder det jo alligevel for en meget stor dels vedkommende også i Danmark, og derfor vil jeg spørge: Hvad vil effekten egentlig være, hvis vi får forbudsprincippet pillet ud her, hvad skal man sige, i volumen i forhold til den effekt, konkurrencereglerne ellers har på dansk erhvervsliv?

Med dette har jeg altså sagt, at Dansk Folkeparti naturligvis er stærkt tilhænger af en effektiv konkurrence og af regler, der sikrer, at der ikke er monopollignende dannelser på markedet, der forhindrer konkurrencen. Men vi synes, der er store mangler i det fremsatte lovforslag, og de ting skal naturligvis rettes, for at vi vil kunne støtte lovforslaget ved den endelige, tredje behandling her i Folketingssalen.

Flemming Hansen (KF):

Konkurrenceloven er jo erhvervslivets grundlov; sådan kan man næsten sige det. Derfor var jeg glad for, at hr. Baadsgaard meldte ud, at regeringen vil forhandle med partier, der vil tage et medansvar, og jeg synes også, at både fru Pernille Sams og andre ordførere kvitterede for denne udmelding. Det synes jeg var lidt vigtigt.

En ting, jeg ikke kan finde ud af, når jeg læser lovforslaget og bemærkningerne – derfor spør-

ger jeg om det her - er spørgsmålet om de frivillige kæders placering inden for detailhandelen og inden for andre områder. Hvordan er de frivillige kæders konkurrencemulighed over for kapitalkæderne? Jeg synes ikke, det fremgår tydeligt, men jeg kan til gengæld sige med stor overbevisning, at det er et utrolig vigtigt område.

Jeg har allerede stillet et skriftligt spørgsmål til ministeren om, hvorvidt de frivillige kæder kan fortsætte deres aktiviteter på uændrede vilkår. Vi kan jo tage et eksempel og sige, at en kapitalkæde som Netto altså kan sende kataloger ud over hele landet med faste priser og en meget stærk markedsføring. Hvis nu Favørkæden ikke kan gøre det samme, fordi den ligger over 1 mia. kr. i omsætning, så kan man lige så godt sætte datoen for, hvornår Favørkæden skal lukke.

Derfor mener jeg, det er en meget vigtig pointe, som jeg gerne vil have ministeren vil svare på, hvis det er muligt nu, men ellers senere skriftligt, da jeg har stillet spørgsmålet, for jeg synes ikke, det klart fremgår af lovforslaget. Der står noget om det, men det er ikke så klart, at jeg i hvert fald kan forstå det, og så kunne det jo også være, der var en enkelt anden, der ikke kan.

Erhvervsministeren (Jan Trøjborg):

Jeg vil gerne sige tak til en række ordfører for en imødekommende holdning til forslaget og en udtrykt vilje til at forhandle et resultat på plads, således at vi kan få det, jeg vil kalde en mere moderne konkurrencelovgivning i Danmark.

Jeg vil sådan set meget gerne tage udgangspunkt i det, hr. Kristian Thulesen Dahl spurgte om. Hr. Kristian Thulesen Dahl spurgte: Jamen er det ikke sådan, at vi har en EU-Traktat, der har nogle relevante traktatbestemmelser, der omhandler konkurrence, og er de ikke også gældende for Danmark? Og hr. Thulesen Dahl gav næsten selv svaret: Jo, de er gældende for Danmark.

Og det var jo lidt en pudsigt fornemmelse at høre de partier, der traditionelt er meget positivt indstillede over for EU og især Traktatens bestemmelser, der skal forhindre forvriddning af konkurrenceforholdene - samhandelsforholdene, som det hedder i Traktaten - mellem landene og principielt er for Traktatens bestemmelser om konkurrence eller forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, være så stærkt kritiske over for, at vi ændrer den danske konkurrence-

lovs princip. Fru Pernille Sams var endda så stærk i sine udtalelser, at fru Pernille Sams henholdte sig til, at den nuværende lovgivning bestemt var meget bedre.

Men hr. Kristian Thulesen Dahl har selvfølgelig ret. EU-Traktatens bestemmelser gælder også, for så vidt angår konkurrenceområdet, for Danmark.

Imidlertid er det vigtigt at pointere, at der jo er en vis arbejdsdeling, og der er visse ting, som EU-Kommissionens konkurrencesekretariat ikke tager sig af. EU-Kommissionens konkurrencesekretariat skal selvfølgelig overvåge og tage sig af sager, der bliver anmeldt, men der er, som jeg siger, en vis arbejdsdeling, således at det er de store sager, der ender dér, men mange andre sager, som er relevante for det danske marked, skal det danske Konkurrenceråd tage sig af. Denne arbejdsdeling er der naturligvis mellem myndighederne.

Så vil jeg meget gerne sige lidt om spørgsmålet om offentlig regulering. Fru Kirsten Jacobsen var inde på det ligesom hr. Svend Erik Hovmand og fru Pernille Sams; der var mange, der var inde på spørgsmålet. Jeg takker for fru Kirsten Jacobsens, hr. Kristian Thulesen Dahls, hr. Kjeld Rahbæk Møllers og hr. Frank Aaers positive holdning til lovforslaget.

Men jeg er også opmærksom på, at det er vigtigt, at vi får forklaret, hvordan reglerne er tænkt, for så vidt angår offentlig regulering.

Punkt 1: I dag er der en generel undtagelse for alle erhvervsvirksomheder, som er offentlige.

Punkt 2: Lovforslaget skaber principiel ligestilling mellem offentlig og privat erhvervsvirksomhed. Det vil sige, at der åbnes op for mere kompetence til konkurrencemyndighederne, ikke mindre, men mere kompetence til konkurrencemyndighederne.

Punkt 3: Hvad er det så, der kan undtages? Er det offentlige erhvervsvirksomheder? Nej, det er det ikke. Offentlig erhvervsvirksomhed vil være ligestillet med privat erhvervsvirksomhed ifølge bestemmelserne, som det fremgår af lovforslaget. Hvis offentlige erhvervsvirksomheder er leverandører, omfattes de af bestemmelserne i konkurrencelovsforslaget. Hvis offentlige virksomheder agerer inden for handel og fremstilling i form af aktieselskaber, som kommunerne har fået en adgang til at kunne oprette i samarbejde med andre kommuner eller i samarbejde med private virksomheder, ja, så omfattes disse selskaber på helt naturlig vis af de bestemmelser, som foreslås i lovforslaget.

Det er vigtigt at præcisere, at der er tale om, at der af de besluttende myndigheder – først og fremmest lovgivningsmagten – kan vedtages visse undtagelser fra konkurrencebestemmelserne, når det handler om offentlig regulering, der er fastsat i lov eller udmøntes på anden vis af de udøvende myndigheder, men primært og principielt baseret på lov. Som et eksempel kan nævnes, at der er lovgivet om taxikørsel, der er lovgivet om amternes forpligtelse til at organisere den kollektive trafik, der er lovgivet om, at der skal være undtagelse for konkurrence på ombæring af post for breve op til 150 g. Der er altså tale om vedtaget offentlig regulering, hvor det accepteres, at konkurrencemyndighederne ikke kan gribe ind.

Hvorledes udmøntes det så i praksis? Ja, det udmøntes ved, at kommunerne – eller, hvis det f.eks. er buskørsel, amtet – afholder en licitation. De selskaber, der er billigst, får ordrerne og udfører så for et nærmere angivet antal år kørslen i det pågældende amt, og på den måde løses den serviceopgave. Og dér er det altså hjemlet ved lov, hvorledes det skal foretages.

Som udgangspunkt er det ikke lovligt for en kommune at drive almindelig erhvervsvirksomhed. Der er begrænsninger, i hvert fald i den uskrevne retsregel, der kaldes kommunalfuldmagten. Det betyder altså, at det er inden for kommunalfuldmagtens område, at kommunerne driver almen servicevirksomhed. Netop derfor vedtog Folketinget, at kommunerne skulle have mulighed for at drive erhvervsvirksomhed i konkurrence med private erhvervsvirksomheder i form af aktieselskaber. Det er jo netop en undtagelse, vedtaget ved lov, fra den generelle regel. Det siger i sig selv en hel masse om, at kommunerne ikke bare kan vedtage en særskilt offentlig regulering for områder, der ligger uden for kommunalfuldmagten.

Og det betyder, at der kan være behov for at præcisere – forstår jeg på ordførerne – hvad det er for områder, som man kan vedtage at regulere offentligt. Jeg vil gerne sige til de ordførere, der har været kritiske i forhold til, hvad det offentlige kan, og har spurgt, om det offentlige nu kan en hel masse mere, end det kunne før, at det er ikke tilfældet, tværtimod. Men der kan være behov for at præcisere grænserne for foretagsomhed, der har erhvervsmæssig karakter i kommunerne, og som man kan forestille sig undtaget fra konkurrencelovens bestemmelser.

Jeg må advare hr. Svend Erik Hovmand og fru Pernille Sams, der gør sig skyldige i en

alvorlig misforståelse, når de sammenblender spørgsmål om udliciteringsbestemmelser og konkurrencebestemmelser. Konkurrenceloven er tænkt at virke, hvor der er et marked, hvor der er flere, der byder på det; det er en antimonopollov. Når kommuner byder på en vare til andre kommuner, eller kommunen har et aktieselskab, der konkurrerer med private virksomheder, så gælder konkurrencelovens bestemmelser. Det er meget vigtigt at holde fast i.

Det er ikke ensbetydende med, at en kommune ikke kan bestemme, at rengøringen på rådhuset skal udføres in house. Det har ikke noget med konkurrencelovens bestemmelser at gøre, ej heller med EU's konkurrencebestemmelser i Traktaten. Hvis man ønsker en anden politik på det område, hvis man ikke ønsker, at kommunerne skal have mulighed for at bestemme, at rengøringen på rådhuset skal varetages af kommunens egen rengøringsorganisation, så er det ikke et spørgsmål om, at der skal være mulighed for konkurrence, altså spørgsmål om konkurrencelovens bestemmelser. Så er det et spørgsmål om, at man skal diskutere udbudsbestemmelser. Det har ikke noget med dette her lovforslag at gøre. Det er et spørgsmål, om man ønsker særlige bestemmelser for kommunens produktion til eget brug.

Det har ikke noget at gøre med, hvorledes markedet fungerer, eller om der er konkurrence på markedet. Men de misforståelser, der har været, håber jeg vi kan få rettet op undervejs.

Jeg synes, det er ærgerligt, fru Pernille Sams har sagt under diskussionen, at der er tale om en særskilt mulighed for undtagelse for offentlige erhvervsvirksomheder. Det har intet som helst med offentlige erhvervsvirksomheder at gøre. Der foreligger en særskilt mulighed for, at de besluttende organer, de folkevalgte organer, kan vedtage at undtage visse ting som f.eks. affaldsindsamling i en kommune, men denne undtagelse er ikke målrettet mod en offentlig virksomhed. Jeg ved godt, at det mange steder er kommunen, der varetager opgaven, men der kan lige så godt være aftalt en licitation, hvor private virksomheder varetager dette offentligt regulerede affaldsindsamlingsmarked i X-købing Kommune i 5 år, og dermed har myndighederne ingen mulighed for indgreb.

Så er der spørgsmålet, som blev rejst af hr. Svend Erik Hovmand, og jeg tror også af andre, om bindende videresalgspriser for bøger og tidsskrifter. Her vil jeg blot sige: Med den gældende konkurrencelovens bestemmelser er det

åledes i dag, at der er forbud mod fastsættelse af bindende videresalgspriser. Konkurrence- rådet kan dog give dispensation fra dette forbud, når der er vægtige grunde, der taler herfor, og denne dispensationsmulighed er blevet udnyttet på den måde, at dispensationerne er givet indtil videre. Det betyder, at Konkurrencerådet kan tage godkendelserne op til ny behandling.

Vi overgår – hvis lovforslaget vedtages – til et forbudsprincip. Det vil betyde, at der bliver en skjærpelse af konkurrencen, men samtidig mulighed for at anmode om fritagelse for konkurrenceforholdet og få en bestemmelse om bindende videresalgspriser, når der kan påvises særlige forhold, der gør sig gældende inden for visse brancher. Her er bindende videresalgspriser på bøger og blade selvfølgelig et eksempel, som kan tages op, og det er også hensigten, at konkurrencemyndighederne ligesom i dag skal have mulighed for at give en sådan dispensation.

Hr. Flemming Hansen spurgte om mulighederne for kædernes aftaler. Man kan læse i sidste afsnit i første spalte på lovforslagets side 26, at der kan udformes en gruppefritagelse for kædesamarbejde under hensyntagen til konkurrenceforholdene på det danske marked, hvor detailhandelen er karakteriseret ved kapitalkæder, frivillige kæder og kædesamarbejde inden for brugsforeningsbevægelsen. Ligeledes står der på side 26, at erhvervsministeren kan ændre eller ophæve en gruppefritagelse udstedt efter § 10, hvis forholdene har ændret sig på et punkt, der har været væsentligt for udstedelsen af fritagelsen, og det betyder altså, at den situation, hr. Flemming Hansen ønsker, der skal kunne tages højde for, er der også mulighed for at tage højde for ifølge bestemmelserne i lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Uanset ministerens optimistiske bemærkninger, da han forsøgte at gøre ordførernes indstilling op, må ministeren erkende, at det eneste parti, som gav en bare nogenlunde positiv tilslutning til forslaget, var Enhedslisten.

Jeg går ikke ud fra – men det kan jeg jo spørge ministeren om – at ministerens pejlemærke i spørgsmålet om konkurrenceloven er et samarbejde med Enhedslisten, og som følge heraf må jeg forvente, at ministeren vil være indstillet på at lytte til de mange og entydige bemærkninger, der har været om privat og offentlig virksomhed.

Ministerens kan selvfølgelig godt sige, at der er tale om misforståelser, og jeg skal ikke benægte, at der godt kan være tale om det i nogle tilfælde. Men vi ved alle sammen, hvad det handler om, og vi har masser af eksempler. Jeg behøver bare nævne ét, nemlig R 98, som fik en henstilling fra Konkurrencerådet om at ændre sin politik vedrørende afhentning af affald fra københavnske hoteller. Her var tale om en helt ublu konkurrence, hvor prisen var mange gange større, end hvis et privat firma havde fået lov til at gøre det. Men det fik dette private firma ikke, fordi Københavns Kommune fastholdt, at arbejdet skulle udføres af R 98, og det er bare ét af mange eksempler.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Først en kommentar til erhvervsministeren: Når jeg nu har hørt hr. Svend Erik Hovmands udlægning af Enhedslistens synspunkt, vil jeg gerne erindre om, at jeg sagde, at vi har ganske mange ønsker om ændringer af lovforslaget.

Men det, der bringer mig herop, er i virkeligheden, at jeg forstod erhvervsministerens udtalelse vedrørende faste priser på dagblade og bøger således, at ministeren mener, at den nye lov også giver mulighed for at aftale faste priser. Jeg har lagt mærke til, at forlæggerforeningen og dagbladernes forening ikke er så sikre på det, og derfor vil jeg allerede nu annoncere et skriftligt spørgsmål for at være sikker på og få på tryk, at ministerens tolkning er rigtig.

I øvrigt vil jeg spørge ministeren, om det ikke var en god idé at indhente høringsbidrag fra Kulturministeriet og Statsministeriet. De har jo fået lovforslaget til høring, men jeg har lagt mærke til, at ingen af de to ministerier har kunnet nå at svare til tiden, og jeg synes sådan set, det ville være gavnligt for sagens videre behandling, hvis der forelå hørings svar.

Pemille Sams (KF):

Jeg hørte selvfølgelig med en vis glæde, at ministeren ville tage spørgsmålet om de faste bogpriser og faste avispriser op, og jeg forstod på ministeren, at han ville sikre, at der ikke bliver tale om, at ordningen med faste bogpriser og faste avispriser bliver ødelagt som følge af lovforslaget, og at ministeren har sikret uændrede regler i fremtiden.

Jeg tager det også som et tilsagn fra ministeren om, at de frivillige indkøbskæder, som i dag på helt frivillig basis organiserer sig med hen-

blik på at kunne købe fælles ind og annoncere med fælles varepriser for at kunne konkurrere med de store kæder, heller ikke bliver berørt af det nye lovforslag. Jeg synes, det er vigtigt, at ministeren giver et klart svar på det, og hvis ministeren ikke tager afstand fra det, regner jeg med, det er et tilsagn om, at forholdene forbliver uændrede.

Så vil jeg gerne spørge om en anden ting: Ministeren har . . . ja, jeg bad altså om ordet som ordfører.

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):
Jeg opfattede det som en kort bemærkning.

Pernille Sams (KF):
Det var det altså ikke, men så vil jeg bede om en kort bemærkning, når jeg kommer ned.

(Kort bemærkning).
Kjeld Rahbæk Møller (SF):
Jeg vil også udtrykke min glæde over, at ministeren bekræfter, at den faste bogprisordning kan fortsætte. Det manglede også bare andet, for der er et meget bredt flertal i Folketinget, der har yttret ønske om det.

Så hæftede jeg mig ved, at ministeren overhovedet ikke omtalte et emne, der har spillet en meget stor rolle i debatten, nemlig spørgsmålet om fusioner. Men hvis det skal tages som udtryk for, at regeringen tænker over sagen, vil jeg ikke aftvinge ministeren en kommentar i dag.

(Kort bemærkning).
Flemming Hansen (KF):
Jeg bragte spørgsmålet om de frivillige kæder frem, fordi det, som jeg læser forslaget, ikke er helt tydeligt, hvad der står om dem.

Ministeren svarede, og det er jeg glad for, at det står helt konkret nederst på side 26. Men det er nok for længe siden, jeg har gået i skole, for jeg synes tværtimod, det er meget utydeligt. Der står:

»En dansk gruppefritagelse fra kædesamarbejdet vil skulle udformes under hensyn til konkurrenceforholdene . . .«

Men i næste afsnit står der, at erhvervsministeren kan, osv. osv. Det er da ikke særlig konkret, og det var netop det, jeg efterlyste. Det kan selvfølgelig være, at loven er lidt sjuksket og lidt dårlig, men hvis ministeren mener det, han siger, kan det jo lige så godt præciseres i lovforslaget i stedet for at bruge disse meget, meget

vage vendinger, som kan bruges og misbruges efter enhver ministers forgodtbefindende.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):
Jeg havde et tredje spørgsmål til erhvervsministeren. Jeg håber, ministeren har bemærket den store skepsis, som overalt har bredt sig vedrørende den skævvridning mellem offentlig og privat virksomhed, der er indeholdt i forslaget, og til opklaring af spørgsmålet føler jeg, det efter erhvervsministerens afsluttende tale er nødvendigt at bede erhvervsministeren om at være så sød at svare på et konkret spørgsmål: Hvis en kommunalbestyrelse beslutter, at den vil drive en slamsugerforretning, kan kommunalbestyrelsen så ifølge regeringens forslag beslutte, at denne forretning skal undtages fra konkurrencereglerne? Det er et meget præcist og konkret spørgsmål, som jeg gerne vil have et helt præcist svar på.

Erhvervsministeren (Jan Trøjborg):
Til fru Pernille Sams skal jeg svare det samme som til hr. Kjeld Rahbæk Møller: Regeringen tænker over svaret på dette meget præcise spørgsmål.

Jeg har ikke fantasi til at forestille mig, at man skulle kunne vedtage en offentlig regulering om slamsugning, men jeg vil meget gerne vende tilbage til et sådant eksempel og drøfte og diskutere det nærmere. Der kan godt være brug for at præcisere et par enkelte eksempler på, hvad kommuner kan vedtage med hensyn til regulering, og hvorledes der skal gives lovhjælp til det.

Til hr. Kjeld Rahbæk Møller: Det er rigtigt, at regeringen tænker. Der har været mange positive meldinger undervejs, og derfor er der god grund til, at regeringen tænker over, hvilke flertalsmuligheder der måtte være for forslaget. Jeg noterede mig dog - det skal jeg sige til hr. Svend Erik Hovmand - at mange partier var ganske positive og kun stillede krav om ganske små ændringer, og jeg noterede mig også, at hr. Svend Erik Hovmand var - om jeg så må sige - mere medgørlig end ordføreren fra Det Konservative Folkeparti og lød mere konstruktiv.

Til hr. Flemming Hansen vil jeg blot sige, at sagen er den, at konkurrencelovbestemmelserne selvfølgelig er generelle, og en enkelt ansøgning om gruppefritagelse skal behandles seriøst, akkurat som tilfældet er i dag. Derfor kan vi ikke med nogen form for rimelighed diskutere

her i Folketinget og efter min mening ej heller præcisere, at en bestemt gruppe på forhånd skal have gruppefritagelse på nærmere angivne vilkår. Det er også derfor, vi har fremsat et lovforslag, der sikrer, at konkurrencemyndighederne får mulighed for at udføre en effektiv overvågning og kontrol og foretage en seriøs behandling af de enkeltsager, der måtte komme.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Uanset ministerens seneste bemærkning går jeg ud fra som en given ting, at andelssamarbejde, samarbejde i private kæder osv., kan blive sikret, og at det er dét, der er hensigten med lovforslaget, så de særlige danske vilkår kan fortsætte. For os er det i hvert fald meget, meget afgørende, om de private virksomheders samarbejde, som er noget unikt for Danmark, kan køre videre.

Så lige en enkelt bemærkning om eksemplerne: Jeg tror også, der er behov for at få nogle eksempler. Ministeren var tidligere inde på, at nogle havde misforstået noget, og det kan da godt være. Men når det er sådan, at ministeren ikke er i stand til at svare præcist på et spørgsmål som det, fru Pernille Sams stiller, viser det jo lidt om den usikkerhed, der også præger andre i denne sal.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:
16) Første behandling af lovforslag nr. 2
Forslag til lov om ændring af retsplejeloven
(Hurtigere behandling af civile sager mv.)
Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 27/2 97).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Holger Graversen (S):

Formålet med lovforslaget her er at opnå hurtigere afgørelse af civile retssager. Forslaget bygger stort set på de forslag, som Dommererådet og Advokatrådet har fremsat. I forudsættelse af, at retssager ikke trækker unødigt længe ud.

Helt konkret foreslås der en række mindre ændringer i retsplejeloven med fornævnte formål: at sikre en hurtigere behandling af civile retssager. Dette gøres ved at give dommerne bedre muligheder for at styre sagsgangen i herved fremskynde sagerne. Dommerne får mulighed for i videre omfang end nu at si stop for nye sagspåstande og større beføjelse til at afslå anmodninger om at udsætte sager. Derudover indføres der sanktioner for overskridelse af bestemte frister for indlevering af såkaldte processkrifter.

Der er nok i dag alt for mange eksempler på, at parterne er for længe om at fremkomme med de nødvendige oplysninger, og i alt for mange tilfælde begæres en sag udsat måske blot for at hale sagen i langdrag.

Der indføres nu bestemte frister for tider mellem en sags optagelse og til selve domsafsigelsen. Den normale frist bliver 6 uger i byretssager og 3 måneder i landsretssager. Og når domsforhandlingerne er slut, skal det oplyses hvornår dommen bliver afsagt. Man kan måske synes, at disse frister er ret lange, og vi håber også, at de i langt de fleste tilfælde bliver kortere.

Desuden skal man i flere sager prøve i fællesskab med retten og de to parter at lægge en fælles køreplan, så der er lagt op til på mange måder at gøre loven mere brugervenlig.

Lovforslaget indeholder også forslag om at ophæve adgangen til at sende stævninger udelukkende med almindelig post, og det betyder så, at civile sager indledes med en oplæsning af stævningen.

Betænkning afgivet af Erhvervsudvalget den 22. maj 1997

Betænkning

over

Forslag til konkurrencelov

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til erhvervsministeren, som denne har besvaret skriftligt og mundtligt. Nogle af udvalgets spørgsmål samt erhvervsministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Der er af erhvervsministeren og nogle mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Akademikernes Centralorganisation,
Assurandør-Societetet,
Dansk Handel & Service,
Dansk Magasinpresses Udgiverforening,
Dansk Skovforening,
Danske Dagblades Forening,
Danske Elværkers Forening,
Danske Vognmænd,
De Danske Skovdyrkerforeninger,
Den danske Forlæggerforening,
Foreningen af Registrerede Revisorer og
Topdanmark A/S.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Venstres, Det Konservative Folkepartis, Det Radikale Venstres og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af erhvervsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af erhvervsministeren og det af mindretallet stillede ændringsforslag. Mindretallet stiller sig uforstående over for, at regeringen ikke foreslår en

fusionskontrol, og at den danske konkurrence-lovgivning derfor fortsat vil adskille sig fra de fleste af vore nabolande og fra EU's konkurrenceregler. Holland og Finland er ved at indføre fusionskontrol, efterladende Danmark i selskab med Luxemburg. Forundringen er så meget desto større, som det er fremgået, at regeringspartierne også er tilhænger af fusionskontrol, og at der således kunne skabes flertal for alle de af regeringen stillede ændringsforslag og for en bestemmelse om fusionskontrol.

Et *andet mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af erhvervsministeren under nr. 12, 13, 15, 16, 17 og 18 og de af mindretallet stillede ændringsforslag. Såfremt mindretallets ændringsforslag ikke vedtages, vil mindretallet tillige stemme for de øvrige af erhvervsministeren stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Til § 2

Af et *mindretal* (FP):

- 1) Stk. 2 udgår.
- Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

Af *erhvervsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

- 2) Stk. 2 affattes således:

»Stk. 2. Reglerne i kapitel 2 og 3 gælder ikke, hvis en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering. En konkurrencebegrænsning, som et

fastsat af en kommunalbestyrelse, er kun en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, når konkurrencebegrænsningen er nødvendig for, at kommunalbestyrelsen kan opfylde de opgaver, den er pålagt i henhold til lovgivning.»

3) Efter stk. 2 indsættes som nye stykker:

»Stk. 3. Beslutninger truffet af bestyrelsen i et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, sidestilles med beslutninger truffet af kommunalbestyrelsen, jf. stk. 2.

Stk. 4. Afgørelse af, hvorvidt en konkurrencebegrænsning er omfattet af stk. 2, træffes af den myndighed m.v., der har fastsat reguleringen eller truffet beslutningen, eller, såfremt reguleringen er fastsat ved lov eller EF-forordning, af vedkommende minister.

Stk. 5. Hvis en konkurrencebegrænsning er omfattet af stk. 2, kan Konkurrencerådet rette henvendelse til pågældende myndighed, påpege mulige skadelige virkninger for konkurrencen samt fremkomme med forslag til fremme af konkurrencen på det pågældende område. Myndigheden skal svare på henvendelsen inden 3 måneder fra modtagelsen heraf.»

Stk. 3 bliver herefter stk. 6.

Af et mindretal (SF og EL):

Til kapitel 4

4) I kapiteloverskriften indsættes efter »fusioner«: »og fusionskontrol«.

Nye paragraffer

5) Efter § 12 indsættes i kapitel 4 som nye paragraffer:

»§ 01. En fusion opstår efter denne lov:

- 1) når to eller flere hidtil uafhængige virksomheder sammensmeltes til én virksomhed, eller
- 2) når en eller flere personer, som allerede kontrollerer mindst en virksomhed, eller en eller flere virksomheder ved køb af andele eller aktiver gennem aftale eller på anden vis erhverver den direkte eller indirekte kontrol over det hele eller dele af en eller flere andre virksomheder.

Stk. 2. Erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om afgrænsningen af fusionsbegrebet, herunder regler om, hvorledes selvstæn-

digt fungerende joint ventures omfattes af fusionsbegrebet.

§ 02. En fusion forbydes, hvis

- 1) den skaber eller styrker en dominerende stilling, som hæmmer eller er egnet til at hæmme den effektive konkurrence betydeligt på det danske marked eller en væsentlig del heraf, og dette sker på en måde, som er skadelig ud fra almene hensyn, eller
- 2) den i øvrigt bevirker, at almene hensyn væsentligt tilsidesættes.

Stk. 2. Fusioner, som efter stk. 1 er forbudt, er ugyldige.

Stk. 3. Såfremt det er tilstrækkeligt for at fjerne de skadelige virkninger af en fusion, kan der i stedet for, at fusionen forbydes, knyttes betingelser til godkendelsen. Betingelserne kan bestå i,

- 1) at de fusionerede virksomheder skal afhænde en del af den samlede virksomhed, eller
- 2) krav om gennemførelse af andre konkurrencefremmende foranstaltninger.

§ 03. En fusion skal anmeldes til Konkurrencestyrelsen, når

- 1) de involverede virksomheder har en samlet årlig omsætning på mindst 2 mia. kr. eller 20 pct. af markedet eller
- 2) den overtagne virksomhed har en årlig omsætning på mindst 100 mio. kr.

Hvis en virksomhed er en del af en koncern, beregnes den samlede omsætning ud fra koncernomsætningen.

Stk. 2. Fusioner omfattet af stk. 1 skal anmeldes til Konkurrencestyrelsen senest en uge efter aftalens indgåelse, offentliggørelsen af overtagelses- eller ombytningstilbudet eller erhvervelsen af en kontrollerende andel.

Stk. 3. Konkurrencestyrelsen skal inden 30 dage fra anmeldelsen beslutte, om en fusion skal godkendes, eller om der skal iværksættes en uddybende undersøgelse (fase 1). I denne periode må ingen af parterne tage skridt til at fuldføre fusionen. Konkurrencestyrelsen kan under særlige omstændigheder udsætte fusionens fuldførelse indtil endelig godkendelse. Såfremt Konkurrencestyrelsen beslutter at indlede en uddybende undersøgelse, har styrelsen yderligere 3 måneder til enten at godkende fusionen eller indbringe sagen for Københavns Byret (fase 2).

Stk. 4. Erhvervsministeren fastsætter nærmere regler for gennemførelse af fusionskontrollen, herunder proceduren i forbindelse hermed, samt for beregning af de i stk. 1 fastsatte omsætningstærskler.

§ 04. Københavns Byret skal inden 6 måneder fra tidspunktet for Konkurrencestyrelsens indbringelse af sagen træffe afgørelse i sagen (fase 3). Denne frist kan forlænges, men forbud eller betingede godkendelser kan kun udstedes indtil 2 år efter aftalens indgåelse.

§ 05. Byrettens afgørelser truffet efter § 02, stk. 1 og 3, kan indbringes for landsretten. Landsretten skal træffe afgørelse inden 3 måneder fra tidspunktet for indbringelsen.

§ 06. Afgørelser truffet efter § 02, stk. 1 og 3, kan genoptages ved landsretten, såfremt der foreligger væsentligt nyt i sagen, der taler for at ophæve eller lempe forbudet eller betingelserne.

Stk. 2. Genoptagelse kan begæres af Konkurrencestyrelsen, af den, afgørelsen retter sig til, eller af den, som i øvrigt har individuel, væsentlig interesse i sagen.

Til § 13

Af et mindretal (FP):

6) I *stk. 1* ændres »§ 2, stk. 3, 2. pkt.« til: »§ 2, stk. 2, 2. pkt.«

Af *erhvervsministeren*, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af FP):

7) I *stk. 1* ændres »§ 2, stk. 3, 2. pkt.« til: »§ 2, stk. 6, 2. pkt.«

Af et mindretal (FP):

8) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2.* Anmeldelser efter § 2, stk. 2, 1. pkt., samt afgørelser truffet i medfør af loven kan offentliggøres.«

Af *erhvervsministeren*, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af FP):

9) I *stk. 2* ændres »§ 2, stk. 2« til: »§ 2, stk. 3«, og »§ 2, stk. 3, 1. pkt.« ændres til: »§ 2, stk. 6, 1. pkt.«

Til § 14

Af et mindretal (FP):

10) I *stk. 1* udgår ordene », jf. dog § 2, stk. 2, 2. pkt.«

Af *erhvervsministeren*, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af FP):

11) I *stk. 1* ændres »§ 2, stk. 2, 2. pkt.« til: »§ 2, stk. 4.«

Af *erhvervsministeren*, tiltrådt af udvalget:

12) I *stk. 3* indsættes efter »virksomhed«: », herunder regler om afskedigelse af rådsmedlemmer eller disses suppleanter efter indstilling fra Konkurrencerådets formand før en periodes ophør«.

Til § 15

13) I *stk. 1, 2. pkt.*, indsættes efter »kongen«: »for en periode på op til 4 år«.

Til § 19

Af et mindretal (FP):

14) I *stk. 1* ændres »§ 2, stk. 1 og 3, 1. pkt.« til: »§ 2, stk. 1 og 2, 1. pkt.«

Af *erhvervsministeren*, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af FP):

15) *Stk. 1* affattes således:

»Konkurrencerådets afgørelser truffet efter § 2, stk. 1 og stk. 6, 1. pkt., § 5, stk. 1, § 6, § 7, § 8, stk. 1 og 3-5, § 9, § 11, § 12, stk. 1, § 13, stk. 4, § 16 og § 27, stk. 4, 2. pkt., kan påklages til Konkurrenceankenævnet.«

Af *erhvervsministeren*, tiltrådt af udvalget:

Til § 23

16) *Stk. 1, nr. 2*, affattes således:

»2) overtræder § 11, stk. 1, hvis den pågældende virksomhed inden for de seneste 5 år har fået et påbud vedrørende et tilsvarende misbrug af dominerende stilling, jf. § 11, stk. 3.«

Til § 27

17) *Srk. 1, 2. pkt.*, affattes således:

»Dog træder bestemmelserne i § 14, stk. 3, og § 15 i kraft den 1. juli 1997.«

18) I *stk. 2* indsættes efter 1. pkt. som nye punktummer:

»En godkendelse, som er meddelt efter konkurrencelovens § 14, stk. 1, jf. lovebekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, bevarer sin gyldighed, indtil Konkurrencerådet måtte træffe afgørelse om at tilbagekalde godkendelsen. Afgørelsen træffes efter de hidtil gældende regler.«

Af *erhvervsministeren*, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af FP):

19) I *stk. 5* ændres »§ 2, stk. 3« til: »§ 2, stk. 6«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Det foreslås, at undtagelsesbestemmelsen for konkurrencebegrænsninger, som er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering eller en beslutning truffet af en kommunalbestyrelse eller bestyrelsen i et kommunalt fællesskab, udgår.

Undtagelsesbestemmelsen indebærer, at der vil være et ikke nærmere defineret område for undtagelse af konkurrencebegrænsende adfærd foretaget af offentlige eller halvoffentlige virksomheder eller myndigheder. Undtagelsesbestemmelsen indebærer tillige, at reaktionen over for offentlige eller halvoffentlige virksomheder eller myndigheder højst kan være en henvendelse til den ansvarlige myndighed med forslag til, hvordan man kan afhjælpe virkningerne af den konkurrencebegrænsende adfærd. Myndigheden har således ikke pligt til at foretage sig noget. Da der ikke findes at være reel forskel mellem den offentlige og den private erhvervsudøvelse, og da der er behov for et effektivt Konkurrenceråd såvel over for private som over for offentlige virksomheder, findes det logisk at fjerne enhver undtagelsesmulighed for offentlige virksomheder. Dette sikres ved ændringsforslaget.

Til nr. 2

Efter lovforslagets § 2, stk. 2, er en erhvervs- virksomheds konkurrencebegrænsninger, som er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, undtaget fra reglerne i kapitel 2 og 3. I sådanne tilfælde kan konkurrencemyndigheden rette en offentliggjort henvendelse til vedkommende myndighed og gøre opmærksom på eventuelle konkurrenceskadelige virkninger, jf. stk. 5.

Formålet med § 2, stk. 2, er at sikre, at politisk bestemte reguleringer ikke kan underkendes af konkurrencemyndigheden, idet disse reguleringer kan være betinget af andre samfundshensyn end hensynet til konkurrencen. Det følger af § 2, stk. 1, at lovforslaget ikke skelner mellem konkurrencebegrænsninger, der optræder i forbindelse med privat erhvervsvirksomhed, og konkurrencebegrænsninger, der optræder i forbindelse med offentlig erhvervsvirksomhed. Følger en konkurrencebegrænsning af offentlig regulering m.v., vil den være undtaget fra forbudsbestemmelserne i kapitel 2 og 3, uanset i hvilket regi - offentligt eller privat - erhvervsvirksomheden udføres.

For at sikre en effektiv anvendelse af konkurrencereglerne er det præciseret, at konkurrencebegrænsningen skal være en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering.

Ved offentlig regulering forstås bl.a. lovgivning og bekendtgørelser, generelle budgetregler, aktstykker samt reglerne om kommunernes ulovbestemte opgaver (kommunalfuldmagten). Endvidere vil forpligtelser efter f.eks. ratificerede konventioner og EF-forordninger også falde ind under begrebet offentlig regulering.

Forslaget til stk. 2, 1. pkt., indebærer ikke særlige indholdsmæssige krav til reguleringens ordlyd, men det er myndigheden - og ikke virksomhederne selv - der skal udmønte hensigten bag lovgivningen. Virksomhederne vil derfor ikke kunne påberåbe sig en bemyndigelsesbestemmelse som grundlag for en konkurrencebegrænsning. Det er således en forudsætning, at hjemmelen til at gennemføre en offentlig regulering er udnyttet, svarende til hidtidig praksis efter den gældende konkurrencelov.

I *stk. 2, 2. pkt.*, præciseres det, at en konkurrencebegrænsning, som er fastsat af kommunalbestyrelsen, betragtes som en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, når konkurrencebegrænsningen er nødvendig for,

at kommunalbestyrelsen kan opfylde de opgaver, den er pålagt i henhold til lovgivning. Præciseringen gælder alle former for kommunale konkurrencebegrænsninger. Dette gælder således f.eks. også konkurrencebegrænsninger fastsat i et kommunalt regulativ.

Begrundelsen for at undtage sådanne konkurrencebegrænsninger er, at kommunalbestyrelsen skal have mulighed for at tilrettelægge de opgaver, den er pålagt efter lovgivningen. Imidlertid indebærer formuleringen også, at konkurrencebegrænsningen skal være nødvendig for kommunens opfyldelse af sine opgaver. Dette indebærer, at kommunen skal vælge den mindst konkurrenceforvridende løsning ved udførelsen af en given erhvervsvirksomhed, hvor lovgivningen åbner mulighed for, at virksomheden kan udføres på flere forskellige måder.

Ved at anvende formuleringen »fastsat« i stk. 2, 2. pkt., er det præciseret, at for at en konkurrencebegrænsning kan være en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, skal konkurrencebegrænsningens konkrete indhold fremgå direkte af kommunalbestyrelsens beslutning, regulativ m.v. Det er således ikke tilstrækkeligt, at en konkurrencebegrænsning f.eks. følger af en mere generel beslutning truffet af en kommunalbestyrelse.

Dernæst skal en konkurrencebegrænsning være nødvendig for, at kommunalbestyrelsen kan varetage de opgaver, den er pålagt. Hvorvidt en konkurrencebegrænsning er nødvendig, afhænger af de hensyn eller mål, der ligger bag ved den pågældende lovgivning. Det er derfor fundet naturligt, at det er den myndighed, der fastsætter reguleringen eller træffer beslutningen, der afgør, hvorvidt en konkurrencebegrænsning må anses for nødvendig, jf. stk. 4. At kommunalbestyrelsen skal være pålagt en opgave, indebærer, at det skal følge af lovgivningen, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for eller skal varetage en bestemt opgave.

Det betyder, at hvis en kommunalbestyrelse fastsætter en konkurrencebegrænsning, der er unødvendig for at opfylde de opgaver, som den er pålagt i henhold til lovgivning, så finder undtagelsen ikke anvendelse.

Til nr. 3

Af stk. 3 fremgår det, at beslutninger truffet af bestyrelsen i et kommunalt fællesskab, jf. §

60 i lov om kommuners styrelse, sidestilles med beslutninger truffet af kommunalbestyrelsen.

Begrundelsen for at sidestille beslutninger truffet af bestyrelsen i kommunale fællesskaber med beslutninger truffet af kommunalbestyrelsen er, at kommunale fællesskaber er karakteriseret ved, at der sker en kompetenceoverførsel fra de deltagende kommuner til fællesskabet. Et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, er således udtryk for, at den i lovgivningen fastsatte kompetence- og opgavefordeling er fraveget. Det kommunale fællesskab udøver ikke funktioner på kommunernes vegne i henhold til delegation, men har en selvstændig kompetence.

Det fremgår af stk. 4, at afgørelse af, hvorvidt en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering m.v., træffes af den myndighed, der har fastsat reguleringen eller truffet beslutningen. Hvis reguleringen er fastsat ved lov eller EU-forordning, træffes afgørelsen af vedkommende minister. Det følger dog af dansk rets almindelige regler, at den endelige afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt en erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsning er omfattet af § 2, stk. 2, henhører under domstolene.

Det er en given forudsætning ved administrationen af konkurrenceloven, at konkurrencemyndigheden ikke kan gå ind i en legalitetsprøvelse af offentlig regulering og beslutninger.

Stk. 5 giver konkurrencemyndigheden mulighed for at rette henvendelse til den pågældende myndighed m.v. og påpege mulige skadelige virkninger for konkurrencen. Bestemmelsen følger hidtidig praksis, men er gjort mere effektiv ved at indføre en pligt for den pågældende myndighed til at svare på henvendelsen inden for 3 måneder fra modtagelsestidspunktet. Den foreslåede bestemmelse præciserer endvidere Konkurrencerådets adgang til i en sådan henvendelse at fremkomme med forslag til fremme af konkurrencen på det pågældende område.

Forud for en sådan henvendelse forudsættes Konkurrencerådet at drøfte sagen med den pågældende myndighed.

En § 2, stk. 5-henvendelse kan offentliggøres, ligesom den offentlige myndigheds svar på Konkurrencerådets henvendelse kan offentliggøres, jf. § 13, stk. 2. Offentliggørelsen vil ske ved Konkurrencerådets foranstaltning. Heri

ligger en forudsætning om, at en offentlig myndighed i forbindelse med besvarelsen kommer med en begrundet stillingtagen til Konkurrencerådets anbefaling.

Under den gældende konkurrencelov er det altid Konkurrencerådet og ikke rådets sekretariat, der retter en offentliggjort § 15-henvendelse til andre offentlige myndigheder. Ud fra hensynet til at give henvendelser efter lovforslagets § 2, stk. 5, mest mulig vægt både over for den pågældende myndighed og i den offentlige debat er det fundet hensigtsmæssigt fortsat at lade denne del af konkurrencelovens anvendelsesområder varetage af Konkurrencerådet.

Til nr. 4 og 5

Med ændringsforslagene indføres kontrol med fusioner, så den danske konkurrencelovgivning får en bestemmelse herom, ligesom der i EU og i vore nabolande er fusionskontrol.

Med forslagene kan fusioner forbydes, hvis de begrænser konkurrencen, dog således, at sådanne fusioner kan godkendes, hvis det er til fordel for almene interesser. Fusioner kan også forbydes, hvis de er i modstrid med almene interesser.

Med en fusionskontrol bliver det således muligt for samfundet at gribe ind, dels for at sikre konkurrencen på markedet, dels for at varetage vigtige almene interesser. Køb og salg af virksomheder sker i stigende omfang, og i mange tilfælde er der store samfundsmæssige interesser på spil. Derfor er der brug for i bestemte situationer at kunne gribe ind.

Til nr. 6, 8, 10 og 14

Ændringsforslagene er en konsekvens af ændringsforslag nr. 1.

Til nr. 7, 9, 11 og 19

Ændringsforslagene er en konsekvens af ændringsforslag nr. 2 og 3.

Til nr. 12

Ved den foreslåede tilføjelse til § 14, stk. 3, tillægges erhverministeren en udtrykkelig hjemmel til at fastsætte regler om afskedigelse af rådsmedlemmer eller disses suppleanter før en periodes ophør.

Af hensyn til retssikkerheden for Konkurrencerådets medlemmer og af hensyn til Konkurrencerådets uafhængighed forudsætter forslaget, at erhvervsministeren skal fastsætte klare regler for, hvornår afskedigelse kan finde sted.

Afskedigelse kan kun finde sted i tilfælde af overtrædelse af tavshedspligten eller ved grov tilsidesættelse af medlemmernes øvrige pligter efter Konkurrencerådets forretningsorden.

Afskedigelse for overtrædelse af tavshedspligten omfatter tilfælde, hvor rådsmedlemmer enten har udtalt sig om fortrolige sager eller har udleveret fortrolige dokumenter. Det er fundet nødvendigt at præcisere rådsmedlemmernes tavshedspligt, idet det blandt andet må forventes, at rådsmedlemmerne i øget omfang vil få adgang til fortrolige EU-dokumenter. Det forudsættes, at der ikke sker en ændring af hidtidig praksis, hvorefter et organisationsindstillet medlem af Konkurrencerådet kan drøfte problemstillinger i sager, der er til behandling i rådet, med personer i de indstillende organisationer, under den pågældendes eget ansvar for at fortrolige oplysninger ikke priskydes.

Erhvervsministeren vil endvidere kunne fastsætte regler om afskedigelse af rådsmedlemmer i tilfælde, hvor rådsmedlemmer i øvrigt groft tilsidesætter deres pligter i henhold til Konkurrencerådets forretningsorden. Afskedigelse i denne forbindelse kan kun ske i særligt grove tilfælde, og der vil således normalt kun være adgang til afskedigelse, hvor der er tale om gentagen tilsidesættelse af de pligter, der påhviler et rådsmedlem.

Forslaget berører ikke Konkurrencerådets status, og rådet er således stadig væk uafhængigt af erhvervsministeren. Til sikring af Konkurrencerådets uafhængighed skal reglerne om afskedigelse indeholde en procedure, hvorefter afskedigelse kun kan finde sted efter indstilling fra Konkurrencerådets formand.

Erhvervsministeren kan således ikke på eget initiativ foranledige en afskedigelse af et rådsmedlem. Adgangen til afskedigelse omfatter ikke Konkurrencerådets formand, idet formanden udnævnes af kongen.

Til nr. 13

Ændringsforslaget har til formål at begrænse den periode, som formanden udnævnes for, til 4 år. Herefter er der mulighed for genudnævnelse eller udnævnelse af en ny formand.

Efter lovforslaget vil udnævnelsen være tidsubegrænset, således at formanden bevarer sin udnævnelse indtil pensioneringen. Henset til, at udnævnelsen til formand for en række andre råd som f.eks. Fondsrådet og Forsikringsrådet i dag er tidsbegrænset, er det fundet hensigtsmæssigt også for Konkurrencerådets vedkommende at indføre en ordning med tidsbegrænset udnævnelse.

Forslaget berører ikke Konkurrencerådets status, og rådet er således stadig væk uafhængigt af erhvervsministeren. Ligeledes er det stadig væk kongen, der udnævner formanden for Konkurrencerådet.

Til nr. 15

Der tilsigtes med lovforslagets § 19 ingen ændringer i forhold til den gældende konkurrencelovs § 18.

Udgangspunktet vil som hidtil være, at stort set alle Konkurrencerådets afgørelser kan ankes.

Afgørelser om, hvorvidt der er tale om erhvervsvirksomhed, jf. § 2, stk. 1, hvorvidt der er anmeldelsespligt for offentlig regulering, jf. § 2, stk. 6, 1. pkt., samt hvorvidt der er tale om løn- og arbejdsforhold, jf. § 3, 1. pkt., kan indbringes for ankenævnet.

Konkurrenceankenævnet kan endvidere tage stilling til, hvorvidt en aftale, vedtagelse eller en samordnet praksis er indgået inden for samme virksomhed eller koncern, jf. § 5.

Afgørelser efter §§ 6 og 7 samt afgørelser efter § 8 om afslag på ansøgning om individuel fritagelse fra forbudet i § 6 samt indholdet, varigheden, forlængelsen eller tilbagekaldelsen af fritagelsen kan ligeledes indbringes for ankenævnet.

Erklæringer efter § 9, hvor Konkurrencerådet afgiver erklæring om, at anmeldte forhold falder uden for forbudet i § 6, stk. 1, og at der ikke vil blive grebet ind i medfør af § 6, stk. 4, kan indbringes for ankenævnet. Ligeledes kan afgørelser truffet i medfør af § 11 indbringes for ankenævnet.

Konkurrencerådets afgørelse om meddelelsespligt for fusioner m.v., jf. § 12, stk. 1, kan indbringes for ankenævnet.

Det er endvidere muligt at anke afgørelser om, hvilke oplysninger der skal undtages fra

offentliggørelse, jf. § 13, stk. 4. Tilsvarende kan afgørelser efter § 16 om indholdet og varigheden af de påbud, der kan anvendes i forbindelse med § 6, stk. 4, og § 11, stk. 3, ankes til ankenævnet.

Endelig kan afgørelser efter § 27, stk. 4, 2. pkt., om fristforlængelse ankes til ankenævnet.

Til nr. 16

Med den ændrede formulering af § 23, stk. 1, nr. 2, er det tilsigtet at præcisere, at straf for overtrædelse af forbudet mod misbrug af en dominerende stilling i § 11, stk. 1, kun kan komme på tale, såfremt Konkurrencerådet påviser, at den pågældende virksomhed inden for de seneste 5 år har modtaget et påbud efter § 11, stk. 3, for et tilsvarende misbrug.

Til nr. 17

Det foreslås, at bestemmelserne i § 14, stk. 3, og § 15 træder i kraft den 1. juli 1997. Med det fremrykkede ikrafttrædelsestidspunkt for § 14, stk. 3, sikres det, at erhvervsministerens fastsættelse af Konkurrencerådets forretningsorden samt af nærmere regler for rådets og Konkurrencestyrelsens virksomhed træder i kraft samtidig med bestemmelsen om udnævnelse af det nye Konkurrenceråd. Med det fremrykkede ikrafttrædelsestidspunkt for § 15 sikres det, at der oprettes et nyt Konkurrenceråd, der kan deltage i udstedelsen af de supplerende administrative forskrifter inden lovens ikrafttrædelse. I perioden fra den 1. juli 1997 til 1. januar 1998 vil det nuværende og det nye Konkurrenceråd fungere samtidig.

Til nr. 18

Ændringsforslaget indebærer, at en godkendelse af bindende videresalgspriser, som er meddelt efter den gældende konkurrencelovs § 14, stk. 1, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, forbliver i kraft, indtil Konkurrencerådet måtte træffe afgørelse om at tilbagekalde godkendelsen. Såfremt Konkurrencerådet træffer afgørelse om at tilbagekalde godkendelsen, skal denne afgørelse træffes efter de hidtil gældende regler i lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993.

Lissa Mathiasen (S) Ole Vagn Christensen (S) Sonja Mikkelsen (S) Hardy Hansen (S)
Jacob Buksti (S) fmd. Kjeld Rahbæk Møller (SF) Ulla Solvang (RY) Frank Aaen (EL)
Sonja Albrink (CD) Svend Erik Hovmand (V) Pia Larsen (V) Svend Heiselberg (V)
Erik Larsen (V) Kai Dige Bach (KF) nfm. Pernille Sams (KF) Flemming Hansen (KF)
Kirsten Jacobsen (FP)

Dansk Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Nogle af udvalgets spørgsmål til erhvervsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 5:

Ministeren bedes oplyse, om de frivillige indkøbskæder kan fortsætte på uændrede vilkår, specielt hvad angår markedsføring og prisfastsættelse.

Spørgsmål 58:

Ministeren bedes redegøre nærmere for den fritagelse fra forbudet i § 6, som påtænkes udstedt for detailhandelen.

Svar:

De frivillige kæders aftaler vil umiddelbart være omfattet af forbudet i lovens § 6, hvis de indeholder bestemmelser, der direkte eller indirekte har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen.

Bestemmelser i indkøbsforeningers aftaler om faste udsalgspriser for medlemmer vil – ligesom nu – være forbudt.

Det er i bemærkningerne til lovforslagets § 10 anført, at det er tanken at udstede en gruppefritagelse med henblik på de særlige danske forhold inden for detailhandelen. Jeg kan bekræfte, at jeg har til hensigt at udstede en gruppefritagelse for kædesamarbejde i detailhandelen.

Generelt kan det om gruppefritagelserne siges, at fritagelserne er begrundet i, at visse typer af konkurrencebegrænsende aftaler antages at indebære samfundsøkonomiske fordele, som overstiger de ulemper, som konkurrencebegrænsningen medfører.

Konkurrenceforholdene i den danske detailhandel varierer betydeligt. Detailhandelen er således karakteriseret ved kapitalkæder, frivillige kæder og kædesamarbejde inden for brugsforeningsbevægelsen. Kædernes konkurrenceforhold vil indgå ved udformningen af gruppefritagelsen, idet gruppefritagelsen netop skal afspejle forholdene på det danske marked.

Som følge heraf kan jeg derfor ikke give en konkret redegørelse for indholdet i gruppefritagelsen for kædesamarbejde i detailhandelen.

Udformningen af gruppefritagelsen vil ske efter nærmere forhandlinger med detailhandelens organisationer og ud fra undersøgelser af konkurrenceforholdene. Endelig skal det nye Konkurrenceråd høres.

Frivillige kædeaftaler, der måtte falde uden for gruppefritagelsen, vil efter anmeldelse til konkurrencemyndigheden kunne opnå individuel fritagelse, hvis det findes godtgjort, at de opfylder kravene til fritagelse i lovens § 8.

Spørgsmål 6:

Ministeren bedes redegøre for, om den eksisterende ordning med faste priser på aviser og bøger kan fortsætte og på hvilken måde.

Svar:

Jeg henviser til mit ændringsforslag til § 27 i L 172 (konkurrenceloven). Ændringsforslaget indebærer, at en godkendelse af bindende videresalgpriser, som er meddelt efter den gældende konkurrencelovs § 14, stk. 3, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, forbliver i kraft, indtil Konkurrencerådet måtte træffe afgørelse om at tilbagekalde godkendelsen.

Ændringsforslaget svarer til det forslag, der blev fremlagt af Konkurrenceudvalget. Eksisterende fastprisordninger for aviser, bøger og magasiner kan herefter videreføres, og tilbagekaldelse af godkendelserne skal ske efter den gældende konkurrencelov, jf. ovennævnte lovbekendtgørelse.

Spørgsmål 52:

Ministeren bedes uddybe begrundelsen for, hvorfor joint ventures falder ind under forbudet i § 6 set i lyset af, at lovforslaget ikke lægger op til bestemmelser om fusionskontrol.

Svar:

Som anført i bemærkningerne til lovforslaget betragtes visse joint ventures efter EU-konkurrencereglerne som fusioner, der behandles efter forordning nr. 4064/89 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser.

Da lovforslaget imidlertid ikke indeholder bestemmelser om fusionskontrol, er det fundet hensigtsmæssigt at fastslå, at alle former for aftaler om joint ventures behandles under forbudsbestemmelsen i § 6.

En situation, hvor visse aftaler om joint ventures helt lades ureguleret, netop fordi man ikke har fusionskontrol i Danmark, hænger ikke sammen med ønsket om en effektiv konkurrencelov.

At lade alle aftaler om joint ventures behandle under ét regelsæt – forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler – svarer i øvrigt til den retstilstand, som herskede i EU, inden fusionsforordning nr. 4064/89 trådte i kraft den 21. september 1990.

Efter de nuværende EU-konkurrenceregler behandles visse aftaler om joint ventures som nævnt under forordningen om fusionskontrol, mens andre aftaler om joint ventures behandles efter Traktatens artikel 85 om forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler. Det vil altså sige, at der ikke er nogen former for aftaler om joint ventures, der efter EU-konkurrencereglerne lades helt ureguleret.

Spørgsmål 77:

Ministeren bedes redegøre nærmere for sammenhængen mellem bemærkningerne om, at alle former for joint ventures falder ind under forbudet i § 6, og at der ifølge lovforslaget ikke skal være fusionskontrol i Danmark.

Ministeren bedes endvidere belyse, om bemærkningerne om joint ventures er overflødige, når der samtidig gennemføres et forbudsprincip vedrørende visse dominerende virksomheder.

Svar:

For så vidt angår første del af spørgsmålet, henviser jeg til mit svar på spørgsmål 52, som jeg kan uddybe på følgende måde:

I aftaler om joint ventures, der ikke omfattes af bagatelgrænserne, indebærer lovforslaget, at der skal foretages en vurdering af, om der er konkurrencebegrænsende elementer i den bagvedliggende joint venture-aftale. Det er således ikke selve joint venture-selskabets etablering, der skal vurderes, men alene den bagvedliggende joint venture-aftale. Kun, hvor denne indeholder konkurrencebegrænsende elementer, vil disse elementer være omfattet af forbudet, således at der må ansøges om fritagelse.

Såfremt joint ventures skulle vurderes efter bestemmelser i stil med EU's fusionskontrolregler, ville også selve aftalen om etablering af joint venture-selskabet skulle vurderes. Vurderingen skulle tage udgangspunkt i en domnanstest. Det vil sige, at der skulle foretages en vurdering af den stilling på markedet, som joint venture-selskabet måtte forventes at få.

Der er således en væsentlig forskel på den vurdering, et joint venture underlægges efter lovforslagets aftaleforbud, og efter fusionskontrolregler i stil med EU's.

Denne retstilstand er i øvrigt i overensstemmelse med praksis efter den gældende konkurrencelov. Den gældende konkurrencelov giver mulighed for at gribe ind over for konkurrencebegrænsende elementer i en joint venture-aftale. Lovforslaget indebærer således ikke udvidede beføjelser over for joint ventures.

Til det andet spørgsmål bemærkes, at forbudet mod misbrug af dominerende stilling ikke overflødiggør, at konkurrencebegrænsende aftaler, der knytter sig til etablering af et joint venture, er omfattet af forbudet i § 6.

Spørgsmål 86:

Ministeren bedes uddybe bemærkningerne til lovforslagets § 11, stk. 1, vedrørende det relevante marked og herunder give passende eksempler på henholdsvis produktmarked og geografisk marked samt endvidere oplyse, hvordan et delmarked, jf. § 11, stk. 1, nærmere skal afgrænses sammenlignet med de hidtil gældende regler.

Spørgsmål 97:

Ministeren bedes bekræfte, at der i lovforslaget lægges op til en modernisering af domnansbegrebet, og at der lægges op til en bredere afgrænsning af det relevante marked, end det er tilfældet i dag.

Svar:

Definitionen af det relevante marked er væsentlig i al konkurrenceregulering. Det er blandt andet ud fra denne definition, at man fastlægger, om en virksomhed har en dominerende stilling på det relevante marked.

Afgrænsningen er en nødvendig forudsætning for vurderingen af konkurrenceforholdene på det pågældende marked, herunder de enkelte virksomheders indflydelse på markedet. For både virksomheder og konkurrence-

myndigheder ville det derfor være ønskeligt, om der kunne gives en kort og klar definition af det relevante marked.

Det er imidlertid en dynamisk verden, vi lever i i dag. Markedsforholdene ændrer sig hurtigt. Det samme gør vareudbudet og -efterspørgslen.

Dette afspejles ved afgrænsningen af det relevante marked. Det er således ikke muligt at give en helt firkantet definition af det relevante marked og som følge heraf heller ikke på, hvornår der foreligger en dominerende stilling. Det skyldes, at konkurrenceretlige vurderinger altid må foretages på grundlag af relevante, konkrete bedømmelser af markedsforholdene.

Af hensyn til virksomhedernes retssikkerhed er overtrædelser af lovforslagets forbud mod misbrug af dominerende stilling derfor ikke i første omgang bødesanktioneret.

Med lovforslaget er der lagt op til en mere dynamisk afgrænsning af det relevante marked end hidtil. Dette afspejles bl.a. i bemærkningerne til § 11.

Markedsafgrænsning

Nedbrydningen af handelsgrænserne inden for EU vil betyde, at det relevante geografiske marked oftere end hidtil må afgrænses bredere end det danske territorium. Lovforslaget lægger således op til en bredere afgrænsning af det geografiske marked, end tilfældet er efter den gældende lov.

Ved fastlæggelsen af det relevante produktmarked vil der efter lovforslaget ikke blot skulle tages hensyn til den aktuelle konkurrence, men i øget omfang også skulle tages hensyn til den potentielle konkurrence og den forventede udvikling i substituerbarheden.

Et marked afgrænset til høje, justerbare barnestole er ligeledes et eksempel på en meget snæver markedsafgrænsning. Hensynet til den potentielle konkurrence og den forventede udvikling i substituerbarheden vil her kunne føre til en bredere afgrænsning.

Tilsvarende vil markeder, der tidligere er blevet afgrænset meget snævert som følge af modeluner og lignende, efter lovforslaget skulle afgrænses til et bredere marked.

Ændringerne indebærer, at markedsafgrænsningen bringes på linje med markedsafgrænsningen i EU. For at lette virksomhedernes anvendelse af reglerne har det netop været et hovedmål bag lovforslaget, at fortolkningen

af reglerne lægger sig så tæt op ad EU-praksis som mulig.

Dominansbegrebet

Den ændrede tilgang til afgrænsningen af det relevante marked har en afledt virkning ved vurderingen af, om der foreligger en dominerende stilling.

Efter lovforslaget vil der ved vurderingen af, om der foreligger en dominerende stilling, skulle lægges betydelig vægt på virksomhedernes markedsandel. Endvidere vil der ved vurderingen af, om en virksomhed indtager en dominerende stilling, skulle lægges vægt på, at denne stilling kan opretholdes over en vis periode. En større markedsandel, som kun er af midlertidig karakter, er således ikke i sig selv nok til at statuere, at der foreligger en dominerende stilling.

Med denne ændring bringes også fortolkningen af dominansbegrebet i overensstemmelse med den metode, som anvendes inden for EU-konkurrenceretten.

Endvidere vil der ved afgrænsningen af produktmarkedet i højere grad end hidtil skulle tages hensyn til såkaldt udbudssubstitution. Hermed menes spørgsmålet om, hvorvidt andre udbydere af lignende varer vil være i stand til uden større omkostninger og på kort sigt at omlægge deres produktion til de pågældende varer.

Disse momenter indebærer en ændring i forhold til praksis efter den gældende lov.

Dette betyder bl.a., at hvor man for nogle år tilbage afgrænsede et marked til f.eks. fodformede sko, vil de dynamiske tendenser og hensynet til den potentielle konkurrence formentlig bevirke, at et sådant marked ikke vil kunne forekomme i dag. Efter lovforslaget vil markedet skulle afgrænses bredere.

Spørgsmål 105:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen fra Danske Elværkers Forening, jf. bilag 76.

Svar:

Foreningen påpeger i sin henvendelse, at der er påbegyndt et reformarbejde af el- og varmeforsyningslovene, og at der først er grundlag for at tage stilling til, i hvilket omfang elsektoren skal være omfattet af konkurrencelovens bestemmelser, når de nye lovgivnings-

mæssige rammer er på plads. Foreningen anmoder om, at der sker den nødvendige koordinering i lovgivningsprocessen.

Udgangspunktet for anvendelse af lovforslaget på elsektoren er, at i det omfang sektorens konkurrencebegrænsninger er reguleret i speciallovgivning, herunder i bekendtgørelser udstedt med hjemmel heri, gælder forbudsbestemmelserne i lovforslaget ikke, jf. forslaget § 2, stk. 2. Dene svarer til forholdene under den gældende konkurrencelov.

For konkurrencebegrænsninger, der ikke følger af offentlig regulering, jf. lovforslagets § 2, stk. 2, gælder den generelle regel i lovforslagets § 6, hvorefter alle konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis er forbudt, medmindre de er undtaget efter kriterierne i lovforslagets § 7.

Efter lovforslagets § 8 kan der gives fritagelse fra forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler ud fra nærmere definerede kriterier, såfremt konkurrencemyndigheden finder, at dette er samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt, f.eks. på grund af energi- og ressourcebesparelser. Det bemærkes endvidere, at aftaler, der ønskes fritaget, og som anmeldes inden 1. juli 1998, vil kunne opretholdes indtil 3 måneder efter, at konkurrencemyndigheden har truffet afgørelse i sagen, uanset om der måtte blive tale om et afslag. Rådet vil kunne forlænge denne frist.

På denne baggrund finder jeg ikke, at der er behov for egentlige særregler for elsektoren i den generelt gældende konkurrencelov. Imidlertid er jeg opmærksom på, at der kan være særlige problemer for elsektoren forbundet med overgangen til en forbudsbaseret konkurrencelov. Konkurrencemyndigheden må ved sin administration af den kommende konkurrencelov være opmærksom på og tage hensyn til disse problemer i overgangsperioden.

Spørgsmål 107:

Ministeren bedes oplyse, om bemærkningerne til lovforslagets § 6 (s. 18) om joint ventures betyder, at fusioner/virksomhedskoncentrationer i form af joint ventures bliver omfattet af forbudet i § 6.

Svar:

Bemærkningerne til lovforslagets side 18 indebærer ikke, at aftalen om et joint venture's etablering omfattes af forbudet mod konkur-

rencebegrænsende aftaler. Det vil alene være eventuelle konkurrencebegrænsende elementer, der er knyttet til en joint venture-aftale, der vil være omfattet af forbudet.

Denne retstilstand er i øvrigt i overensstemmelse med praksis efter den gældende konkurrencelov. Den gældende konkurrencelov giver mulighed for at gribe ind over for konkurrencebegrænsende elementer i en joint venture-aftale. Lovforslaget indebærer således ikke udvidede beføjelser over for joint ventures.

Spørgsmål 108:

Ministeren bedes oplyse, om konsekvenserne af lovforslaget vil være national dansk fusionskontrol omfattende fusioner, der sker i form af joint ventures.

Svar:

Lovforslaget indebærer ikke, at joint ventures underlægges en national kontrol svarende til fusionskontrol. Konkurrencemyndigheden vil således ikke kunne forbyde etableringen af et joint venture-selskab, men vil alene kunne forbyde eventuelle konkurrencebegrænsende elementer, der er knyttet til en aftale om etablering af et joint venture.

Denne retstilstand er i øvrigt i overensstemmelse med praksis efter den gældende konkurrencelov, jf. svaret på spørgsmål 107.

Spørgsmål 109:

Ministeren bedes redegøre for, om det ikke bør have afgørende betydning for fortolkningen af afgrænsningen af det relevante geografiske marked i § 7, at Danmark er medlem af EU's indre marked.

Svar:

Definitionen af det relevante marked er væsentlig i al konkurrenceregulering. Det er blandt andet ud fra denne definition, at man fastlægger, om en virksomhed har en dominerende stilling på det relevante marked.

Afgrænsningen er en nødvendig forudsætning for vurderingen af konkurrenceforholdene på det pågældende marked. For både virksomheder og konkurrencemyndigheder ville det derfor være ønskeligt, om der kunne gives en kort og klar definition af det relevante marked.

Det er imidlertid en dynamisk verden, vi lever i i dag. Markedsforholdene ændrer sig hurtig-

tigt. Det samme gør vareudbudet og -efterspørgslen.

Dette afspejles ved afgrænsningen af det relevante marked. Det er således ikke muligt at give en helt firkantet definition af det relevante marked. Det skyldes, at konkurrenceretlige vurderinger altid må foretages på grundlag af relevante konkrete bedømmelser af markedsforholdene.

Med lovforslaget er der lagt op til en mere dynamisk afgrænsning af det relevante marked end hidtil. Dette afspejles bl.a. i bemærkningerne til § 11.

Det relevante marked består af to dele: Det relevante produktmarked og det relevante geografiske marked.

Ved det relevante *produktmarked* forstås markedet for de produkter, som forbrugerne betragter som substituerbare. Lovforslaget lægger op til en vis modernisering ved afgrænsningen af det relevante produktmarked. Herved bringes markedsafgrænsningen på linje med markedsafgrænsningen i EU.

Det relevante *geografiske marked* består af de områder, hvor den pågældende virksomhed afsætter sine produkter, og som har tilstrækkelige homogene konkurrencevilkår.

En fuld tilpasning til EU-konkurrenceretten indebærer, at det relevante geografiske marked ikke blot kan omfatte hele Danmark eller en del heraf. Men at det relevante geografiske marked også kan omfatte markedsområder, der rækker ud over landets grænser.

Nedbrydningen af handelsgrænserne inden for EU må forventes at betyde, at det relevante geografiske marked oftere end hidtil vil afgrænses bredere end det danske territorium.

Der vil således kunne forekomme tilfælde, hvor det relevante geografiske marked vil være bredere end det danske territorium, hvilket er en udvidelse i forhold til bemærkningerne til lovforslagets § 7.

Spørgsmål 110:

Vil regeringen sørge for, at de kalkulationsregler m.v., der gælder for offentlige myndigheder – herunder amter og kommuner – sikrer, at tilbudsgivning sker på et sammenligneligt grundlag?

Svar:

Ved offentlige licitationer i relation til serviceydelser skal udgangspunktet for køberen og den private henholdsvis den offentlige serviceleverandør være ens, således at grundlaget for en egentlig sammenligning er til stede.

Erhvervsministeren vil undersøge mulighederne for at udarbejde et ensartet grundlag for udbud og tilbud på serviceområdet, som det f.eks. kendes på bygge- og anlægsområdet.

Endvidere vil erhvervsministeren undersøge mulighederne for en forbedret klageadgang i forbindelse med offentlige tilbud af serviceydelser.

Herudover vil erhvervsministeren tage skridt til at få udarbejdet og udsendt en ny vejledning om konkurrencelovens anvendelse på offentlige myndigheder og offentlige virksomheder.

Spørgsmål 111:

Kan ministeren bekræfte, at beslutninger truffet på baggrund af de ulovbestemte regler i kommunalfuldmagten ikke er omfattet af betingelsen »pålagt i henhold til lovgivning«?

Svar:

Beslutninger truffet på baggrund af de ulovbestemte regler i kommunalfuldmagten er ikke omfattet af betingelsen »pålagt i henhold til lovgivning«. Dette følger af det forhold, at kommunalfuldmagtens regler ikke direkte pålægger kommunalbestyrelsen at udføre bestemte opgaver, men alene åbner mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan udføre opgaver af forskelligt indhold.

Spørgsmål 112:

Kan ministeren i forlængelse af spørgsmål 107 og 108, jf. bilag 109, bekræfte, at såkaldte koncentrativ joint ventures ikke kan falde ind under forbudet i § 6, medmindre disse indgår konkurrencebegrænsende aftaler?

Svar:

Jeg kan bekræfte dette.

Anden næstformand (Henning Grove):
Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:
15) Anden behandling af lovforslag nr. L 34:
Forslag til lov om ændring af færdselsloven.
(Hyrevogne i busbaner).
Af Tom Behnke (FR) m.fl.
(Fremsat 29/10 96. Første behandling 29/11 96.
Betænkning 13/5 97).

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):
Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:
16) Anden behandling af lovforslag nr. L 172:
Forslag til konkurrencelov.
Af erhvervsministeren (Jan Trøjborg).
(Fremsat 20/2 97. Første behandling 18/3 97.
Betænkning 22/5 97).

Der var stillet 19 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét

Forhandling

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Efter vedtagelsen af dette lovforslag vil vi stå i en ejendommelig situation – medmindre, selvfølgelig, SF's og Enhedslistens ændringsforslag bliver vedtaget – for i så fald vil Danmark og Luxembourg være de eneste lande i EU uden fusionskontrol. Hidtil har også Holland og Finland været i det selskab, men Holland har allerede indført fusionskontrol, og finnerne er i gang med det.

Under udvalgsarbejdet har vi i øvrigt fået oplyst, at man i Sverige, hvor man for et par år siden indførte et forbudsprincip og herunder fusionskontrol, er overordentlig tilfreds med den lovgivning, man dér har fået.

Så det er udtryk for en sær småstatsfilosofi, at Danmark ligesom Luxembourg skal klare sig uden en fusionslov.

Og vi er med i en union, hvor der er en fusionskontrol, som vi i øvrigt ved bliver brugt, ikke så tit til at forbyde fusioner, men meget ofte til at stille krav i forbindelse med fusioner, således at konkurrencemulighederne bevares, og vi ved, at alle medlemslandene hver for sig gør det samme på deres lokale markeder, altså lige bortset fra de to småstater Danmark og Luxembourg, og hvorfor i alverden vil vi anbringe os i det selskab? Det er uforståeligt.

For sagen er jo netop, at der findes monopoler i Danmark, og at der altså er markeder, hvor konkurrencen er begrænset. Det så vi bl.a. i forbindelse med hele Phønix-situationen, hvor fandt vi ud af, at asfaltområdet er et område, hvor konkurrencen er begrænset, og så det er jo ganske uforståeligt, at vi skal slås med sådan en lovgivning, og at de to regeringspartier ikke kan være med til noget, som i Sverige oven i købet blev anbefalet af det svenske industriråd. Men o.k., det er situationen.

Regeringens ændringsforslag i forbindelse med forliget med de borgerlige partier har vi ikke noget imod, og vi vil stemme for dem alle sammen. Men jeg er nødt til lige at sige et par ord om ændringsforslag nr. 2, for det har jo vakt ganske betydelig uro rundt omkring i kommunerne, fordi de frygter, at forslaget kan læses sådan, at en hel masse fornuftige aktiviteter begrænses.

Og jeg skal bare nævne det alvorligste, nemlig at der er frygt for, at den kommunale affaldsbehandling, som har gjort Danmark til et foregangsland, ikke vil kunne foregå under de nuværende former, for det er selvfølgelig uacceptabelt, hvis det er rigtigt.

Her har vi dog fået et svar fra ministeren, som jeg synes går et langt stykke i retning af at dementere, at der er grund til den uro, der er rundt omkring, men vi skal have det helt på plads, og derfor skal vi have lovforslaget tilbage til udvalget, og så har vi jo som bekendt et samråd både med erhvervsministeren og miljø- og energiministeren i morgen, og dér håber jeg at vi kan få fjernet enhver usikkerhed.

Og i tillid til, at regeringen vil det, vil vi fortsat stemme for ændringsforslag nr. 2 her ved andenbehandlingen. Men som sagt vil vi have det tilbage til udvalget, og skulle der være den mindste tvivl tilbage, er det klart, at den sag må tages op igen under tredjebehandlingen.

Pernille Sams (KF):

Den konservative folketingsgruppe vil gerne kvittere for ministerens vilje til at opnå flertal for konkurrenceloven med vores side af Folketingssalen, for det er en meget vigtig lov for erhvervslivet, vi her har til behandling, og derfor var det også godt, at regeringen ikke blot som så ofte før gik til den yderste venstrefløj for at finde sit flertal. For nu hørte vi jo alle sammen om SF's forkærlighed for fusionskontrol og om SF's øvrige holdninger, og det har jo heller ikke været skjult undervejs.

Konkurrenceloven har jo efterhånden en meget lang politisk forhistorie, men med de indrømmelser og ændringsforslag og præciseringer af fortolkningerne, vi har fået i forbindelse med de forskellige spørgsmål, der er stillet i udvalget, vil vi kunne stemme for lovforslaget, som det kommer til at se ud nu.

Det vigtigste er naturligvis den ligestilling, som nu sker mellem privat og offentlig erhvervsvirksomhed. Vi har hele tiden været inderlige modstandere af, at det offentlige favoriseres på alle mulige måder, for det er dybt konkurrenceforvridende.

Derfor var vi også modstandere af, at det offentlige ikke skal overholde konkurrencelovgivningen, men det skal de nu, for indgrebsbeføjelser og resten af loven i øvrigt gælder nu for al erhvervsvirksomhed uanset ejerforholdet. Der er i virkeligheden nu kun én undtagelse til den fuldstændige ligestilling mellem offentlig

og privat virksomhed, og det er, hvor en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af lovgivningen.

Og det er jo også en nødvendig undtagelse, for ellers ville Folketinget være sat ud af kraft på dette område, men undtagelsen er formuleret meget stramt og endda suppleret med en pligt til, at kommunerne i givet fald skal vælge den mindst konkurrenceforvridende løsning, og det er vi vældig godt tilfredse med.

Der er mange andre gode ændringer, som vi er glade for at ministeren har været med til at give os. Det bliver nu præciseret, at der ikke er nogen tvivl om, at man kan fortsætte det frivillige kædesamarbejde, som man i mange tilfælde har været glad for i detailhandelen. Det vil sige, at alle forhold omkring indkøb, markedsføring, ens priser og alt muligt andet, som især mindre detailhandlere har lavet frivilligt samarbejde om for at kunne konkurrere med større virksomheder, nu fortsætter uændret.

Vi får en god udvidelse af markedsdefinitionen i det forhold, hvor der er tale om forbud mod misbrug af dominerende stilling på markedet, hvor markedet nu bliver defineret bredere, og det er helt relevant i og med, at vi er i et stort marked, og i og med, at det ofte har været helt malplaceret snævert defineret i forhold til det reelle marked.

Vi er glade for præciseringen af, at joint ventures behandles som alle andre virksomheder. Joint ventures skal altså ikke forbydes, men eventuelle aftalebegrænsende forhold i den underliggende aftale kan selvfølgelig forbydes ud fra samme regler, som gælder for alle andre.

Vi får nu en undersøgelse af et bedre og mere ensartet grundlag for kommunale udbud af servicevirksomhed. Der bliver mulighed for at få etableret en klagemulighed for private virksomheder, som mener, at en offentlig myndighed har tilsidesat reglerne for udregning af tilbud, og vi får fastholdt reglerne om de faste bog-, ugeblads- og avispriser og mange andre gode ting.

Vi finder, at regeringen har lyttet, og vi er glade for, at det er tilfældet. Derfor stemmer vi også for de ændringsforslag, som dels regeringen og dels vi selv har stillet i denne her sammenhæng, og dermed stemmer vi også for loven ved tredjebehandlingen.

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg synes, det skal siges her, hvor hr. Kjeld Rahbæk Møller rejser spørgsmålet om fusioner,

at det, der er helt afgørende for Socialdemokratiet, er, at vi nu kommer igennem med en konkurrencelov, hvor der bliver forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler og forbud mod misbrug af dominerende stilling.

Og så synes jeg også, det skal tilføjes, at Danmark jo også indtager en anden stilling end de store lande i EU. Vi har ofte interesse i, at virksomhederne fusionerer. Og så skal det også tilføjes, at der jo er en indberetningspligt om fusioner, og denne indberetningspligt kan jo netop bruges og skal bruges til, at man kan overvåge, om disse fusionerede selskaber vil misbruge eller misbruger deres dominerende stilling.

Det skal med for at få den rigtige balance i spørgsmålet om fusioner, som hr. Kjeld Rahbæk Møller rejste.

Svend Erik Hovmand (V):

Dansk erhvervsliv får nu en ny konkurrencelov. Man kan sige, det er en europæisk løsning, som ligger i naturlig forlængelse af Unionstraktatens konkurrencebestemmelser. Og det betyder, at de virksomheder, der arbejder både i Danmark og i andre europæiske lande, slipper for dobbelt administration eller for at have to forskellige systemer at arbejde med.

Men hvad der er lige så vigtigt er, at den nye danske konkurrencelov gælder for al erhvervsaktivitet; offentlige og private erhvervsvirksomheder er hermed generelt ligestillede, hvilket i sandhed er en styrkelse sammenlignet med den nuværende lovgivning og også sammenlignet med det forslag, som oprindeligt blev fremsat fra regeringens side.

Også de små og de mellemstore virksomheder tilgodeses nu med de stillede ændringsforslag i form af mere lempelige regler, således at det administrative bureaukrati ikke vokser, selv om loven generelt skifter princip. Som eksempel kan man jo nævne, at omsætningsgrænsen for, hvornår lovens forbudsbestemmelser træder i kraft, er sat til 150 mio. kr. årligt.

Jeg synes, det er nødvendigt ved denne her lejlighed at fremhæve nogle punkter, som efter min og Venstres opfattelse indebærer betydelige forbedringer i forhold til det lovforslag, som oprindeligt blev fremsat af regeringen. Med vedtagelse af de ændringsforslag, som vi støtter, vil der være tale om en række væsentlige forbedringer.

For det første: De særlige forhold i dansk erhvervsliv som f.eks. detailhandelens kæde-

samarbejde og andelsbevægelsen kan nu fortsætte uændret, ligesom der også er sikret hensyn til andre brancher; jeg tænker eksempelvis på elværkerne og en række andre, som har særlige problemer.

For det andet: Hvis amter og kommuner udøver en erhvervsaktivitet, som er konkurrencebegrænsende, er dette kun lovligt, hvis det sker for at opfylde egentlig lovgivning. Hvis kommunerne f.eks. går ud på markedet eller udfører opgaver for hinanden med baggrund i kommunalfuldmagten, vil denne erhvervsaktivitet være omfattet af konkurrenceloven, et meget, meget vigtigt punkt, som altså sikrer, at vi får ligestilling mellem offentlig og privat, når det drejer sig om selve konkurrencen på markedet.

Det tredje område: Der vil for fælleskommunale selskaber gælde samme regler som for amter og kommuner.

Det fjerde område: Hvis den kommunale opfyldelse af egentlig lovgivning medfører konkurrencebegrænsninger, forpligtes kommunerne til at vælge den mindst konkurrencebegrænsende løsning. Man er altså hermed forpligtet til at sikre, at der sker en egentlig konkurrence, også på områder, hvor man lovgivningsmæssigt skal opfylde opgaven.

For det femte: De særlige faste priser for aviser og bøger berøres ikke.

For det sjette: Forholdene omkring joint ventures er blevet afklaret, således at etablering af joint ventures fortsat er fuldt tilladeligt og derfor ikke indført i fusionskontrollen.

Og for det syvende: Definitionen af et givent marked er blevet gjort bredere, således at markedsafgrænsningen tager højde for tidens mere dynamiske udvikling, både når det drejer sig om produktionssubstituering, og når det drejer sig om geografisk afgrænsning.

Og endelig for det ottende: Ministeren har givet tilsagn om at sikre et langt bedre grundlag for udlicitering af offentlige serviceydelser gennem ordentlige kalkulationsregler og bedre mulighed for, at private kan klage, hvis det offentlige snyder på vægten.

Alt i alt er det efter Venstres opfattelse sådan, at vi nu har fået en konkurrencelov, der vil være til stor gavn for dansk erhvervsliv og danske forbrugere, samtidig med at den meget store offentlige sektor er blevet omfattet af effektive konkurrencebestemmelser. Hermed har vi sikret, at der indføres en bremse for den socialisering af det danske samfund, som der visse ste-

der har været tendenser til. Og det er vi naturligvis ganske godt tilfredse med i Venstre.

Frank Aaen (EL):

Hr. Kjeld Rahbæk Møller gjorde tidligere fint rede for, hvor få lande der nu efter denne lov, hvis den ellers bliver vedtaget, sådan som den ser ud, er uden fusionskontrol. Og så kunne man jo sådan set starte med at stille spørgsmålet: Hvad er argumentet for, at Danmark i den grad skal adskille sig fra andre lande?

Jeg har sådan set lyttet efter i debatten for at høre, om der var nogen, der bidrog med argumenter imod fusionskontrol som en mulighed. Det nærmeste, jeg er kommet, kom fra den konservative ordfører, som sagde, at det var noget, venstrefløjen ville have - underforstået, at så ville De Konservative ikke have det. Det er jo ikke noget argument, og det er jo slet ikke noget argument, når EU har fusionskontrol. Når alle andre EU-lande på nær Luxembourg har eller snart får fusionskontrol, så synes jeg i hvert fald, vi her fra talerstolen må efterlyse argumenter imod fusionskontrol.

Og jeg vil sige, at hvis jeg ikke hører andet, så er det min konklusion af denne debat, at det bare endnu en gang er et ekko af A.P. Møller, vi har hørt, hvor det er hensynet til den store i dansk erhvervsliv, hvor denne har hvisket, at sådan skal det være, og sådan bliver det. Og det er det eneste argument, hvis man ellers kan kalde det for et argument.

Så jeg vil videre i det forløb gerne stille et spørgsmål til regeringen og til regeringspartierne, for vi har altså den ejendommelige situation, at vi har en minister, der har udtalt sig for fusionskontrol, vi har et Socialdemokrati, som har arbejdet aktivt for, at fusionskontrol blev en del af den her lov, og vi har et radikalt folkeparti, som har været positiv over for fusionskontrol, og dermed har vi et flertal i Folketinget for fusionskontrol, hvorfor bliver det så ikke en del af loven?

Der er et flertal i Folketinget. Hvorfor bliver det ikke en del af loven? Jo, siger man så mange gange herinde, vi kan jo ikke få det hele med, og det er for at få et flertal for loven. Men man kan jo se af betænkningen, at samtlige Folketingets partier står bag lovforslaget inklusive ændringsforslagene. Så det er intet problem for regeringen for at få en vedtagelse igennem, men man har af en eller anden mærkelig grund bøjet sig for V og K, som ikke vil have fusionskontrol.

Og så vender vi igen tilbage til spørgsmålet: Hvorfor vil V og K ikke have fusionskontrol? Det er meget mærkeligt. Noget, der ikke er argumenteret for, bliver alligevel ført frem på en sådan måde, at vi nu må konstatere, at Danmark bringer sig i særklasse i EU uden fusionskontrol. Det er meget mærkeligt.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Det er til hr. Frank Aaen. Det er så indlysende, at vi sådan set ikke ville gå op og sige det. Danmark er et meget lille land, og den konkurrence, vi har mest af, er den, vi har ude i verden. Vi kan ikke regne med, at fusionskontrol i Danmark har nogen som helst betydning for noget som helst. Der er fusionskontrol i EU. Det mener vi er rigtigt, men vi kan aldrig nogen sinde lave så store virksomheder, at det får nogen indflydelse på anden basis end den, vi har.

Det er vores opfattelse af det, og det kan vi sikkert tærskle meget langhalm på. Danmark har det lidt ligesom Luxembourg. Det er i de store lande med de mange store virksomheder, at fusionskontrollen betyder noget.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

For det første er jeg nødt til lige at minde hr. Kai Dige Bach om, at Danmark faktisk ikke er det næstmindste land i EU. Landets befolkning er større end både den finske og den irske, der har fusionskontrol eller er ved at få det for Finlands vedkommende. Der skyldes det netop en helt konkret situation, idet de to dominerende supermarkeds kæder ville slutte sig sammen.

Mit spørgsmål til hr. Kai Dige Bach er: Vil hr. Kai Dige Bach virkelig påstå, at der ikke findes delmarkeder med en faktisk total dominans af én eller nogle få virksomheder? Hvis hr. Kai Dige Bach har svært ved at finde på noget, kan vi nævne ordet asfaltindustrien. Der blev det synliggjort for alle, at der var tale om et ret beskyttet marked.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jamen, hr. Kai Dige Bach, det er da ikke noget argument, at De Konservative ikke mener, der er brug for det, og det kan man så diskutere. Er der ikke brug for det? Lad os nu sige, at i morgen fusionerer SAS og Mærsk Air. Er det ikke noget, der var værd at diskutere ud fra en konkurrencesynsvinkel? Lad os nu sige, at i morgen

ville FDB og Dansk Supermarked fusionere. Er det så ikke noget at tænke på ud fra en konkurrencesynsvinkel?

Der er da masser af tilfælde, hvor man også ud fra et konkurrencesynspunkt må advare imod fusioner, og derfor forstår jeg det simpelt hen ikke og må konstatere, at vi stadig væk ikke har fået ét eneste seriøst argument for, at der ikke skal indføres fusionskontrol i Danmark på lige fod med alle andre EU-lande.

Erhvervsministeren (Jan Trøjborg):

Jeg tror, at vi må konstatere, når vi taler om konkurrenceloven, at i al fald indholdet i den og dens bestemmelser er og har været vanskelige at forstå. Der er stadig væk mange misforståelser omkring indholdet i konkurrencelovgivningen.

Det har også været utrolig vanskeligt at gennemføre en modernisering af konkurrenceloven. Det har der været arbejdet på i adskillige år. Det er nu lykkedes gennem lange, og jeg synes også, at jeg kan tillade mig at sige trange forhandlinger, at nå frem til et resultat. Det har været utrolig svært, men jeg er også utrolig glad for, at der ser ud til at kunne danne sig et bredt flertal for lovforslaget og for det ændringsforslag, som regeringen har stillet.

Vi får nu en konkurrencelov, som med de ændringsforslag, der behandles i dag, sikrer en parallelitet til det udmærkede princip, der er gældende i EU-lovgivningen, nemlig forbudsprincippet.

Det er en tiltrængt modernisering, som vi længe har længtes efter at gennemføre. Vi får også gennemført en ligestilling af offentlig og privat erhvervsvirksomhed, hvilket mange ordførere har udtrykt tilfredshed med. Dermed er vi også på linje med lovgivningen i en række andre lande, og vi er vel omtrent lige så skrappe på dette felt, som man er i Sverige, hvor man måske oven i købet går en tand videre i denne ligestilling.

Konkurrenceloven handler ikke om licitation i forbindelse med børnepasning, som nogle embedsmænd i KL i ren fantasi og forestilling om, hvad konkurrenceloven måtte omfatte, har fået frem i et brev til Folketingets Erhvervsudvalg. Og konkurrenceloven er heller ikke en fusionskontrol ad bagdøren.

Konkurrenceloven er et forbud for de store mod at trykke de små. Og det gælder, uanset om det er offentlig erhvervsvirksomhed, eller det er privat erhvervsvirksomhed. Nu er sagen den, at det, der i Danmark er omfattet af erhvervs-

sig konkurrence, næsten 100 pct. er privat erhvervsforetagsomhed. Derfor retter konkurrenceloven sig selvfølgelig også i sine bestemmelser imod det, der i praksis er på markedet, som er privat erhvervsvirksomhed.

Ikke desto mindre har der været en række misforståelser i forhold til lovens udstrækning. Der blev under første behandling fra både venstre og højre side i Folketinget efterlyst en præcisering af, hvad det er, der kan vedtages, som begrænser konkurrenceloven. Derfor er det nu præciseret.

Det, der kan begrænse konkurrencelovens virkning, er undtagelser, som er vedtaget i Folketinget. Det er undtagelser, som er vedtaget i en kommunalbestyrelse, et fælleskommunalt selskab, der har hjemmel i lovgivningen. Det nærmere indhold af disse undtagelser, disse reguleringer, vedtages af kommunalbestyrelsen selv.

Konkurrencerådet får en mulighed for at rette henvendelse til en kommunalbestyrelse, hvis der måtte være tvivl om den konkurrencebegrænsning, kommunen har fastsat, men det er klart, at det er kommunalbestyrelsen, der afgør, hvilke konkurrencebegrænsninger der er fastsat. Det, vi understreger og præciserer, er, at konkurrencebegrænsning fastsat af kommuner skal være konkurrencebegrænsning fastsat med hjemmel i lovgivning.

Det er altså således politikerne, der bestemmer begrænsningerne. Det, der er politisk vedtaget, kan, om jeg så må sige, ikke overstyres af Konkurrencerådet. Det er de folkevalgte, der bestemmer. Dette princip er nu slået fast og præciseret, og det er jeg glad for. Jeg er også meget tilfreds med, at det nu er sikret, at der er fuldstændig ligestilling mellem offentlig og privat erhvervsvirksomhed. Det er et godt princip, vi har fået vedtaget, som er helt parallelt med det princip, man har i andre lande.

Derfor er der ingen grund til, at nogle måtte være bekymrede, som hr. Kjeld Rahbæk Møller giver udtryk for at nogle er, for så vidt angår affaldshåndteringen i kongeriget. Det vil være sådan, at miljøbeskyttelsesloven definerer kommunernes pligt til at sørge for affaldshåndteringen i kommunerne. Kommunen udarbejder en regulering og vedtager en regulering af, hvorledes det skal foregå i den enkelte kommune, om man skal sortere i grønt og sort, om glas og pap skal sorteres for sig osv. Og denne konkurrence-regulering vil så være vedtaget i henhold til bestemmelser fastsat i lovgivningen. Men det er kommunen selv, der udfylder indholdet.

Det, der så er enighed om, er, at denne nødvendige undtagelse selvfølgelig skal udformes på den mindst konkurrenceforvridende måde. Det vil være absurd andet. Det vil være mærkeligt, hvis vi i bemærkningerne havde understreget, at vi skulle benytte den mest konkurrenceforvridende måde at tilrettelægge arbejdet på.

Det vil imidlertid - i dette land, hvor det kommunale selvstyre værdsættes så højt - være kommunalbestyrelsen selv, der bestemmer, hvorledes håndteringen af affaldsopgaven skal løses. Det vil være op til kommunen at bestemme, om der skal foretages licitation, og det vil være op til kommunen at bestemme, om det er en opgave, som man selv løser. Det siger sig selv.

Når kommunalbestyrelsen har afvejet alle disse hensyn, så ser man altså på, hvilken løsning der er mulig, og kommunalbestyrelsen vælger herefter selvfølgelig den mindst konkurrencebegrænsende løsning. Det siger sig selv.

Man er i den samme sag inde på en række, skal vi sige aftaler, vi har indgået, og som der er bred enighed om. Jeg kan bekræfte, at regeringen er indstillet på at udstede en gruppefritagelse for kædesamarbejde i detailhandelen. Arbejdet med gruppefritagelsen for kædesamarbejde og de øvrige gruppefritagelser vil blive påbegyndt så hurtigt som overhovedet muligt, sådan at virksomhederne i god tid kender deres retsstilling.

Ligeledes om de bindende videresalgspriser på bøger, blade og magasiner, hvor der er opnået enighed om at fortsætte under de gældende regler. Der ser således ud til at kunne være et meget bredt flertal bag principperne om konkurrenceoven. Det er jeg godt tilfreds med.

Jeg kan godt forstå, at hr. Frank Aaen og hr. Kjeld Rahbæk Møller gerne vil have gennemført fusionskontrol. Det har imidlertid været vigtigt for regeringen at sætte på så bredt et flertal som overhovedet muligt for vedtagelse af konkurrenceoven, og det er meget vigtigt for mig at understrege, at konkurrenceovens bestemmelser om forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, forbud mod dominerende stilling, er substansen i enhver konkurrencelovgivning.

Man kan sige, at fusionskontrol er en eller anden form for det, man kan kalde en forstopper, hvis man skal bruge lidt fodboldsprog. Det er ikke substansen i en konkurrencelovgivning. Substansen er forbud mod dominerende stilling, forbud mod bindende videresalgsaftaler, der begrænser konkurrencen.

Man kan selvfølgelig vælge at indføre en fusionskontrol. Vi har valgt ikke at gøre det, fordi vi har ment, at der ikke var behov for det. Der har ikke været grund til at pålægge en masse virksomheder en ekstra administrativ byrde, og der har ikke været konkrete eksempler på, at den gældende konkurrencelovgivning ikke har været tilfredsstillende i så henseende. Og slet ikke den konkurrencelovgivning, som vi nu får vedtaget.

Den konkurrencelovgivning, vi nu får vedtaget, vil i de vigtigste bestemmelser, der er parallelle med de bestemmelser, der ellers er gældende i EU-konkurrenceretten, være tilstrækkelige til at forhindre, om jeg så må sige, at de store tryner de små; være tilstrækkelige til at sikre en effektiv konkurrence.

Derfor er vi glade for, at det ser ud til, at der nu kan samles et så bredt flertal, som det ser ud til efter bemærkningerne at dømme her under forslaget andenbehandling i Folketingssalen, og jeg ser frem til, at vi nu får afsluttet det sidste samråd og forhåbentlig kan samle et meget bredt flertal ved endelig vedtagelse af forslaget ved tredjebehandlingen.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Vi har altså en minister, der har udtalt sig offentligt for fusionskontrollen. Vi har to regeringspartier, som hver for sig er for fusionskontrol, og det eneste argument, der anvendes for ikke at sikre det gennemført, er hensynet til at få det bredest mulige flertal her i Folketingssalen. Og så har vi altså - må vi jo forstå - den situation, at V og K har sagt, at hvis fusionskontrollen ikke holdes ude, kan de ikke stemme for den samlede konkurrencelov.

Og så er vi altså i den meget barokke situation, at to partier, som ikke evner at argumentere for deres synspunkt, men kun kan svinge sig op til at sige, at det synes man ikke, der er behov for, i virkeligheden på den måde sikrer en lovgivning, der i den grad er i modstrid med, hvad man i resten af Europa synes der er brug for. Jeg synes ærligt talt, at det er en useriøs måde at arbejde på.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§ 1 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 forkastedes, idet 5 stemte for, 110 imod.

Ændringsforslag nr. 2 og 3, § 2, således ændret, og §§ 3-12 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 om indsættelse af 6 nye paragraffer efter § 12 forkastedes, idet 13 stemte for, 100 imod.

Ændringsforslag nr. 4 til kapitel 4 betragtedes som bortfaldet.

Ændringsforslag nr. 6 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9 og § 13, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 10 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 11 og 12, § 14, således ændret, ændringsforslag nr. 13, § 15, således ændret, og §§ 16-18 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 14 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 15, § 19, således ændret, §§ 20-22, ændringsforslag nr. 16, § 23, således ændret, §§ 24-26, ændringsforslag nr. 17 og 18, ændringsforslag nr. 19, § 27, med de foretagne ændringer og §§ 28 og 29 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):
Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Anden behandling af lovforslag nr. L 247:
Forslag til lov om ophævelse af lov om tilskud til iværksættere.

Af erhvervsministeren (Jan Trøjborg).
(Fremsat 24/4 97. Første behandling 16/5 97. Betænkning 23/5 97).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Annette Just (FP):

Jeg skal blot meddele, at Fremskridtspartiet desværre er kommet til at få skrevet noget forkert i betækningsafgivelsen.

Enhver, der hørte førstebehandlingen, vil vide, at jeg var ordfører og talte meget positivt om enhver afvikling af den slags tilskudsvirk-somheder. Det vil Fremskridtspartiet naturligvis stemme for og indstille lovforslaget til vedtagelse og håber dermed også, at det ikke vil betyde, at der vil komme nye lovforslag fra regeringen om nye støtteordninger til iværksættere, for det er den forkerte vej at gå.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Tillægsbetænkning afgivet af Erhvervsudvalget den 29. maj 1997

Tillægsbetænkning

over

Forslag til konkurrencelov

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i et møde og har herunder stillet spørgsmål til erhvervsministeren, som denne har besvaret skriftligt og mundtligt. Udvalget har tillige stillet spørgsmål til miljø- og energiministeren, som denne har besvaret skriftligt. Nogle af udvalgets spørgsmål til erhvervsministeren og miljø- og energiministeren og disses svar herpå er optrykt som bilag til tillægsbetænkningen.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige henvendelser fra Kommunernes Landsforening og Dansk Skovforening.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse* i den affattelse, hvori det foreligger efter 2. behandling.

Et *mindretal* inden for flertallet (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) finder, at den fri konkurrence ikke fuldt ud er sikret ved det foreliggende lovforslag, når offentlige virksomheder fortsat har en lovhjemlet ret til særbehandling. Dette spørgsmål vil Fremskridtspartiet komme tilbage til i det kommende folketingsår. Når Fremskridtspartiet alligevel stemmer for en ny konkurrencelov, er det, fordi der trods alt er sket forbedringer i forhold til den eksisterende lov.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget) vil ved 3. behandling stemme hverken for eller imod lovforslaget, efter at disse partiers ændringsforslag om fusionskontrol blev nedstemt ved 2. behandling af lovforslaget.

Lissa Mathiasen (S) fmd. Ole Vagn Christensen (S) Sonja Mikkelsen (S)

Hardy Hansen (S) Jacob Buksti (S) Kjeld Rahbæk Møller (SF) Ulla Solvang (RV)

Frank Aaen (EL) Sonja Albrink (CD) Svend Erik Hovmand (V) Pia Larsen (V)

Svend Heiselberg (V) Erik Larsen (V) Kai Dige Bach (KF) nfm. Pernille Sams (KF)

Flemming Hansen (KF) Kirsten Jacobsen (FP)

Dansk Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Nogle af udvalgets spørgsmål til erhvervsministeren og miljø- og energiministeren og disses svar herpå

Spørgsmål 114:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen fra Kommunernes Landsforening af 26. maj 1997, jf. bilag 170.

Svar:

§ 2, stk. 2, 1. pkt., som affattet ved mit ændringsforslag, er udformet således: »Reglerne i kapitel 2 og 3 gælder ikke, hvis en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering«.

Undtagelsen er begrundet i, at politisk bestemte reguleringer ikke skal kunne underkendes af konkurrencemyndigheden, »idet disse reguleringer kan være betinget af andre samfundsmæssige hensyn end hensynet til konkurrencen«.

Heri ligger, at der kan være andre samfundsmæssige hensyn som f.eks. økonomi, sociale forhold, miljø, forsyningssikkerhed m.v., som – set fra en overordnet betragtning – er vigtigere end hensynet til konkurrencen.

Ved offentlig regulering forstås efter ændringsforslaget bl.a. lovgivning og bekendtgørelser, generelle budgetregler, aktstykker samt reglerne om kommunernes ulovbestemte opgaver (kommunalfuldmagten).

Offentlig regulering omfatter herefter ikke kommunale beslutninger eller kommunale regulativer. Derfor har det været nødvendigt at indføje et nyt 2. pkt. for at sikre, at andre hensyn end hensynet til konkurrencen ligeledes kan gøre sig gældende på det kommunale niveau. Men muligheden for konkurrencebegrænsninger på det kommunale niveau omfatter alene de områder, hvor kommunalbestyrelsen ved lov er pålagt en opgave. Det betyder, at kommunalbestyrelsen har mulighed for at tilrettelægge de opgaver, den er pålagt efter lovgivningen, og kommunalbestyrelsen kan i denne tilrettelæggelse tage andre samfundsmæssige hensyn end hensynet til konkurrencen.

§ 2, stk. 2, har herefter fået følgende ordlyd:

»En konkurrencebegrænsning, som er fastsat af en kommunalbestyrelse, er kun en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, når konkurrencebegrænsningen er nødvendig for, at kommunalbestyrelsen kan opfylde de opgaver, den er pålagt i henhold til lovgivning«.

Heri ligger, at ændringsforslaget kun undtager konkurrencebegrænsninger, som er fastsat af en kommunalbestyrelse inden for den del af kommunalbestyrelsens opgaver, som er pålagt i henhold til lovgivning. Dvs. »at det skal følge af lovgivning, at en kommunalbestyrelse har ansvaret for eller skal varetage en bestemt opgave«. Der stilles, jf. bemærkningerne til 1. pkt., ingen særlige indholdsmæssige krav til reguleringens ordlyd.

De hensyn, som kommunalbestyrelsen kan inddrage, hvis den fastsætter en konkurrencebegrænsning, vil afhænge af hensynene bag den konkrete lov, der pålægger kommunerne opgaven. Der er således ikke tale om, at konkurrenceloven begrænser de hensyn, der måtte ligge bag den pågældende lovgivning, og som dermed ligger bag en kommunalbestyrelses beslutning.

Det følger desuden af § 2, stk. 2, 2. pkt., at konkurrencebegrænsningen skal være nødvendig for at opfylde de opgaver, der er pålagt kommunen i henhold til lovgivning. Dette nødvendighedskriterium indebærer ikke, at alle andre samfundsmæssige hensyn f.eks. miljøhensyn skal tilsidesættes ved kommunale beslutninger. Det følger af bemærkningerne, at spørgsmålet om, »hvorvidt en konkurrencebegrænsning er nødvendig afhænger af de hensyn eller mål, der ligger bagved den pågældende lovgivning«.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at der i nødvendighedsbetragtningen ligger et krav om, at en kommunalbestyrelse skal vælge den mindst konkurrencebegrænsende løsning. Dette betyder, at kommunalbestyrelsen, når den har truffet en beslutning, der i øvrigt tilgodeser andre hensyn end hensynet til konkur-

rencen, skal vælge den mindst konkurrencebegrænsende løsning ved udførelsen af en given opgave.

Kommunernes Landsforening påpeger i deres brev af 26. maj 1997, at § 2, stk. 2, som affattet ved mit ændringsforslag, skaber usikkerhed om løsningen af et betydeligt antal kommunale opgaver.

Således anfører Kommunernes Landsforening, at: »For alle disse opgaver gælder det, at de i dag kan udføres på flere forskellige måder, hvorimod kommunerne med ændringsforslaget tilsyneladende fratages mulighederne for at træffe helhedsorienterede beslutninger, hvori andre væsentlige samfundsmæssige hensyn end hensynet til at undgå konkurrencebegrænsninger kan indgå«.

Denne fortolkning er ikke korrekt.

Som det fremgår af ovennævnte gennemgang af § 2, stk. 2, samt bemærkningerne til ændringsforslaget, er det netop muligt for en kommunalbestyrelse at anlægge en mere helhedsorienteret løsning for at varetage de hensyn eller mål, der ligger bagved den pågældende lovgivning.

Samfundsmæssige hensyn til økonomien, sociale forhold, miljø, forsyningssikkerhed m.v. kan således indgå i en helhedsorienteret kommunal beslutning.

Men når kommunerne har tilgodeset de andre samfundsmæssige hensyn som f.eks. miljøhensyn m.v., og hvis kommunalbestyrelsen har flere løsningsmuligheder for at varetage opgaven, så skal kommunalbestyrelsen vælge den mindst konkurrencebegrænsende løsning. Det vil derfor ikke være muligt at erstatte ordet »nødvendig« med f.eks. »hensigtsmæssig«.

Ordet »nødvendig« i § 2, stk. 2, er imidlertid ikke til hinder for, at en kommunalbestyrelse ved opfyldelsen af sine lovbestemte opgaver kan varetage andre hensyn end hensynet til konkurrencen, ligesom det ikke er til hinder for, at kommunerne kan vælge selv at varetage en opgave. Det følger bl.a. af min besvarelse af spørgsmål 24 og 96, hvoraf det fremgår, at konkurrencelovens regler ikke er bestemmende for, hvornår staten eller kommunen skal udlicitere en opgave eller selv forestå varetagelsen. Med ordet »nødvendig« ligger der ikke nogen begrænsninger i den hidtidige frihed for en kommune eller et kommunalt fællesskab til at bestemme, om en opgave pålagt efter lovgivningen skal varetages/udføres af kommunen selv eller en tredjemand. Det gælder lige så lidt, som konkurrencelovens regler er bestemmende for, om en privat virksomhed kan varetage en opgave selv, eller om virksomheden ønsker at varetage en opgave gennem underleverandører m.v.

Folketingets Erhvervsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Vedr. forslag til konkurrencelov

Landsforeningen er blevet bekendt med, at der er udarbejdet et udkast til ændringsforslag til konkurrencelovens § 2, som skal indgå i Erhvervsudvalgets betænkning om konkurrenceloven. Ændringen fremgår af Erhvervsudvalgets betænkning af 22. maj 1997, som blev offentliggjort i dag.

Efter landsforeningens opfattelse synes konsekvenserne af ændringsforslaget at være yderst vidtrækkende i forhold til den oprindelige formulering af lovteksten.

Ændringsforslaget kan således i den nuværende udformning skabe usikkerhed om løsningen af et betydeligt antal kommunale opgaver, herunder børnepasning, ældrepleje, biblioteksvirksomhed, vandforsyning, affaldshåndtering, spildevand og energiforsyning.

For alle disse opgaver gælder det, at de i dag kan udføres på flere forskellige måder, hvorimod kommunerne med ændringsforslaget tilsyneladende fratages mulighederne for at træffe helhedsorienterede beslutninger, hvori andre væsentlige samfundsmæssige hensyn end hensynet til at undgå konkurrencebegrænsninger kan indgå.

Samfundsmæssige hensyn til økonomi, sociale forhold, miljø, forsyningssikkerhed m.v. kan således med ændringsforslaget kun indgå, hvis de fremgår direkte af lovgivningen.

Det ændrede lovforslag omfatter tilsyneladende både de situationer, hvor kommunen handler inden for kommunalfuldmagten, og situationer, hvor der er tale om lovbundne opgaver, som varetages decentralt, og hvor der hidtil har været hel eller delvis metodefrihed for kommunernes løsning af den konkrete opgave.

Kun en detaljeret statslig regulering, der helt vil bryde med principperne bag decentraliseringen af disse opgaver, kan herefter sikre et bredere helhedssyn i opgaveløsningen.

Det er landsforeningens klare opfattelse, at disse meget omfattende mulige konsekvenser af ændringsforslaget må have været helt utilsigtede.

En indarbejdelse af hele det offentlige område i konkurrenceloven bør ske på et klart og gennearbejdet grundlag. Denne klarhed eksisterer ikke i det nuværende forslag. På denne baggrund henstiller landsforeningen indtrængende, at lovforslaget ikke bliver vedtaget i den nuværende udformning.

Med venlig hilsen

EVAN JENSEN

Peter Gorm Hansen

Kopi af denne skrivelse er sendt til:

Statsministeren, Justitsministeren,
Indenrigsministeren,
Erhvervsministeren,
Miljø- og Energiministeren,
Miljø- og Planlægningsudvalget og
Social- og Sundhedsudvalget.

Spørgsmål 115:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen fra Kommunernes Landsforening af 26. maj 1997, jf. bilag 174.

Svar:

Jeg skal henvise til min besvarelse af spørgsmål 114, for så vidt angår den generelle del af henvendelsen fra Kommunernes Landsforening.

Derudover har Kommunernes Landsforening fremsendt en række konkrete spørgsmål.

Spørgsmål 1.1:

Griber den nye konkurrencelov ind i kommunalbestyrelsernes nuværende kompetence til frit at vælge at producere sådanne serviceydelser inhouse?

Svar:

De omtalte serviceydelser (børnepasning, ældrepleje og miljøbeskyttelse, herunder bl.a. opgaver inden for affaldshåndtering, spildevand og vandforsyning) er ikke in house efter konkurrenceloven, idet konkurrencelovens inhouse-begreb omfatter fremstilling af varer eller tjenesteydelser ved egne ansatte til eget brug.

De omtalte serviceydelser er i udgangspunktet omfattet af konkurrencelovens erhvervsbegreb, idet de består i at udbyde tjenesteydelser på et marked. Dermed har aktiviteten en betydning for konkurrencen. Det betyder imidlertid ikke, at kommunalbestyrelsen ikke – som i dag – kan vælge at producere sådanne serviceydelser. Konkurrencelovens bestemmelser griber ikke ind i kommunalbestyrelsernes nuværende kompetence til frit at vælge at producere sådanne serviceydelser.

Spørgsmål 1.2:

Hvad gælder i den situation, at private virksomheder ønsker at udbyde serviceydelser inden for det pågældende område?

Svar:

Medmindre der er en regulering, der direkte hindrer det, er der intet, der hindrer private virksomheder i at udbyde de omtalte servicey-

delser. Hvorvidt en serviceydelse udbydes af det offentlige eller private, er ikke reguleret af konkurrenceloven.

Spørgsmål 2.1:

Skal kravet om, at en konkurrencebegrænsning er »nødvendig«, alene forstås som et krav om, at en kommunes beslutning af en konkurrencebegrænsning skal kunne begrundes som hensigtsmæssig ud fra en helhedsvurdering?

– En fortolkning af »nødvendig« i retning af »strengt nødvendig« vil medføre, at hensyn til konkurrenceforhold vil kunne medføre ringere løsninger for kommunerne og borgerne.

Svar:

Som det fremgår af min besvarelse af spørgsmål 114, kan kommunerne efter mit ændringsforslag anlægge en helhedsorienteret løsning. Løsningen kan således tage højde for de hensyn eller mål, der ligger bag ved den lovgivning, som pålægger kommunerne at udføre en opgave.

Samfundsmæssige hensyn som f.eks. hensyn til økonomien, miljø, forsyningsikkerhed m.v. kan indgå i en kommunal beslutning. Men når kommunerne har tilgodeset disse samfundsmæssige hensyn, f.eks. hensynet til miljøet, og hvis kommunen så stadig har flere løsningsmuligheder for at varetage opgaven, så skal kommunalbestyrelsen vælge den mindst konkurrencebegrænsende løsning.

Det er derfor ikke muligt at erstatte »nødvendig« med f.eks. »hensigtsmæssig«, ligesom en konkurrencebegrænsning ikke kan begrundes som hensigtsmæssig ud fra en helhedsbetragtning, netop fordi en kommunalbestyrelse skal vælge den mindst konkurrencebegrænsende løsning, når de øvrige hensyn bag lovgivningen i øvrigt er varetaget.

Ved at sikre, at kommunalbestyrelserne kan varetage de andre hensyn og mål, der ligger bag den lovgivning, som pålægger kommunen en opgave, vil kommunerne fortsat kunne levere løsninger af høj kvalitet for kommunen og dens borgere.

Spørgsmål 2.2:

Hvornår er en konkurrencebegrænsning unødvendig?

Svar:

En konkurrencebegrænsning er unødvendig, når den er overflødig for at udføre den opgave, kommunerne er pålagt ved lovgivning på forsvarlig vis, og ud fra de hensyn, som ligger bag den pågældende lovgivning.

Spørgsmål 2.3:

Sikrer lovændringen, at andre samfundsmæssige hensyn end hensynet til konkurrencen kan inddrages i vurderingen af, om en konkurrencebegrænsning er nødvendig, eller skal kommunalbestyrelsens afgørelse alene træffes ud fra hensynet til konkurrencen?

Svar:

Lovændringen sikrer, at andre hensyn end hensynet til konkurrencen kan inddrages. Jeg skal henvise til bemærkningerne til ændringsforslaget. Det fremgår heraf, at undtagelsesbestemmelsen er begrundet i, at politisk bestemte reguleringer ikke skal kunne underkendes af konkurrencemyndigheden, idet »disse reguleringer kan være betinget af andre samfundsmæssige hensyn end hensynet til konkurrencen«. Jeg skal i øvrigt henvise til min besvarelse af spørgsmål 114.

Case vedr. forbrændingsegnet affald - helhedshensyn contra konkurrencehensyn

Hvis den nødvendige forbrændingskapacitet kun kan sikres gennem den konkurrencebegrænsning, der ligger i at anvise alt affald til et enkelt forbrændingsanlæg, er konkurrencebegrænsningen nødvendig for at opfylde formålet om at »begrænse problemer i forbindelse med affaldsbortskaffelse«. Derfor vil konkurrencebegrænsningen være undtaget fra konkurrencelovens indgrebsbestemmelser, jf. § 2, stk. 2, 2. pkt.

Spørgsmål 3.1 fra Kommunernes Landsforening:

Hvis en kommunalbestyrelse har besluttet en konkurrencebegrænsning, er det da kommunalbestyrelsen, der har kompetencen efter § 2, stk. 4, til at afgøre, om konkurrencebegrænsningen har været nødvendig?

Svar:

Det er kommunalbestyrelsen, der har kompetencen efter § 2, stk. 4, til at afgøre, om konkurrencebegrænsningen har været nødvendig. Det fremgår direkte af lovtæksten samt bemærkningerne.

Folketingets Erhvervsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Vedr. forslag til konkurrencelov

Landsforeningen er blevet bekendt med, at der er udarbejdet et udkast til ændringsforslag til konkurrencelovens § 2, som skal indgå i Erhvervsudvalgets betænkning om konkurrenceloven. Ændringen fremgår af Erhvervsudvalgets betænkning af 22. maj 1997, som blev offentliggjort i dag.

Efter landsforeningens opfattelse synes konsekvenserne af ændringsforslaget at være yderst vidtrækkende i forhold til den oprindelige formulering af lovteksten.

Ændringsforslaget kan således i den nuværende udformning skabe usikkerhed om løsningen af et betydeligt antal kommunale opgaver, herunder børnepasning, ældrepleje, biblioteksvirksomhed, vandforsyning, affaldshåndtering, spildevand og energiforsyning.

For alle disse opgaver gælder det, at de i dag kan udføres på flere forskellige måder, hvorimod kommunerne med ændringsforslaget tilsyneladende fratages mulighederne for at træffe helhedsorienterede beslutninger, hvori andre væsentlige samfundsmæssige hensyn end hensynet til at undgå konkurrencebegrænsninger kan indgå.

Samfundsmæssige hensyn til økonomi, sociale forhold, miljø, forsyningsikkerhed m.v. kan således med ændringsforslaget kun indgå, hvis de fremgår direkte af lovgivningen.

Det ændrede lovforslag omfatter tilsyneladende både de situationer, hvor kommunen handler inden for kommunalfuldmagten, og situationer, hvor der er tale om lovbundne opgaver, som varetages decentralt, og hvor der hidtil har været hel eller delvis metodefrihed for kommunernes løsning af den konkrete opgave.

Kun en detaljeret statslig regulering, der helt vil bryde med principperne bag decentraliseringen af disse opgaver, kan herefter sikre et bredere helhedssyn i opgaveløsningen.

Det er landsforeningens klare opfattelse, at disse meget omfattende mulige konsekvenser af ændringsforslaget må have været helt utilsligtede.

En indarbejdelse af hele det offentlige område i konkurrenceloven bør ske på et klart og gennearbejdet grundlag. Denne klarhed eksisterer ikke i det nuværende forslag. På denne baggrund henstiller landsforeningen indtrængende, at lovforslaget ikke bliver vedtaget i den nuværende udformning.

Med venlig hilsen

EVAN JENSEN

Peter Gorm Hansen

Kopi af denne skrivelse er sendt til:

Statsministeren, Justitsministeren,
Indenrigsministeren,
Erhvervsministeren,
Miljø- og Energiministeren,
Miljø- og Planlægningsudvalget og
Social- og Sundhedsudvalget.

Uklarheder vedrørende ændringsforslag til konkurrenceloven (L. 172) stillet i Erhvervsudvalgets betænkning

Landsforeningen har forgæves søgt at få be-lyst en række uklarheder vedrørende det æn- dringsforslag til konkurrenceloven, som er fremsat i Erhvervsudvalgets betænkning. Nogle af uklarhederne kan have vidtrækkende konsekvenser for den kommunale opgavevare- tagelse.

1. Kommunale virksomhed, der ikke er omfattet af konkurrenceloven. (Udbudspligt for børnepas- ning og affaldsforbrænding?)

Kommunale in-house opgaver er ikke om- fattet af konkurrenceloven. Det gælder både den gamle og nye konkurrencelov. Det frem- går imidlertid ikke klart af lovens tekst og be- mærkningerne til § 2, om definitionen på in- house opgaver (selvudførte opgaver) også om- fatter kommunale løsninger inden for områder som børnepasning, ældrepleje og miljøbeskyt- telse, herunder bl.a. opgaver inden for affalds- håndtering, spildevand og vandforsyning.

Spørgsmål:

1.1. Griber den nye konkurrencelov ind i kommunalbestyrelsernes nuværende kompe- tence til frit at vælge at producere sådanne ser- viceydelser in-house?

1.2. Hvad gælder i den situation, at private virksomheder ønsker at udbyde serviceydelser inden for det pågældende område?

2. Det fremgår ikke klart hvad der menes med nødvendige konkurrencebegrænsninger. (Kom- munale beslutninger ud fra helhedssyn eller kun ud fra konkurrencebetragtninger?)

Det fremgår af lovforslagets § 2, stk. 2, at kommunalbestyrelsen alene kan træffe beslut- ninger om konkurrencebegrænsninger, såfremt konkurrencebegrænsningen er nødvendig, for at kommunen kan opfylde de opgaver, den er pålagt.

Det er meget uklart, hvorledes dette skal for- stås. I bemærkningerne til bestemmelsen står der på den ene side, at kommunen skal vælge den mindst konkurrenceforvridende løsning

ved udførelsen af en given erhvervsvirksom- hed. På den anden side står der også, at nød- vendigheden af en konkurrencebegrænsning afhænger af de hensyn eller mål, der ligger bagved den pågældende lovgivning.

Spørgsmål:

2.1. Skal kravet om, at en konkurrencebe- grænsning er »nødvendig«, alene forstås som et krav om, at en kommunes beslutning af en konkurrencebegrænsning skal kunne begrun- des som hensigtsmæssigt ud fra en helhedsvur- dering?

- En fortolkning af »nødvendig« i retning af »strengt nødvendig« vil medføre, at hensyn til konkurrenceforhold vil kunne medføre ringere løsninger for kommunerne og borgerne.

2.2. Hvornår er konkurrencebegrænsning unødvendig?

2.3. Sikrer lovændringen, at andre sam- fundsmæssige hensyn end hensynet til konkur- rence kan inddrages i vurderingen af, om en konkurrencebegrænsning er nødvendig, eller skal kommunalbestyrelsens afgørelse alene træffes ud fra hensynet til konkurrencen?

CASE vedr. forbrændingsegnet affald

- helhedssyn contra konkurrencehensyn -

Kommunerne er pålagt at forbrænde alt for- brændingsegnet affald. Kommunerne sikrer gennem affaldsplanlægning, at der etableres tilstrækkelig forbrændingskapacitet. Når kom- munerne gennem planlægningen har sikret sig adgang til den nødvendige kapacitet på et givet anlæg, anvises affaldet til dette anlæg. Anvisningen begrænser naturligvis konkurren- cen.

Bekendtgørelsen foreskriver ikke kommu- nerne at anviser kun til ét anlæg. Miljøbeskyt- telsesloven pålægger kommunerne at »fore- stå« affaldsbortskaffelsen, og lovens formål er bl.a. »at fremme genanvendelse og begrænse problemer i forbindelse med affaldsbortskaf- felse«. På den anden side er muligheden for at anviser til kun et anlæg en forudsætning for at

kommunerne kan tage ansvar for, at der er den nødvendige kapacitet til rådighed i Danmark.

Der er således gode grunde til, at den kommunale regulering er hensigtsmæssig. Men det er uklart, om man kan sige, at kommunernes regulering er en »nødvendig følge« af miljøbeskyttelsesloven, eller »nødvendig for at kommunalbestyrelsen kan opfylde de opgaver den er pålagt«.

3) Det fremgår ikke klart, hvilken myndighed der har kompetencen til at afgøre om en konkurrencebegrænsning er nødvendig

Det fremgår af ændringsforslagets § 2, stk. 4, at afgørelsen af om en konkurrencebegrænsning er omfattet af undtagelsen i § 2, stk. 2, træffes af den myndighed, der har fastsat reguleringen eller truffet beslutningen.

Spørgsmål:

3.1. Hvis en kommunalbestyrelse har besluttet en konkurrencebegrænsning, er det da kommunalbestyrelsen, der har kompetencen efter § 2, stk. 4 til at afgøre om konkurrencebegrænsningen har været nødvendig?

Spørgsmål 117:

Kan regeringen bekræfte, at der med ændringsforslaget til § 2, stk. 2, ikke er tale om en ændring af sigtet med bestemmelsen f.eks. med relation til affalds-, spildevands- og vandforsyningsområdet?

Svar:

I forlængelse af mine tilkendegivelser i forbindelse med 2. behandlingen kan regeringen bekræfte, at sigtet med § 2, stk. 2, fortsat er at sikre, at politisk bestemte reguleringer ikke skal kunne underkendes af konkurrencemyndigheden, da disse kan være betinget af andre samfundsmæssige hensyn end hensynet til konkurrencen.

Miljø- og energiministerens besvarelse af spørgsmål 117

Kan regeringen bekræfte, at der med ændringsforslaget til § 2, stk. 2, ikke er tale om en ændring af sigtet med bestemmelsen f.eks. med relation til affalds-, spildevands- og vandforsyningsområdet?

Svar:

Erhvervsministeren har i sin besvarelse af samme spørgsmål bekræftet, at sigtet med § 2, stk. 2 fortsat er at sikre, at politisk bestemte reguleringer ikke skal kunne underkendes af konkurrencemyndigheden, da disse kan være betinget af andre hensyn end hensynet til konkurrencen.

Denne besvarelse kan jeg tilslutte mig.

Spørgsmål 118:

Kan ministeren bekræfte, at konkurrenceloven ikke medfører en pligt for kommuner til at udlicitere affalds-, spildevands- og vandforsyningsområdet?

Svar:

Konkurrencelovens regler er ikke bestemmende for, hvornår staten eller kommunen skal udlicitere en opgave eller selv forestå varetagelsen. Det fremgår blandt andet af min besvarelse af spørgsmål 24 og 96.

Jeg kan derfor bekræfte, at konkurrenceloven ikke medfører en pligt for kommunerne til at udlicitere affalds-, spildevands- og vandforsyningsområdet.

Spørgsmål 119:

Ministeren bedes uddybe sætningen i bemærkningerne til ændringsforslaget til § 2 om, »at en kommunalbestyrelse skal vælge den mindst konkurrencebegrænsende løsning« i relation til affaldsbehandlingen, vandforsyningsområdet og spildevandsbehandlingen.

Svar:

Som det er anført i bemærkningerne til mit ændringsforslag, kan kommunalbestyrelsen i sin tilrettelæggelse af de opgaver, den er pålagt efter lovgivningen, inddrage de hensyn, der ligger bag den konkrete lovgivning.

De hensyn, som kommunalbestyrelsen kan inddrage, hvis den fastsætter en konkurrencebegrænsning, vil afhænge af hensynene bag den konkrete lov. Der er således ikke tale om, at konkurrenceloven begrænser de hensyn, der måtte ligge bag den pågældende lovgivning, og som dermed ligger bag en kommunalbestyrelses beslutning.

Det er muligt for en kommunalbestyrelse at anlægge en mere helhedsorienteret løsning for at varetage de hensyn eller mål, der ligger bag ved den pågældende lovgivning. Samfunds-

mæssige hensyn til økonomien, sociale forhold, miljø, forsyningssikkerhed m.v., kan således indgå i en helhedsorienteret kommunal beslutning.

Men når en kommune har tilgodeset de andre samfundsmæssige hensyn, og hvis kommunalbestyrelsen så stadig har flere løsningsmuligheder ved fastlæggelsen af rammerne for opgaven, så skal kommunalbestyrelsen vælge den mindst konkurrencebegrænsende løsning.

I relation til affaldsbehandling, vandforsyning og spildevandsområdet kan bemærkningerne derfor uddybes på følgende måde: Konkurrenceloven regulerer ikke, om udførelsen af en opgave sker ved kommunens egen foranstaltning eller af tredjemand. Kommunen skal varetage de hensyn eller mål, der ligger bag den respektive lovgivning på affaldsbehandlingsområdet, vandforsyningsområdet og spildevandsbehandlingsområdet. Men når de hensyn er varetaget, bestemmer konkurrenceloven, at kommunen ved fastlæggelsen af rammerne for den eller dem, der udfører opgaven, skal vælge den mindst konkurrencebegrænsende løsning.

Spørgsmål 120:

Ministeren bedes kommentere henvendel-

sen fra Kommunernes Landsforening af 28. maj 1997, jf. bilag 181.

Svar:

Henvendelsen fra Kommunernes Landsforening giver mig anledning til følgende bemærkninger:

Landsforeningen giver i sin henvendelse udtryk for, at det er foreningens opfatelse, at spørgsmålet om en opgave overhovedet kan varetages af en kommune, som hidtil henhører under de almindelige kommunale tilsynsmyndigheders kompetence.

Konkurrencelovens bestemmelser berører ikke spørgsmålet om, hvilke opgaver kommunerne kan varetage. Afgørelse af dette spørgsmål vil derfor, i samme omfang som hidtil, henhøre under de kommunale tilsynsmyndigheders kompetence.

For så vidt angår spørgsmålet om at vurdere, om en kommunalt etableret konkurrencebegrænsning er i overensstemmelse med loven (konkurrenceloven), så træffes denne afgørelse efter lovforslagets § 2, stk. 4, af den myndighed m.v., der har truffet beslutningen. Det følger dog af dansk rets almindelige regler, at den endelige afgørelse af spørgsmålet henhører under domstolene, jf. grundlovens § 63. Dette fremgår af bemærkningerne til lovforslaget.

KOMMUNERNES LANDSFORENING

Den 26. maj 1997

Folketingets Erhvervsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Vedr. forslag til konkurrencelov

Landsforeningen er blevet bekendt med, at der er udarbejdet et udkast til ændringsforslag til konkurrencelovens § 2, som skal indgå i Erhvervsudvalgets betænkning om konkurrenceloven. Ændringen fremgår af Erhvervsudvalgets betænkning af 22. maj 1997, som blev offentliggjort i dag.

Efter landsforeningens opfattelse synes konsekvenserne af ændringsforslaget at være yderst vidtrækkende i forhold til den oprindelige formulering af lovtæksten.

Ændringsforslaget kan således i den nuværende udformning skabe usikkerhed om løsningen af et betydeligt antal kommunale opgaver, herunder børnepasning, ældrepleje, biblioteksvirksomhed, vandforsyning, affaldshåndtering, spildevand og energiforsyning.

For alle disse opgaver gælder det, at de i dag kan udføres på flere forskellige måder, hvorimod kommunerne med ændringsforslaget tilsyneladende fratages mulighederne for at træffe helhedsorienterede beslutninger, hvori andre væsentlige samfundsmæssige hensyn end hensynet til at undgå konkurrencebegrænsninger kan indgå.

Samfundsmæssige hensyn til økonomi, sociale forhold, miljø, forsyningssikkerhed m.v. kan således med ændringsforslaget kun indgå, hvis de fremgår direkte af lovgivningen.

Det ændrede lovforslag omfatter tilsyneladende både de situationer, hvor kommunen handler inden for kommunalfuldmagten, og situationer, hvor der er tale om lovbundne opgaver, som varetages decentralt, og hvor der hidtil har været hel eller delvis metodefrihed for kommunernes løsning af den konkrete opgave.

Kun en detaljeret statslig regulering, der helt vil bryde med principperne bag decentraliseringen af disse opgaver, kan herefter sikre et bredere helhedssyn i opgaveløsningen.

Det er landsforeningens klare opfattelse, at disse meget omfattende mulige konsekvenser af ændringsforslaget må have været helt utilsigtede.

En indarbejdelse af hele det offentlige område i konkurrenceloven bør ske på et klart og gennearbejdet grundlag. Denne klarhed eksisterer ikke i det nuværende forslag. På denne baggrund henstiller landsforeningen indtrængende, at lovforslaget ikke bliver vedtaget i den nuværende udformning.

Med venlig hilsen

EVAN JENSEN

Peter Gorm Hansen

Kopi af denne skrivelse er sendt til:

Statsministeren, Justitsministeren,
Indenrigsministeren,
Erhvervsministeren,
Miljø- og Energiministeren,
Miljø- og Planlægningsudvalget og
Social- og Sundhedsudvalget.

KOMMUNERNES LANDSFORENING

Den 26. maj 1997

Folketingets Erhvervsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Vedr. forslag til konkurrencelov

Som nævnt i brev af d.d., finder landsforeningen at det på en lang række punkter er uklart hvilke konsekvenser lovforslaget vil få i relation til kommunerne.

Landsforeningen har haft en række spørgs-

mål i forbindelse med Erhvervsudvalgets betænkning, som har dannet grundlag for den tidligere fremsendte skrivelse. Landsforeningen finder som tidligere nævnt ikke, at disse spørgsmål er blevet tilstrækkelig afklaret.

Spørgsmålet fremsendes hermed.

Med venlig hilsen

HANS BERTELSEN

Kopi af denne skrivelse afsendt til ordførerne for partierne.

Kommunernes Landsforening
Gyldenløvesgade 11
DK 1600, København V

Det gør vi i Danmark sammen med mange andre lande.

Men hvis den situation efter 3 eller 4 år ophører, hvis diktatoren er faldet, hvis forfølgelsen er ophørt, hvis de trygt kan vende tilbage til deres eget land, hvad er det så, der gør det særlig humant at give de mennesker, deres familie og deres fraskilte koner eller mænd livsvarigt ophold i Danmark?

Samtidig ved vi, at det store flertal af disse mennesker, som kommer fra meget fjerne kulturer, helt naturligt har utrolig svært ved at falde til i Danmark, ligesom vi ville have svært ved det, hvis vi skulle leve i en somalisk nomadekultur med vores danske uddannelse. Hvad er der så galt i at sige: Nu har vi hjulpet jer, og nu hjælper vi jer tilbage, og de penge, vi så sparer, bruger vi først og fremmest til at forhindre, at nye flytningssituationer opstår ude i den tredje verden?

Hvis hr. Henrik Svane mener, det er apartheid, ja, så tror jeg, han skulle prøve at tænke sig om én gang til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes, idet 48 (V, KF, FP og DF) stemte for, 63 (S, SF, RV, EL og CD) imod.

Den næste sag på dagsordenen var:
25) Tredje behandling af lovforslag nr. L 172:
Forslag til konkurrencelov.
Af erhvervsministeren (Jan Trøjborg).
(Fremsat 20/2 97. Første behandling 18/3 97.
Betænkning 22/5 97. Anden behandling 27/5
97. Tillægsbetænkning 29/5 97).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg vil blot kort meddele, at Fremskridtspartiet stemmer for lovforslaget.

Det er ikke, fordi vi mener, at konkurrenceloven nu er blevet god nok. Vi vil have, at der skal være ens og fair konkurrence. Det sagde vi også ved førstebehandlingen. Vi påpegede, at det for os var uacceptabelt, at offentlige og halvoffentlige virksomheder ikke havde samme vilkår set fra Konkurrencerådets side. Det har de stadig ikke fået. Der er sket en lille smule, men det er mest kosmetik.

Men jeg vil bare minde regeringen om, at vi ikke har glemt sagen. Vi tager den op igen i næste folketingssamling. Men vi stemmer for lovforslaget, som det ligger nu, for der er trods alt forbedringer.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Jeg skal oplyse, at SF vil undlade at stemme her ved tredjebehandlingen. Det skyldes ikke, at vi ikke anerkender, at loven er en klar forbedring i forhold til den nuværende retstilstand på alle punkter; men desværre fastfryser den også det fænomen, at Danmark sammen med Luxembourg er en sær undtagelse i Europa som de eneste lande, der ikke har nogen mulighed for at gribe ind over for fusioner. Og det er altså udslagsgivende for os, så vi vil foretrække at trykke på den gule knap, selv om vi som sagt anerkender, at loven i forhold til den nuværende retstilstand er en forbedring.

Frank Aaen (EL):

Enhedslisten undlader også at stemme med helt den samme begrundelse, som hr. Kjeld Rahbæk Møller lige er kommet med.

Men jeg vil gerne derudover tilføje, at det også er, fordi vi gerne vil markere, at vi synes, det er urimeligt, at vi får vedtaget en konkurrencelov uden fusionskontrol, selv om der i Folketinget reelt er flertal for fusionskontrol.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 94 stemmer (S, V, KF, RV, FP, CD og DF); 13 (SF og EL) stemte hverken for eller imod.

Anden næstformand (Henning Grove):
Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Der var stillet 4 ændringsforslag af økonomiministeren (Marianne Jelved).

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Den næste sag på dagsordenen var:
26) Tredje behandling af lovforslag nr. L 247:
Forslag til lov om ophævelse af lov om tilskud til iværksættere.

Af erhvervsministeren (Jan Trøjborg).
(Fremsat 24/4 97. Første behandling 16/5 97.
Betænkning 23/5 97. Anden behandling 27/5 97).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 66 stemmer (S, SF, RV, FP, EL og CD); 43 (V og KF) stemte hverken for eller imod.

Anden næstformand (Henning Grove):
Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-4 af økonomiministeren vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes herefter til forhandling.

Forhandling

Kirsten Jacobsen (FP):

Dette lovforslag tager ligesom det næste udgangspunkt i beslutningsforslag nr. B 13, som er fremsat af Fremskridtspartiet, og som går ud på, at der skal være ens regler på disse områder i den finansielle sektor.

Vi må erkende, at det resultat, vi står med nu, kan vi ikke stemme imod, og det gør vi da heller ikke; men jeg kan ikke lade være med at sige – og jeg vil også gerne have bogført – at i Fremskridtspartiet havde vi gerne set en harmonisering på et højere niveau. Jeg har det indtryk, at jo flere, økonomiministeren inviterede til møde, og jo flere samtaler, økonomiministeren førte, desto lavere blev harmoniseringsniveauet, og det skal jeg være den første til at beklage, selv om jeg erkender de politiske realiteter. Jeg kunne måske have ønsket mig, at branchens folk ikke var blevet inviteret slet så tit.

Den næste sag på dagsordenen var:
27) Tredje behandling af lovforslag nr. L 219:
Forslag til lov om ændring af lov om forsikringsvirksomhed, lov om banker og sparekasser m.v., realkreditleven, lov om værdipapirhandel m.v., lov om fondsmæglerselskaber, lov om tilsyn med firmapensionskasser, lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond og lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. (Ledelsesregler, placeringsregler m.v.).

Af økonomiministeren (Marianne Jelved).
(Fremsat 9/4 97. Første behandling 17/4 97.
Betænkning 22/5 97. Anden behandling 27/5 97. 4 ændringsforslag af økonomiministeren 29/5 97).

Frank Aaen (EL):

Ved førstebehandlingen af dette lovforslag sagde vi fra Enhedslisten, at vi var positive over for det; men vi gjorde også opmærksom på, at vi mente, at branchen gennem Finansrådet havde haft urimelig stor indflydelse undervejs og havde fået nogle af de ting, vi var mest tilfredse med i de allerførste udkast til lovforslaget, pillet ud. Vi ønskede at få dem ind igen, men det har vi ikke fået, fordi Fremskridtspartiets ændringsforslag blev stemt ned.

Det er endt med, at vi synes, lovforslaget er et lille fremskridt; men vi vil gerne markere, at vi også synes, det er urimeligt, at Finansrådet har fået så mange indrømmelser, og derfor undlader vi at stemme.

Vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 30. maj 1997

Forslag

til

Konkurrencelov

Kapitel 1

Lovens formål og anvendelsesområde

§ 1. Loven har til formål at fremme en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse gennem virksom konkurrence.

§ 2. Loven omfatter enhver form for erhvervsvirksomhed.

Stk. 2. Reglerne i kapitel 2 og 3 gælder ikke, hvis en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering. En konkurrencebegrænsning, som er fastsat af en kommunalbestyrelse, er kun en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, når konkurrencebegrænsningen er nødvendig for, at kommunalbestyrelsen kan opfylde de opgaver, den er pålagt i henhold til lovgivning.

Stk. 3. Beslutninger truffet af bestyrelsen i et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, sidestilles med beslutninger truffet af kommunalbestyrelsen, jf. stk. 2.

Stk. 4. Afgørelse af, hvorvidt en konkurrencebegrænsning er omfattet af stk. 2, træffes af den myndighed m.v., der har fastsat reguleringen eller truffet beslutningen, eller, såfremt reguleringen er fastsat ved lov eller EF-forordning, af vedkommende minister.

Stk. 5. Hvis en konkurrencebegrænsning er omfattet af stk. 2, kan Konkurrencerådet rette henvendelse til pågældende myndighed, påpege mulige skadelige virkninger for konkurrencen samt fremkomme med forslag til fremme af konkurrencen på det pågældende område. Myndigheden skal svare på henvendelsen inden 3 måneder fra modtagelsen heraf.

Stk. 6. En myndighed m.v., der regulerer eller træffer beslutning om erhvervsvirksomhed,

der udøves af myndigheden selv eller af en virksomhed, i hvis styrende organ myndigheden er repræsenteret, skal anmelde reguleringen eller beslutningen til Konkurrencestyrelsen, hvis reguleringen eller beslutningen har betydning for konkurrencen. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler om anmeldelsespligten, herunder regler om anmeldelsespligtens omfang.

§ 3. Loven omfatter ikke løn- og arbejdsforhold. Konkurrencerådet kan dog til brug for sit arbejde kræve oplysninger af organisationer og virksomheder om løn- og arbejdsforhold.

§ 4. Bestemmelserne i kapitel 2 omfatter ikke konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, der er meddelt fritagelse efter EF-Traktaten, eller som opfylder betingelserne i en forordning om fritagelse eller undtagelse af visse kategorier af aftaler m.v.

§ 5. Bestemmelserne i kapitel 2 finder ikke anvendelse på aftaler, vedtagelser og samordnet praksis inden for samme virksomhed eller koncern.

Stk. 2. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler om anvendelsen af stk. 1, herunder regler om, hvad der forstås ved aftaler m.v. inden for samme virksomhed eller koncern.

Kapitel 2

Forbud mod visse konkurrencebegrænsende aftaler

§ 6. Det er forbudt for virksomheder m.v. at indgå aftaler, der direkte eller indirekte har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen.

Stk. 2. Aftaler efter stk. 1 kan f.eks. bestå i

- 1) at fastsætte købs- eller salgspriser eller andre forretningsbetingelser,
- 2) at begrænse eller kontrollere produktion, afsætning, teknisk udvikling eller investeringer,
- 3) at opdele markeder eller forsyningskilder,
- 4) at anvende ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen, eller
- 5) at stille som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahenten godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

Stk. 3. Stk. 1 gælder også for vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder.

Stk. 4. Konkurrencerådet kan udstede påbud om at bringe overtrædelser af stk. 1 til ophør.

Stk. 5. Aftaler og vedtagelser, som er forbudt efter stk. 1-3, er ugyldige, medmindre de er undtaget efter § 7, er fritaget efter § 8 eller § 10 eller er omfattet af en erklæring efter § 9.

§ 7. Forbudet i § 6, stk. 1, gælder ikke for aftaler mellem virksomheder, vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder, såfremt de deltagende virksomheder har

- 1) en samlet årlig omsætning på under 1 mia. kr. og en samlet markedsandel for den pågældende vare eller tjenesteydelse på under 10 pct., jf. stk. 3, eller
- 2) en samlet årlig omsætning på under 150 mio. kr., jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Undtagelsen i stk. 1, nr. 2, gælder ikke i tilfælde, hvor

- 1) konkurrencen inden for samme branche begrænses af den samlede virkning af lignende aftaler m.v. eller
- 2) virksomheder eller en sammenslutning af virksomheder aftaler, vedtager eller på anden måde tilkendegiver, at der ved videre-

585
salg i efterfølgende omsætningsled skal overholdes mindstepriser eller -avancer.

Stk. 3. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler om beregning af omsætningen efter stk. 1, herunder regler om, at de nævnte omsætningsgrænser skal beregnes på grundlag af andre værdier for finansielle virksomheder.

Stk. 4. Undtagelsen i stk. 1 gælder, selv om virksomhederne overskrider de nævnte grænser i to på hinanden følgende år. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler herom, herunder regler om mindre overskridelser af de nævnte grænser.

§ 8. Konkurrencerådet fritager efter anmeldelse aftaler mellem virksomheder, vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder fra forbudet i § 6, stk. 1, hvis rådet skønner, at de

- 1) bidrager til at styrke effektiviteten i produktionen eller distributionen af varer eller tjenesteydelser m.v. eller fremmer den tekniske eller økonomiske udvikling,
- 2) sikrer forbrugerne en rimelig andel af fordelene herved,
- 3) ikke pålægger virksomhederne begrænsninger, som er unødvendige for at nå disse mål, og
- 4) ikke giver virksomhederne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer eller tjenesteydelser m.v.

Stk. 2. Anmeldelse af den pågældende aftale m.v. med anmodning om fritagelse efter stk. 1 skal indgives til Konkurrencestyrelsen. Rådet fastsætter nærmere regler om anmeldelse, herunder regler om brug af særlige anmeldelseskemaer.

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 1 skal angive, for hvilket tidsrum fritagelsen gælder. Fritagelsen kan tidligst få virkning fra anmeldelsestidspunktet. Fritagelsen kan meddeles på vilkår.

Stk. 4. Efter anmeldelse forlænger Konkurrencerådet en fritagelse, såfremt rådet skønner, at betingelserne i stk. 1 fortsat er til stede. Stk. 3 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Konkurrencerådet kan ændre eller tilbagekalde en afgørelse efter stk. 1 og 4, hvis

- 1) de faktiske forhold har ændret sig på et for afgørelsen væsentligt punkt,
- 2) deltagerne i aftalen m.v. ikke overholder stillede vilkår eller

3) afgørelsen er truffet på grundlag af urigtige eller vildledende oplysninger fra deltagerne i aftalen m.v.

§ 9. Konkurrencerådet kan efter anmeldelse fra en virksomhed eller sammenslutning af virksomheder erklære, at en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis ikke efter de forhold, som Konkurrencerådet har kendskab til, falder ind under forbudet i § 6, stk. 1, og at der derfor ikke er grundlag for at udstede påbud i medfør af § 6, stk. 4. Rådet fastsætter nærmere regler om anmeldelse, herunder regler om brug af særlige anmeldelseskemaer.

§ 10. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet regler om fritagelse for forbudet i § 6, stk. 1, for grupper af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, som opfylder betingelserne i § 8, stk. 1.

Kapitel 3

Misbrug af dominerende stilling

§ 11. Det er forbudt for en eller flere virksomheder m.v. at misbruge en dominerende stilling på det danske marked eller en del heraf.

Stk. 2. Misbrug efter stk. 1 kan f.eks. foreligge ved

- 1) direkte eller indirekte påtvingelse af urimelige købs- eller salgsspriser eller af andre urimelige forretningsbetingelser,
- 2) begrænsning af produktion, afsætning eller teknisk udvikling til skade for forbrugerne,
- 3) anvendelse af ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen, eller
- 4) at det stilles som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahenten godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

Stk. 3. Konkurrencerådet kan udstede påbud om at bringe overtrædelser af stk. 1 til ophør.

Stk. 4. Konkurrencerådet kan efter anmeldelse fra en eller flere virksomheder erklære, at en given adfærd ikke efter de forhold, som Konkurrencerådet har kendskab til, er omfattet af stk. 1, og at der derfor ikke er grundlag for at udstede påbud i medfør af stk. 3. Rådet fastsætter nærmere regler om anmeldelse, her-

under regler om brug af særlige anmeldelseskemaer.

Kapitel 4

Meddelelse om fusioner m.v.

§ 12. Fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger af virksomheder skal meddeles til Konkurrencestyrelsen. Dette gælder dog ikke, hvis fusionen, virksomhedsovertagelsen eller sammenlægningen af virksomheder er mellem moder- og dattervirksomheder eller mellem dattervirksomheder i samme koncern.

Stk. 2. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler om meddelelsespligten efter stk. 1, herunder regler om, at visse fusioner m.v. ikke skal meddeles.

Kapitel 5

Offentlighed

§ 13. Lov om offentlighed i forvaltningen gælder ikke for sager efter denne lov bortset fra sager om fastsættelse af bestemmelser efter § 2, stk. 6, 2. pkt., § 5, stk. 2, § 7, stk. 3 og stk. 4, 2. pkt., § 8, stk. 2, 2. pkt., § 9, 2. pkt., § 10, § 11, stk. 4, 2. pkt., § 12, stk. 2, § 14, stk. 3, § 18, stk. 2, 2. pkt., og § 21, stk. 3.

Stk. 2. Konkurrencerådets henvendelser og vedkommende myndigheders svar efter § 2, stk. 5, anmeldelser efter § 2, stk. 6, 1. pkt., samt afgørelser truffet i medfør af loven kan offentliggøres.

Stk. 3. Konkurrencerådet kan offentliggøre oplysninger om Konkurrencerådets virksomhed og generelle redegørelser.

Stk. 4. Ved offentliggørelse efter stk. 2 og 3 kan oplysninger om tekniske forhold, herunder forskning, produktionsmåder, produkter samt drifts- og forretningshemmeligheder ikke offentliggøres, for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller den virksomhed, oplysningen angår. Endvidere kan oplysninger om enkelte kunders forhold i virksomheder, der er under tilsyn af Finanstilsynet, ikke offentliggøres.

Stk. 5. Den, som skal afgive oplysninger til Konkurrencerådet, kan over for rådets formand begære, at oplysninger, som i medfør af stk. 4 ikke må udleveres eller gøres offentligt tilgængelige, heller ikke må afgives over for rådets medlemmer. Formanden afgør endeligt, i

hvilket omfang og i hvilken form oplysningerne bør afgives.

Kapitel 6

Konkurrencemyndigheden. Organisation og beføjelser

§ 14. Konkurrencerådet påser overholdelsen af denne lov og de forskrifter, der er udstedt i medfør af loven, jf. dog § 2, stk. 4. Konkurrencerådet kan behandle sager af egen drift, efter anmeldelse, på grundlag af en klage eller som følge af en henvisning fra Europa-Kommissionen. Konkurrencerådet afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse. Konkurrencerådet kan endvidere træffe beslutning om ikke at behandle sager, hvis Europa-Kommissionen har den samme sag under behandling efter EU-konkurrencereglerne.

Stk. 2. Konkurrencestyrelsen er sekretariat for Konkurrencerådet i sager efter denne lov og varetager på rådets vegne den daglige administration af loven.

Stk. 3. Erhvervsministeren fastsætter Konkurrencerådets forretningsorden og de nærmere regler for rådets og Konkurrencestyrelsens virksomhed, herunder regler om afskedigelse af rådsmedlemmer eller disses suppleanter efter indstilling fra Konkurrencerådets formand for en periodes ophør.

§ 15. Konkurrencerådet består af en formand og 18 medlemmer. Formanden udnævnes af kongen for en periode af op til 4 år. De øvrige medlemmer udnævnes af erhvervsministeren for en periode på op til 4 år. Rådet skal omfatte et alsidigt kendskab til offentlig og privat erhvervsvirksomhed, herunder juridiske, økonomiske, finansielle og forbrugermæssige forhold. Formanden og otte af rådets medlemmer skal være uafhængige af erhvervs- og forbrugerinteresser. Et af disse medlemmer skal have særlig indsigt i statslig erhvervsvirksomhed. Efter erhvervsministerens nærmere bestemmelse udnævnes syv medlemmer efter indstilling fra erhvervsorganisationer, ét medlem efter indstilling fra forbrugerorganisationer og to medlemmer med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed efter indstilling fra de kommunale organisationer.

Stk. 2. Erhvervsministeren udpeger faste stedfortrædere for Konkurrencerådets medlemmer.

58

§ 16. De påbud, som Konkurrencerådet efter § 6, stk. 4, og § 11, stk. 3, kan udstede med henblik på at bringe de skadelige virkninger af konkurrencebegrænsninger til ophør, kan bl.a. omfatte:

- 1) Hel eller delvis ophævelse af aftaler, vedtægter, forretningsbetingelser m.v.
- 2) At angivne priser eller avancer ikke må overskrides, eller at der ved beregningen af priser eller avancer skal anvendes bestemte kalkulationsregler.
- 3) Pligt for en eller flere af de pågældende virksomheder til at sælge til nærmere angivne købere på virksomhedens sædvanligt gældende vilkår for tilsvarende salg. Virksomheden kan dog altid kræve kontant betaling eller betryggende sikkerhed.
- 4) At give adgang til en infrastrukturfacilitet, der er nødvendig for at kunne udbyde en vare eller tjenesteydelse.

Stk. 2. Påbud efter stk. 1, nr. 2, kan fastsættes for indtil ét år ad gangen.

§ 17. Konkurrencerådet kan kræve alle oplysninger, herunder regnskaber, regnskabsmateriale, udskrift af bøger, andre forretningspapirer og elektronisk lagrede data, som skønnes nødvendige for dets virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af lovens bestemmelser.

§ 18. Konkurrencestyrelsen kan efter retskendelse og mod behørig legitimation til brug for rådets virksomhed efter loven

- 1) på stedet gøre sig bekendt med og tage kopi af enhver oplysning, herunder regnskaber, regnskabsmaterialer, bøger, andre forretningspapirer og elektronisk lagrede data, og
- 2) få adgang til en virksomheds eller sammenlutnings lokaler og transportmidler.

Stk. 2. Politiet yder bistand ved udøvelsen af beføjelser efter stk. 1. Erhvervsministeren kan efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Kapitel 7

Anke

§ 19. Konkurrencerådets afgørelser truffet efter § 2, stk. 1 og stk. 6, 1. pkt., § 5, stk. 1, § 6, § 7, § 8, stk. 1 og 3-5, § 9, § 11, § 12, stk. 1, § 13, stk. 4, § 16 og § 27, stk. 4, 2. pkt., kan påklages til Konkurrenceankenævnet.

Stk. 2. Klage efter stk. 1 kan indgives af

- 1) den, afgørelsen retter sig til, og
- 2) den, som i øvrigt har individuel, væsentlig interesse i sagen.

Stk. 3. Beslutning efter § 14, stk. 1, om at afvise at behandle en klage kan ikke påklages til Konkurrenceankenævnet.

Stk. 4. Klage over afgørelse truffet efter § 13, stk. 4, har opsættende virkning. Klage over andre afgørelser kan af Konkurrencerådet eller Konkurrenceankenævnet tillægges opsættende virkning.

§ 20. Konkurrencerådets afgørelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed end Konkurrenceankenævnet og kan ikke indbringes for domstolene, før ankenævnets afgørelse foreligger.

Stk. 2. Klage til Konkurrenceankenævnet kan indgives senest fire uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Når særlige grunde taler derfor, kan ankenævnet se bort fra overskridelsen af klagefristen.

Stk. 3. Konkurrenceankenævnets afgørelse kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Finder indbringelse ikke sted inden for fristen, er ankenævnets afgørelse endelig.

§ 21. Konkurrenceankenævnet består af en formand, der skal opfylde betingelserne for at være højesteretsdommer, samt to andre medlemmer, som skal have henholdsvis økonomisk og juridisk sagkundskab.

Stk. 2. Formanden og medlemmerne udnævnes af erhvervsministeren. De skal være uafhængige af erhvervsinteresser. Hvervet ophører med udgangen af den måned, hvori vedkommende fylder 70 år.

Stk. 3. Erhvervsministeren fastsætter nærmere regler for ankenævnets virksomhed, herunder regler om betaling for indbringelse af afgørelser for ankenævnet.

Kapitel 8

Bestemmelser om straf

§ 22. Undlader nogen at give de oplysninger, som Konkurrencerådet kan kræve efter denne lov, eller at efterkomme et påbud meddelt i medfør af denne lov, kan rådet som tvangsmiddel pålægge den pågældende daglige eller ugentlige bøder, der kan inddrives ved udpantning.

§ 23. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt

- 1) overtræder § 6, stk. 1,
- 2) overtræder § 11, stk. 1, hvis den pågældende virksomhed inden for de seneste 5 år har fået et påbud vedrørende et tilsvarende misbrug af dominerende stilling, jf. § 11, stk. 3,
- 3) undlader meddelelse efter § 12, stk. 1,
- 4) undlader at efterkomme påbud udstedt efter § 6, stk. 4, eller § 11, stk. 3, jf. § 16,
- 5) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Konkurrencerådet eller Konkurrenceankenævnet eller fortier forhold af betydning for den pågældende sag eller
- 6) undlader at efterkomme krav efter § 17.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 1, finder ikke anvendelse fra det tidspunkt, hvor en aftale m.v. er anmeldt til Konkurrencerådet efter § 8, stk. 2, og indtil rådet har meddelt sin afgørelse efter § 8, stk. 1.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 4. Forældelsesfrist for strafansvar er 5 år.

Kapitel 9

Kontrolundersøgelser efter EU-reglerne

§ 24. Den bistand, som medlemsstaternes kompetente myndigheder skal yde Europa-Kommissionen efter Det Europæiske Fællesskabs forordninger om monopoler og konkurrencebegrænsninger, ydes i Danmark af Konkurrencestyrelsen.

§ 25. Anmoder Europa-Kommissionen Konkurrencestyrelsen om at foretage en kontrolundersøgelse i henhold til artikel 13 i forordning nr. 17/62, artikel 20 i forordning nr. 1017/68, artikel 17 i forordning nr. 4056/86, artikel 10 i forordning nr. 3975/87 eller artikel 12 i forordning nr. 4064/89, kan styrelsen efter retskendelse og mod behørig legitimation hos virksomheder eller en sammenslutning af virksomheder

- 1) kontrollere bøger og andre forretningspapirer,
- 2) tage afskrifter eller lave ekstraktudskrifter af bøger og forretningspapirer,
- 3) kræve mundtlige forklaringer på stedet og

4) få adgang til virksomhedernes samtlige lokaler, grunde og transportmidler.

Stk. 2. Ved undersøgelsen skal der forevises en skriftlig fuldmagt fra styrelsen. Fuldmagten skal indeholde oplysning om Europa-Kommissionens anmodning og om kontrolundersøgelsens genstand og formål.

Stk. 3. Virksomhederne eller sammenslutningen har pligt til at underkaste sig kontrolundersøgelsen, hvis den foretages på grundlag af en Kommissionsbeslutning.

§ 26. Bestemmelserne i § 25 gælder også, når Konkurrencestyrelsen bistår Europa-Kommissionen ved kontrolundersøgelser i henhold til artikel 14 i forordning nr. 17/62, artikel 21 i forordning nr. 1017/68, artikel 18 i forordning nr. 4056/86, artikel 11 i forordning nr. 3975/87 eller artikel 13 i forordning nr. 4064/89.

Kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

§ 27. Loven træder i kraft den 1. januar 1998. Dog træder bestemmelserne i § 14, stk. 3, og § 15 i kraft den 1. juli 1997.

Stk. 2. Ved lovens ikrafttrædelse ophæves konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, samt lov om kontrol med overholdelsen af Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs forordninger om monopoler og konkurrencebegrænsninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 449 af 10. juni 1991. En godkendelse, som er meddelt efter konkurrencelovens § 14, stk. 1, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, bevarer sin gyldighed, indtil Konkurrencerådet måtte træffe afgørelse om at tilbagekalde godkendelsen. Afgørelsen træffes efter de hidtil gældende regler.

Stk. 3. Sager efter konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, der ikke er færdigbehandlede ved lovens ikrafttrædelse, bortfalder. Dette gælder dog ikke klagesager samt sager, der verserer ved Konkurrenceankenævnet.

Stk. 4. Konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, som består på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse, og

som er forbudt i medfør af § 6, stk. 1, kan, hvis de anmeldes inden den 1. juli 1998 med henblik på en fritagelse efter § 8, opretholdes indtil 3 måneder efter, at Konkurrencerådet har truffet afgørelse i sagen, uanset at Konkurrencerådet meddeler afslag. Konkurrencerådet kan forlænge fristen på 3 måneder.

Stk. 5. Offentlig regulering, som er omfattet af § 2, stk. 6, og som er gældende på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse, skal anmeldes til Konkurrencerådet inden den 1. juli 1998.

Stk. 6. De administrative regler, der er fastsat i medfør af § 7, nr. 2, i konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, forbliver i kraft, indtil nye regler eventuelt fastsættes efter § 4, stk. 3, i lov om mærkning og skiltning med pris m.v. som affattet ved denne lovs § 28, nr. 1. Administrationen af de hidtil gældende regler som nævnt i 1. pkt. overføres til Forbrugerstyrelsen. Forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af de hidtil gældende regler som nævnt i 1. pkt. straffes med bøde. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 28. I lov om mærkning og skiltning med pris m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 456 af 17. juni 1991, som ændret ved lov nr. 429 af 1. juni 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 4 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Inden for vare- og tjenesteydelsesområder, hvor det må antages at være af særlig betydning som prisvejledning for forbrugerne, kan Forbrugerstyrelsen fastsætte regler om fakturering og anden dokumentation for prisberegningen.«

2. Efter § 9 indsættes:

»§ 10. På vare- og tjenesteydelsesområder af særlig betydning for forbrugerne kan Forbrugerstyrelsen gennemføre og offentliggøre sammenlignende undersøgelser af priser, rabatter og bonus m.v.«

§ 29. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.